

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

In Salvianum lucubrationes aliquot doctorum virorum

Weitz, Johann

Noribergae, 1623

Notae ad salvianum

[urn:nbn:de:bsz:31-131303](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-131303)

NOTÆ AD SALVIA- NUM.

Sciat Lector, numeros paginarum referri ad Parisi-
nam editionem anni M. DC. VIII.

Paginâ 2.

Nitore verborum) Ono- Nitor.
mastic. Græcolat. Nitor, *νιτωρ*.
Inde Gloss. *νιτωρ*, niteo, splendo,
rutilo. Est itaq; tralatio ab afro-
rum fulgore. Quæquam ab aliqui-
bus Mercurii stella speciatim Sulbon appellatur,
teste Apulejo, libr. De mundo. Joh. Baptista Pius
Poster. Annot. cap. 129. Symmach. lib. 2. cap. 56.
Cogitationes nostras religione allicis, & ni-
tore sermonis illuminas. Ovid. 2. pont. 2. v. 29
Eloquii nitor, *Eribid. eleg. 5.* Sic venit è nobis
in tua verba nitor.

Ibid. Ut scholastici.) Scholastici, sunt decla- Scholastica
mtores. Adi. Joh. à Wouuveren *Animadvers.*
ad Petron. p. 385. & Erhardi in *Symbolis* p. 542.
inprimis doctorum illum doctorem *Causabonum*
in *Not. ad Capitolin.* p. 416. & seq. & *And. Schot-*
tum Tullian. Quæst. lib. 4. cap. 12.

iii 5

Pag.

Boni viri
pauperes.

pag. 7. Bonos esse in paupertate.) *Prudent.*
Psych. v. 243. Iustitia est ubi semper egens, &
pauper Honestas. *Ibi. U. N. Petron.* Virtus
mediò jacer obruta cœno: Nequitia classes
candida vela ferunt. *Confer Boeth. l. 4. de consol.*
philos. l. 4. profa 5. Aug. de civ. Dei. 2. c. 2. Has au-
tem de re, quod videlicet impiis rebus secundis
ad nutum fluentibus floream: & ad diverso pui ac
probi viri cum erumnis vastentur; mulierum
extant querela. *Psalm. 37. & 7. 3. Sidon. Apollinar.*
lib. 7. ep. 6. Quin potius, si requiras, ordinis res
est, & dives hic purpurâ bissoque veletur,
& Lazarus hic ulceribus & paupertate feriat-
tur. Ordinis res res est, ut, dum in hac figu-
ratâ Babylonis fornace decoquimur, nos
cum Jeremia spiritualem Jerusalem suspirio-
sis plangamus ululatus: Et Assur fastu regio
tonans sanctorum sancta proculcet: quibus
ego presentium futurarumq; beatitudinum
vicissitudinibus, cõmunia patientius incom-
moda fero. *Vide ibid. reliqua: ut & a. 2. d. 1. v. 5. v. 7.*
Rittershussum ad Oppian. 2. Halicut. v. 6 8 7.
M. Minut. Felix Octav. Non tantum æquatur
nequitia melioribus, sed & colitur: ut in plu-
ribus nescias, utrû sit eorum detestanda pra-
vitas, an opranda felicitas. Quod si mundus
divinâ providentiâ, & alicujus numinis auto-
ritate regeretur, nunquam mereretur Phala-
ris & Dionysius regnû, nunquam Rutilius &
Camillus exilium, nunquam Socrates vene-
num, &c. *Lege & Lips. Physiol. Stoicor. 1. c. 16.*

Ibid.

Ibid. Successu.) *Cassiodor. l. 1. var. 4.* Ad apicem fascium repentinis successibus evolvit. ubi forte an legend. successibus.

Ibidem: Successu rerum deteriores) *Egregie* Superbiare-
Latin. *Pac. Drepani: panegy. ad Theodos. Imp. rû secunda-*
Cum indiscreta felicitum pedissequa sit super-
bia, vix cuiquam contigit & abundare fortuna, & indigere arrogantia. *Et mox:* Denique ipsum illum Tarquinium execratione postrema hoc damnaverunt maledicto, & hominem libidine præcipientem, avaritiâ cœcum, immensam crudelitate, furore vœcordem vocaverunt Superbum, & putaverunt sufficere convictum. *Econtra quod Symmachus scribit lib. 9. ep. 86.* oppido quàm verum est: Ille verè incrementis suis major est, quem sublimitas parti honoris inclinat. *Qui cum Tantalo* *καταπέφυγε μέγαν ὄλον ἐ δωκεται, ἀλ' ἄπειρος ἰστέρον ὄλον*
Pindar. Olymp. 1. Plura requirantur apud Eleganti-
ssimum *Crutrum, p. 1. 2.* *Discur. in Tacit. p. 28.* & seqq. nemq̃ in Commentario nostro *Teren-
tiano p. 327. & 525. Arist. 2. Rhetor. cap. 16. In-*
ferius lib. 6. m. h. p. 202.

Ibid. Gaudentes, sibi nequitiaæ studium, *Gaudere &*
benè cedere.) *Perditorum hominum est,* *gloriarum de-*
cum male fecerint, gaudere, & jactare se ob male-
fictum perpetratum: quod in sacris est, gloriarum
in malitia. *Psal. 51. & 93. Ciceroni lib. 2. epist. 28.*
In facinore gloriarum. *D. Ambros. lib. de Noe &*
Arca. cap. 22. gloriarum in criminibus. *Et ibidem*
cap. 29. turpem esse scribit impudentiam, peccata
sua

su. jactare. D. Bernhardus libr. de conscientia.
pag. 1109. Nil equè exasperat illius tremendi ju-
dici majestatem, quàm peccare, & securè pec-
care, & de vitiis quasi de virtutibus gloriari.
Ibid. p. 263.

Hypocrisis.

Pag. 8. Præferentes titulum sanctitatis)
Ista apud Prudentium psych. v. 790. Latet & lu-
pus ore cruento Lacteolam mentitus ovis
sub vellere molli. *Vide apud Gilb. cognat. cent. 14.
proverb. 1318. speciosum nomen. D. Bernhard.
serm. 66. super Cantica.*

Pag. 6. Miser est. sed suo.) τὸ γὰρ οὐκ εἶναι τὴν
κατὰ φύσιν. Pind. Nem. 1.

Pag. 9. Nam virtus in infirmitate perfici-
tur.) 2. Faber. 3. Semest. c. 19. p. 306.

Ibid. Re ipsa tamen beati non sunt.) *Confer*
Boëtii. lib. 4. prosa 2. sub finem.

Pag. 9. Qui iavitus facit.) *Vid. Comment.*
Terent. p. 397.

*Digitia, seu
nummositas*

Pag. 10. Distenta nummis aureis marsupia)
Plaut. Afsnar. Crumenam are prægnatam.
*Et Persæ sc. Paratam: Vomica nominat Tu-
venal. Sat. 14. tensum follem, & tumidam a-
lutam. licet, sacculum ore pleno turgentem.*
*Pruden. Psych. v. 459. infercire crumenis Tur-
pelucrum, & gravidos furus distendere fiscos.*
*Gruter. 4. suspic. cap. 8. infra lib. 1. ad Eccles. Ca-
thol. pagin. 336. Graves metallo aureo saccos
dicit.*

Ibid. Nisi ad vesperam.) *Mewf. ad Ly-
coph. Alexand. pag. 216.*

Ibid.

Ibid. Cum ab aratro arcesserentur ad fa-
sces.) *Lat. Pac. Drepan. Panegy. ad Theodos.*
Sic agrestes Curii, sic vet. Coruncani, sic no-
mina reverenda Fabricii, cum indicia bella
suspendebant, inter aratra vivebant: &, ne
virtus quiete languesceret, depositis in gre-
mio Capitolini Jovis laureis, triumphales vi-
ri rusticabantur. Inde est, quod accepimus,
datos serentibus fasces, & missas cum curu-
libus suis per rura palmatas, quod agricolas
consulares, pastores trabeatos, & dictatores
inter armenta vestitos. Nec illos quidem an-
gusta res familiaris addicebat labori, ut qui-
bus ipsi suburbani horti, præceptusque Janicu-
lum, & jugera artata pomerio, vomere essent,
aut ligone versanda, nec injuria opus reverte-
retur ad dominos, quum deerant, quibus ju-
berent. Vide Ciceronem Oratione pro S. Roscio
Amerino.

*Pag. 11. Illi pauperes magistratus.) Valer. Magistra-
tus Rom. o-*
Maxim. libro 4. cap. 4. Claudian. de 4. Honori lim paupe-
Conf. v. 413. *rrs.*

Pauper erat Curius, Reges cū vinceret armis:
Pauper Fabricius, Pyrrhi cum sperneret aurū.
Sordida Serranus flexit Dictator aratra.
Lustrata lictore case, fascesq; salignis
Postibus affixi: colle et a consule messes,
Et sulcata diu trabeato rura colono.

Ibid. Ut egestuosâ ac mendicante Repub.) *Fisci natura*
Fiscus lieni similis est; cujus incremento corpus
tabescit, decremento crescit. Trajan. apud Sexti.
Aurel. in Juliano. *Pag.*

Romani Se-
vet. boni &
laboriosâ a-
gricola.

Profundus. Pag. 12. Profundi cordis.) *Infralib. 4. pag. 78.*
Profunda intelligentia. Vide *Indicem Victorini Massil.* in Profunda ratio. *inf. p. 74.* D. Bernhard. *super Cantica serm. 10.* Non sum ego profundi sensus.

Luxus. Pag. 14. Infirmitas carnis.) D. Hieronymus in *reg. Monach. Tom. 2.* Per luxum & abundantiam copiarum, animæ fortitudo mollescit, & ejus pudicitia constupratur.

Æstuantes medulla. *Ibid.* Turpibus flammis medullæ æstuent.) D. Hieron. *Tom. 2. in reg. Monach. pag. 172.* Non Ætnæignes, non Vulcania tellus, non Vesuvus Olympusque tantis ardoribus æstuant, aut juveniles medullæ vino plenæ, dapibus inflammata.

Mens male sana. *Ibid.* Male sanam mentem.) Saresber: *prefat. ad suum opus:* Et linguæ stimulo mens male sana perit.

Mundi pulcritudo. Pag. 16. Plurimum mundi opus.) *V. N. ad Victor. Massil. prefation. v. 31.* Apulei: *de mundo:* Quid enim mundo præstantius? Lauda, quam potes, speciem: portio à te laudabitur mundi, admirare quam voles temperantiam, ordinationem, figuram: hic & per hunc illud, quodcunque est, invenietur esse laudandum. Nam quid, oro te, ornatum atque ordinatum videri potest, quod non ab ipsius exemplo imitatura sit Talio? Unde $\eta\theta\mu\omega$ græcè nomen accepit, &c. *Ad Lips. Physiolog. Stoicorum 2. cap. 9.*

Pag.

Pag. 27. Cur ad cœlum quotidie.) Ovid.

2. Pont. 9. v. 23.

Nam quid erit, quare solio dignemur honore
Numina, si demas velle juvare Deos?

Supplex oranti surdas si prebeat aures,
Vestima pro templo cur cadet icta Jovis?

Si pacem nullam pontus mihi preestet eunti,
Irrita Neptuno cur ego iura feram?

Vana laborantis si fiant vota coloni,
Accipiet gravidæ cur suis extra Ceres?

Nec dabit intenso jugulû caper hostia Baccho,
Musta sub mûncto si pede nulla stuant.

Ibid. Si spes tollitur impetrandi.) Infra Spes impetrandi audentia
lib. 4. p. 141. Cum quod fortissimum petenti
bus adjumentum est, impetraturum se, quod
sic à Deo peteret, credidisset. Symmach. lib. 6.
excitat.

ep. 53. Verecundiam creant ineffaciter postulata.

Ibidem: Patrocinantibus secretis.) V. N. ad Secreta.
Prudent. 2. Cathem. Agell. lib. 12. c. 11.

Ibid. Si aspectus vitaret hominum.) Sars- Aspectus hominum
ster. pr. ef. ad suum opus:

Aspectus hominû cautè vitare memento.

D. Hieron. Tom. 1. de vitando suspecto contubernio: Bona conscientia nullius oculos fugit.

Pag. 26. At aliter expertus est, quam putabat.) Terent. prolog. And. Verùm aliter evenire multò, intelligit.

Ibid. Neque humanæ imbecillitatis est.) Deum ab imbecillitate
Pind. ap. Ch. Alex. Strom. 1. pag. 259. ἑὐθεῖον βυλεύμεν
ἑὐθεῖον βυλεύμεν
τῶν
ligi nequit.

Deum frustra colimus
si nō est providentia.

Impetrandi audentia
excitat.

Aspectus hominum.

Aliter.

Deum ab imbecillitate
ligi nequit.

ἄνθρωποι ἐπινοήσαντες βροχίται θεῶν, δύσκολον. Et egregie Sophocles:

ἀλλ' ἔγδ' αὐτὴ τῶν θεῶν, κρυπτόντων θεῶν,
μήτ' αὐτὸν, ἔδ' εἰ πάντ' ἐπιέλιθαι σκοποῖν.

hoc est:

Divina nunquam, ipsis tegetibus Deis, Scies, nec omnia usque si pervaseris.

Indago.

Ibid., indagine cognoscere.) *Victor. Massil. præfat. v. 2.* Subtili indagine rerum deprehendere. *Prudent. 2. in Symmach. v. 84.* quæ rare variata indagine.

Dei voluntas.

Pag. 23. Summa justitia est.) *Lips. 2. constantia. c. 12.* *Cyprian. alicubi:* Dei voluntas est sola & vera justitia.

Deus omnia videt.

Pag. 24. Videre omnia Deus dicitur.) *Theophilactus Antiochenus Episcopus epist. ad Antiochum:* ὅτι θεὸς τὰ πάντα ἰφορεῖ καὶ ἔδδν αὐτὸν λαμβάνει. *Plutarch. in Sympol. septem sapient. c. 1.* ὅτι ἐστὶ τῆς δικῆς ὀφθαλμὸς, ἀλλὰ πᾶσι ἐπισκοπεῖ κινῶν τὰ πρὸς τὸ ἔμμεναι αὐτῷ γὰρ τὰ καὶ γέλωσσαν. *V. N. ad Prudent. Caithem. 2. & proverb. Oculus Dei fortissimus. D. Hieron. Tom. 2. De his, qua Deo in scripturis attribuiuntur. p. 55. b.*

Pag. 25. Jubens, ut deserat terram suam.) *Confer Victorin. Massiliens. lib. 3. Commentar. in Genes. & Jacob. Philipp. Bergomatem libro 3. Chron. initio.*

Adversis probatur virtus

Pag. 26. Probatum adversis.) *Basil. M. p. 177.*

κωδωνήτην μὲν γδ' ὁ χόμων, καὶ τὴν ἀδελφὴν τὸ σάδιον, τὴν ἐρατήραν παροφάτις, τὴν μεγαλοψυχὴν ἢ συμφορὰ, τὴν χριστιανικὴν, τὴν ἁρεσμοδονικὴν καὶ βίαιον, καὶ ἐν λήπῃ τὴν ψυχὴν, ὡς τὸ πῦρ τὸν χρυσὸν, ἀπὸ τῆς γῆς.

pag.

Pag. 27. Ultor.) Ultoris nomen ipse sibi tri-
buit Deus, Deut. 32, 35. Rom. 12, 19. Hebr. 10, 30.
Psal. 93, 1. Ultorem Deum etiam coluit antiqui-
tas, Martem videlicet, qui & Bis-Ultor à gemi-
na victoria dictus. Gyrald. histor. Deorum Syn-
tag. 70.

Deus ultor?

Mars ultor;

Ibid. Cædi aures suas clamoribus.) Ita in-
fra lib. 4. p. 141. Et piissimum Deum tanta pre-
cum ambitione pulsaret. Gunther. lib. 3. v. 50.
Et precibus pulsare Deum. Et lib. 6. v. 317. Ve-
stras justis conquestibus aures pellere non
timeo. Sic etiam Arnobius libr. 4. Ne vestras
aures convicio aliquis petulantiore pulsaret.
Statius in Priscellan: Injustos rabidis pulsare
querelis Cœlicolas. B. Basil. in Ammonitionib.
sed clamor cordis tui pulset aures ejus.

Aures cæde-
re, pulsare;
precibus, cla-
moribus &c.

Pag. 28. Ad instar.) Gloss. instar, ἴσθμι, ὁ-
μοειός, ἴσθμι, ἴσθμι. Et gloss. Græcolat. ἀντιόμοιος,
specimen, instar, effigies, ὁμοίωμα, instar. Val.
Max. Habere instar arcis. Ovid. 3. Trist. 4. Gra-
tique erat, instar amoris. Ibidem eleg. 8. Quod
minus interea est, instar mihi muneris ampli.

Instar

Pag. 39. Columnā, nubilam die.) Exod. 13.
Psal. 98, 7. & Psalm. 194, 39. Num. 14, 14. Deu-
ter. 1, 33. Sapient. 10, 17. Deduxit eos in via mi-
rabili, & fuit illis in velamento diei, & in luce
stellarum per noctem. Et ibid. 28, 3. Nazsanz.
homil. in pascha. p. 258.

columna i-
gnea lux I-
sraclitarū.

Pag. 31. Inlatos castris aliorum greges.) Jo-
seph. antiq. Judæic. lib. 3. cap. 1. In sinu volantes,
vuu z defef-

Aves alimē-
tum Israeli.
tis oblatum
calitus;

defessæ labore volatus, in castra Hebræorum
velut ad terrenâ requiem descenderunt: quas
illi tanquam oblatum à Deo alimentum com-
prehenderunt. Vide eundem *ibid.* cap. 12. & 16.
Prudent. Cathem. 5.

Pop. Jud.
διαγωγή in
deserto.

Ibid. Per quadraginta annos.) *Basil. M.*
pag. 177. ἢ ὃ πάλιν ὁ τῆς ἐρήμου λαός, μονοῆς ἐπιπέσοιεν-
σε, πῶς ἀνονομήτη τὸν βίον οὐ ἔπει ποσομένηθε; οὐκ ἦν
ἐκεῖ πείρασι αὐτῆ. ἢ βῆς ἔλκων ἀργίαν ἢ ἀλως ληνος, ἢ
τι μίσιον. καὶ τὴν τρωφίλῶ εἶχον ἀπορεθρὴν καὶ ἀνησθῆν, καὶ
τοῖς πηλῶς ἐργασθῆν πείρα, ἢ πείρατερον ἕσπευ, ἀλλ' ἐνεργ-
γείσται ἐπὶ τῆς χρείας.

Ibid. Eicis dulcibus.) *V. N. ad Prudentium*
v. 374.

Buccina ca-
lestes.

Pag. 32. Terribiles buccinarum caelestium
fonos.) *Nonæ Dionys. 6.* ἔρανη γὰρ βουγυαίους καὶ
ὄρησισι Διὸς (τῆς) μυκίστες σάλπιγγε. *Achilles Tattius*
lib. 3. de Clitoph. πῶς μὲν ἀπ' αὐτῆς ἰσχύεται, μυκίται
ἢ βουγυαίους, καὶ τὸν αἶσα γαμίζε βομβῶ, καὶ ὁ μὲν
αὐτῆ εἶχεν σάλπιγγε ἦχον.

Fragor aëris

Ibid. Tremendum undique totius aëris
fragorem.) *Basil. M. p. 73. Ov. 1. Trist. 2.* quan-
tus ab æthere perfonat axe fragor.

Mugiant
pali.

Ibid. Polos mugientes.) *Paulo antiè:* Roran-
tes jugiter escis dulcibus polos. *M. Minus O-*
ctav. Nimbis collidentibus tonitrua mu-
gire.

Fulgur.

Ibid. Ac micare fulgura.) *Apulejus lib. de*
mundo: Quando illa perfracta nubecula pa-
refecerit cœlum, ignescunt penetrabiles spi-
ritus, emicatq; lux clarè; hoc dicitur cœrufca-
re &c. *M. Minus Octav.* Rutilare fulgura, ful-

fulmina præmicare. *Ovid. 1. Trist. 2. Quàm ce-
leri micuerant nubila flammâ.*

*Pag. 33. Quasi in consortium sacrae sode- Consortium
litis admittens.) Paulo ante: Innumerae sodalitates,
multitudinis plebem in consortium divinae
familiaritatis admissam.*

*Ibid. Nectaris poculo.) V. N. 1. pont. 11. v. 11.
& Racemat. Casp. Barib. ad Petron. p. 497.*

*Ibid. Cum agros triticeos plenos messibus
demetamus.) Conser. Nonu. in Johan. cap. 4.
v. 175. & seqq.*

*Ibid. Salientes rupibus aquas.) Prudentius Fons saliens
Ppsych. 371. Excidit ille fons patribus de rupe
datus, quem mystica virga elicuit scisci salien-
tem vertice saxi. Et Cathemer. 3. v. 90. Et latices
novos fundit scissa silex; quæ sitientibus dat
potum populis axe sub igneo. Sic apud Catull.
Qualis in aërii pellucens vertice montis Ri-
vus, muscoso profilit è lapide. Arator lib. 2.
vers. 53.*

*Cum percussa silex venis spumavit apertis,
Æquoreos enixa lacus, de vertice sicco
Flumineum largita vadum.*

vide sequentia.

*Pag. 34. Ciborum carnalium recordatio- Luxus.
ne.) Goffrid. Abbas Vindocin. lib. 4. ep. 21. Hac
arte Satanæ multi, qui in regeneratione pri-
ma diabolo, & in secunda diabolo simul &
seculo renunciaverunt, terramque promif-
sionis, prævio Spiritu sancto, jam ingressi*

fuerant, corde in Ægyptum sunt reversi: & & mannâ fastidientes, ollas carniû, & cætera, quæ divinæ legi erant contraria, petierunt. Habuerunt itaque escas, sed in escis illis retia, quibus captis, & hamum, quo sunt transgulati invenerunt. Videatur & Ar nold. Abbas Bonæ vall. de operib. sex dierum p. 107. b.

Ibid. Nos magis laudamus illa.) Ovid. 7. Fa- stor. v. 225 Laudamus veteres; sed nostris uti- mur annis. Et quod est ap. Thucydidem lib. 2. jure huc tran seres: τὸ τῶν ἀγῶν ἀει πάρο.

Vitium hum: *Ibid.* Hoc humanæ mentis est vitium.)
mētis & gē. Petron. Vitio gentis humanæ capjit scire, & c.
iis.

Ibid. Aliena nobis, nostra plus aliis pla- cent.) P. Syri est. Adi Comment. Terent. pagi- na 711. & seq.

Pœna peccā-
tes statim
sequitur.

P. 35. Quam ut statim consequeretur pœ- na peccantes.) Vich. Massil. lib. in Genes. v. 425. Contermina pœnæ culpa suæ est. Leg. Lips. 2. Constant. 14.

Ibid. Ut partem corrigeret exemplo.) Sic Boët. De Consol. Philos. 4. prosa 4. Corrigi ul- tione pravos mores, & ad restum supplicii terrore deduci, cæteris quo quæ exemplum esse culpanda fugiendi.

Pag. 39. Aaron etiam quasi culpæ parti- cept. P. Faber. 3. Semest. c. 3. p. 111. & c. 19.

Pag. 40. Candens quasi nix.) Zeknerus si- militud. Biblic. cap. 72.

Lepros.

Ibid.

solum qui contra præpositos Ecclesiæ superbiunt, sed etiam qui consentiunt eis, à Deo damnantur.

AD LIBRUM II.

Testimoniū. Pag. 44. Rectè testimonium esse dicitur.) *Quintil. l. i. inst. Orator. c. 7.*

Rimari. Pag. 45. Univèrsa rimari.) *Infra libr. 4. ad Eccles. Cathol. Ac per dōmini sui verba, etiam judicia rimantes. M. Minuc. Octav. Cœli plagas, mundi fata & secreta rimari. Naz. ar. panegy. Constant. Imper. operta mentium rimari.*

Esse in re aliquid. Pag. 46. Aures divinas in precibus esse iustorum.) *Hoc est, ut mox explanat: semper ad audiendas sanctorum preces paratæ Domini nostri aures, semperq; attentæ sunt. Quæcumque autem in re sumus attentæ, in ea esse dicitur. Erasmi adog. Mens est in tergoribus. Sic & Horat. totus in illis.*

Pag. 48. Quicumque ille es.) *Forma allocutionis autem ad dōm. supra lib. 1. p. 12. Quærit igitur, quisquis ille es, qua ratione. Infra lib. 5. pagin. 162. Tametsi rectissimè, quisquis ille es, qui solus vis capere gratiam, solus patereis expensam. Invenies & paginâ 174. 362. 363. 378. 391. 414. 433. 436. 442. 444. 454. 460. 463. 467. & alibi.*

*Expositio di
cti Paulini
Abi. 17.*

Pag. 49. In ipso vivimus.) *Arnold. Abbas Bonæ-*

Bonewall. de operib. sex dierum. pag. 4. Ex ipso
& per ipsum, & in ipso sunt omnia: in quo
vivimus, movemur & sumus; quotquot su-
mus sub certo numero certam habentes men-
suram & pondus. Ex ipso sumus origine &
naturâ: Per ipsum sumus doctrinâ & regimi-
ne. Et in ipso sumus unitate dilectionis &
consortio gloriæ, &c.

*Pag. 52. Supra votum.) Infra lib. 7. pag. 207. Votis maior
Abundantiam dederit super vota crescentem felicitas.
ubi nemf. legend. Supra. Panegyri. Const. fil. dicto
ut prosperum habeas etiam, ultra vota suc-
cessum* *Adi Grut. s. sup. 6. c. 14.*

*Pag. 53. Filio parricida.) Basil. M. homil. in
humilitatem 216. Θεοσιώδ' δὲ ἀνθρώπων κ' χρεῖν δύνα-
μις, καὶ πᾶσι ποδῶν, καὶ σωμαίους ἀμεγέφεια, νόστον
ἐπιφανῶν μύλων, καὶ ὅτι αἰδοῦνται, ὅτι πᾶσι σαρξ
καὶ ὅτι πᾶσι δόξα ἀνθρώπων, ὡς αὐτοὶ χρεῖς ἐξήραδη
καὶ ὅτι πᾶσι μέγα φρονῶν ἀδωνίας, καὶ μεγάροι καὶ μὴ ἐπι-
καρῶν ἀποστολάρι.*

*Pag. 54. In conspectu solis.) 2. Reg. 12, 12. Ego
autem faciam verbum istud in conspectu o-
mnis Israël, & in conspectu solis hujus.*

*Pag. 55. Crepitantia auro.) Prudent. Psych.
v. 335. Bratteolis crepitantia lœca.*

*Ibid. Deponit.) In publico luctu Magistra-
tus, atque adeo totius populus, quicquid ad orna-
menta pertinebat, solebat deponere ac solitiū suorum
cultiū viliori aliquo interdum permutare. Leges
v n n s P. Fa-*

P. Fabrum 2. Semest. c. 10. Job. Kirckman. lib. 2. de
funerib. Rom. c. 17.

Orbitas,

Pag. 56. Acerbæ orbitatis.) Coim. Smy-
neus eo alludit lib. 2. U. 262.

ὃ γὰρ δὴ μετρητοὶ ἠγαθέων ἀλλ' ἔστιν,
ἢ ὅτε παύει ὀλιγότερον ἢ παλῶς εἰσορῶν.

Nec alio spectat Ovidius, ubi de Niobes loquitur
supplicio; quam ita queritantem inducit, ut sepe
funera septem natorum efferi congeratur. Plura
invenies hujus nota apud P. Fabrum 3. Semest.
cap. 8.

Cumulus
malorum.

Pag. 57. Mali cumulus.) Ovid. 4. Pont. 12.
Hic cumulus nostris absit abestq; malis.

Cum oculi etiã foedarentur, &c.) U. N.
2. Trist. V. 103. & Prudent. Ham. arag. v. 376.
Contaminari atq; impiari putantur oculi fa-
cinoris improbi conspectu.

Pag. 58. In faciem insultaret.) Adi comment.

Dei omnipo-
tentia. Terens. pag. 490.

Ibid. Omnipotentia Domini indeficiens.)
Arnold. Abbas Bonæ Vall. De operib. sex Dier.
pag. 7. 6. Nunquam est sola Trinitas, nunquam
egens divinitas, non deesse præsens, non ig-
norare sapiens, non infirmari potest omni-
potens, &c.

AD LIBRUM III.

Fundamen-
ta jacere.

Pag. 61. Jacta sunt.) Fundamentum, prima
instruendi operis pars est, sicut fastigium supremum
est

est jam absoluti. Unde quemadmodum funda-
menta jacere, transferunt ad id, quod est institue-
re quippiam: uidem fastigium addere, traducunt
ad rei perfectionem. Cicero 6. Philippi. Eo die
primum Quirites, fundamenta jacta sunt.
Reipubl.

Primor-
rerum.

Ibid. Naturam status sui de stirpe sumit.)
Quia ut inquit lib. 6. pag. 194. ad exordium sui
cuncta respiciunt. Tertullianus lib. 2. aduersus
Marcion. Nulla posteritas non à primordiis
accipit.

Pag. 63. Investigare non audeo.) Nam. *Pia* *ἐὐλαδία*
scrutator Majestatis opprimetur à gloria. Pro-
verb. 25, 26. Vereres hoc illustrarunt exemplo So-
lis, quem intueri non possumus: radius acres sub-
movetur: obtutus intuentis hebetatur, & si diu-
tius inspicias, omnis visus extinguitur. M. Minus,
Octav. pag. 74. Ergo

Ad secreta poli curas extendere noli;

Sed de terrenà mortalis quere Camenà:
ut habent veteres Versiculi: Confer Zehn. cent. 1.
adag. 61. & supra lib. 1. ad p. 22.

Pagin. 66. Si res sibi traditas devorarint.)
Greci id vocant *καταπίειν*, ἢ *καταφαγεῖν* ἢ *εἶπαι*. Ari-
stoph. in Vespiis, *καταπίειν τὰ ἀργύρια*. Profusionem au-
tem talia denotant. Sic Comicus noster: Patria ab-
ligurierat bona. Sic Comedere res sibi bona,
Savlian. inf. 4. lib. 4. de avar. p. 104. Vbi vid. plur a
in N.

Profusio.

Pag.

ο γδ της μεγαλειωτερας ζωης παθος τω της σφραγης ιδωθην
νεκρον απεραζεται. & βλεπει της κινδυνος, αλλα της σφρα-
γης ο μαρτυς. & φειλη της πληρας, αλλ' δευμοειται βρα-
βεια. & ορα της ηρωα μεγαλυνης δημιας αλλα τε αλω-
θεν ανγλιος εσφημειλος φωνεζεται & σκοπει τ' κινδυνων
το εσφραμαθην, αλλα το τ' επιθλων αιωνιον.

pag. 73. Quorum penè oranis vita naufragium est. Basil. M. homil. eis αρχη των παθητων est vita. Naufragiū est vita.
pag. 187. elegantiſſime deſcribit, quibus & quomodo jugiter Chriſtianus naufraget. Inſpice, nec te oper apamibit.

Ibid. In tantum.) επι τοσούτο, αδεο οβρια mul- In tantum,
tis vicibus in hoc ſignificatu vocabula. Inſ. p. 74. pro Aede.
116. 150. 151. 230. 290. 294. 309. 441.

Ibid. Ut ſolà ei immaculorum actuum puritate.) Civ. 2. de nar. Deor. Cultus Deorum Cultus Dei opt.
eſt optimus, ut eos ſemper, pura, incorrupta & voce, & mente veneremur. Iguir inquit M. Minus Octav. Qui innocentiam colit, Deo ſupplicat: qui juſtitiam, Deo libat: qui fraudibus abſtinet propitiat Deum &c.

Ibid. Et vitæ incontaminabilis ſanctitate.) Juſtin. Mart. parane. 2. Deum velle aut αυρη ηδουεω οσοτην τελειοιδων. Prudentius ad el. sep. 10. v. 357. & ſeqq.

pag. 74. De eculeis) Fuiffe equuleum torto- Equuleus,
rium lignum omnes conſentiunt: eundemq; fuiffe cochlearum, ad extendendum & remittendū com-
poſitum; idem ex Nonio affirmari. Iſidor. Orig. 5. equuleum ab extendendo dictum putat. Cypri. lib. de la-

de lapsis: Nunc equuleus extenderet. Cume-
nim equuleus intenderetur, corpora simul extendi
necesseerat. Ammian. Marcell. lib. 14. Intende-
bantur equulei &c. Ubertum tractat de equu-
leo Caesar Baron. in Notis ad Martyrolog. sub 22.
Januar. pag. 64. & seqq. Hieron. Mag. in tract.
De equuleo; itemque Gallon. De martyrum cru-
ciatibus.

Catasta.

Ibid. Catastis que.) Catasta hic instrumentum
est torquendi; dixerunt tamen ab equuleo. Gildas
Sapient. in Orat. Invect. in ord. Eccles. Multo
dignius profectò ad carcerem aut catastam
pœnalem, quàm ad Sacerdotium traheremi-
ni. Martyrolog. 16. Martii. S. Cyriacus. post
longam carceris macerationem liquatà pice
perfulsus, & in catastâ extensus, &c. Caf. Baron
in Not. ad Martyrol. p. 185.

Si, pro an.

Ibid. Videamus si.) Si, pro an. Adi Com-
ment. Terent. in Indice, infra lib. 4. Intelligimus,
si protectionem mereri possumus. *Ibid.* confi-
deremus solas negotiatorum turbas; si aliud
est vita istorum omnium, quàm meditatio
doli, &c.

Quanti pro
quot.

U. 75. Quantos putamus esse.) Quanti
pro quot. Quantitas continua pro discreta; seu
magnitudinis verbum pro multitudine seu nume-
ro. *Infra lib. 4.* Ut canum vel suum more, tan-
tas putet conjuges suas esse, quantas potuerit
libidini subjugare. Item *ibid.* pene sub finem: :
Et necesse erit, ut sit pro tantis reus, quantos
secum

secum traxerit in reatum. *Ambros. in Tobiam cap. 7.* O quantos miseros aliena fecerunt bona! pro quot miseros. *Observavit hoc loquendi genus & D. Rittershusius ad Gunther. lib. 4. v. 373. nempe Causabon. in Notis ad Spartian. pagin. 36. antequam, sic apud Gracos τὸς ἑαυτοῦ βίβας confundit. D. Hieronym. proem. in octavum commentar. Ezech. Quanti nunc Lazari jacent, & quantum purpuræ diversis vestium coloribus proteguntur. Arnold. Bonerwall. pag. 5. Quantas prius ætates, quanta tempora, quantas seculorum origines fuisse arbitrandum est.*

Tantum abest. Us. &c

Ibid. Tantum ab illo abest.) Paulo ante: Tam procul enim abest, ut cum tunicis etiam alia relinquamus, ut si quo modo, &c. *Paulo inferius hoc libro:* Nam tantum abest, ut aliorum commodis aliquid cum propria incommoditate præstemus, ut omnes vel maxime, &c. *Et epist. 2.* Tantum enim abest, ut displicere ego caritati ac sensui vestro possim, ut etiam illud &c. *Consule Hadrian. Cardinal. de Serm. Latini. pag. 368. Graci τὸς ἑαυτοῦ δεῖ.*

Ibid. Quæ vultis ut faciant.) *S. Columban. in Monastio. v. 84.*

Summa justitie regula

Quod tibi vis fieri, hoc aliis præstare me-

(mento:

Quod tibi non optes, alii ne feceris ulli. *De hoc fufius Clarissimi Viri D. Phil. Camerar. meditat. hist. cent. 2. cap. 98. & Zetner. cent. 3. ad 57. Saresber. lib. 4. c. 7.*

Pag:

Conculcare
id est conte-
mnere.

Pag. 77. Conculcanda.) Calcare & conculcare pro flocci facere, pro vili habere, aspernari, nullo habere numero. Inferius hoc libro: Vel illa quæ displicent, superbix abusione calcemus. Et lib. 4. in isto; qui Christi mandata conculcat. Lib. 4. pag. 111. Deterioris abiectione calcatur. Item pag. 112. Verantis iussa calcamus. Et pag. 145. Nos lecta calcamus. Lib. 5. pag. 152. Legem legimus, & legitima calcamus. Lib. 6. pag. 184. Nonnullas earum spernere ac calcare possunt. Lib. 2. pag. 271. Quæ majores iugiter quasi nulla conculcant. Lib. 2. ad Eccl. Cathol. Corporis voluptates admirabilis continentix austeritate calcantes. Ibidem lib. 3. pag. 416. Qui cultum Dei & dignitatem iudicii sui indignitate conculcant. Ad sine est Græcorum illud, καὶ πατεῖν, calcibus proterere; quo de 41. Jun. cent. 9. ad: 18. & Notæ s. Trist. 9. v. 10.

Servitus.

Ibid. Quos servitutis conditio inferiores.) Elegans hic est. Saresberi: libr. 8. cap. 12. quem lege: ut & Forner. lib. 1. rer. quotid. c. 9.

Profundus.

Pag. 78. Profundæ intelligentiæ.) Boeth. l. 3. met. 11. Profundâ mente vestigare verum. Græci pari intelligentiâ usurpant vocem βάθος. Plutarchus in Marcello Archimedi tribuit βάθος φρονήσεως & Themistius alicubi βάθος Δεξιότητος. Hinc Quintil. declam. 18. profundæ mentis consilia.

Maledicta.

Pag. 79. Prima semper irarum tela maledicta sunt.) Basil. M. homil. 19. & de 21. & 22. p. 167. pul-

*pulcherrima huc facientia habes, qua cuiusvis le-
gere in pr. clvii & facile est.*

P. 80. Propè in omnium sensu hoc regnat.)

Bas. M. homil. ad 1. p. 1. v.

*Ibid. Cibo nunquam detractione satura-
mur.) D. Hieron. sup. cap. 9. Proverb. illa verba:
Os impiorum devorat iniquitatem: sicut, in-
quit, famelicus refici cibis desiderat: ita im-
pius, ut iniquitatis executione satiatur, ar-
denter exquirat.*

*Ibid. Detrahens eradicabitur.) D. Bernh. Detrahitio,
super Cantica serm. 24. Sic quippe juxta Pro-
phetam, intrat mors per fenestras nostras,
cum prurientes auribus, & orib. lethalib. po-
culū detractionis invicem nobis ministrare
contendimus. Non veniat anima mea consi-
lio detrahentium: quoniam Deus odit eos,
dicente Apostolo: Detractores Deo odibiles.
Quam sententiam Deus ipse loquens in Psal-
mo, audi quomodo affirmat: Detrahentem,
inquit, secreto proximo suo hunc perseque-
ba. Nec mirum! cum id præcipuè vitium
charitarem, quæ Deus est, & quidem cæteris
acrius impugnare & persequi cognoscatur.
Omnis, qui detrahit, primū quidem seipsum
prodit vacuum charitate: deinde quid aliud
detrahendo intendit, nisi ut is, cui detrahit,
veniat in odium vel contemptum ipsis, apud
quos detrahit? Fovet ergò charitatem in o-
mnibus, qui se audiunt, linguâ maledicâ: &
quan-*

quantum in se est, necat funditus & extinguit:
non solum autem, sed & in absentibus uni-
versis, ad quos volans verbum fortè per eos,
qui præsentes sunt, pervenire contigerit, &c.
diag. ut idem scribit Bernb. lib. de modo bene vi-
vendi serm. 17. Separa aures à detrahentib. q. à
serpentibus. Fuge detrahentes, quasi serpentes
detrahentes infundunt venenum mortiferum
in auribus se audientium. Qui detrahit, & qui
detrahentem libenter audit, uterq; peccat.
Non solum ille, qui detrahit, peccat; sed ille,
qui voluntariè detrahentem audit.

Terminum non habere. Ibid. Terminum non habet.) *Cypr. serm. 2.*
Mala cætera habent terminum, & quodcun-
que delinquitur, delicti consummatione fini-
tur &c. Zelus terminum non habet.

Invidia in- dolens. Ibid. Quæ solum persequitur autorem suum.)
*Quia ὁ φθὸν ὁ αὐτὸς ἰαθεῖ τοῖς ἐοῖς βελτίον δαμῶν. An-
tholog. 1.*

*Iustus invidia nihil est, quæ protinus ipsam
Auctorem rodit excrucians animum.*

*Saraber. l. 7. cap. 24. D. Bernhard. libro de modo
bene vivendi serm. 34.* Invidia plus nocet sibi,
quàm alteri. Invidia prius seipsam mordet, &c.
& omnium rectissimè Nilus in par anet. capite 15.
*ὁ φθὸν ἰαθεῖ ἑαυτοῦ: ὁ δὲ κατ' ἄλλου φθονεῖ ἑαυτοῦ.
φθὸν πάχων ἢ φθὸν ἑαυτοῦ. Confer Isidorum Pelusi,
l. 2. cap. 297.*

Ibid. Omnis clamor auferatur à nobis.)
*Basilium M. homil. x. ὁμοιωμάτων pag. 166, & homil.
ἐν λακίσει pag. 213.*

Pag.

Pag. 81. Feneſtras quodammodo eſſe men-
tium noſtrarum lumen.) *Gregor. l. 21. moral.*
Cum ſit inviſibilis anima, nequaquam rerum
corporearum delectatione tangitur, niſi quod
inhærens corpori, quaſi quædam egredien-
di foramina, ejuſdem corporis ſenſus habet.
Viſus quippe, auditus, guſtus, odoratus & ta-
ctus, quaſi quædam viæ mentis ſunt, quibus
foràs veniat, & ea, quæ extra ejus ſunt ſubſtan-
tiam, concupiſcat. Per hos enim corporis ſen-
ſus q. per feneſtras quaſdam, exteriora quæq;
anima reſpicit, reſpiciens concupiſcit. *Videan-
tur ibid. plura. uemq; P. Faber 3. ſemeſt. 19. p. 302.*
Ambroſ. l. De Noe & Arca c. 17.

*Senſus cor-
poris fene-
ſtra animi.*

*Ibid. Petulcos impudicorum hominum in-
tuitus noxâ adulterii.) Hinc Chryſoſtomus ipſo
radicē adulterii eſſe curioſam inſpectionem in ſa-
ciem dixit. Ex quo iſtud in Anonii collectaneis
pica porcelas à dicitur & Ica it dicitur. Quamobrem
& qui muliorem libidinis cauſa, ejuſq; potunda
deſiderio aſpexerit, hunc in corde ſuo jam eſſe ma-
chutum, Dominus peritus, ac prudens legiſlator,
idemq; verus & juſtus iudex Evangelio ſuo ſacro
ſancto deſignat. P. Fab. d. l.*

*Ibid. Sicut pulveris labem in ſe oculus non
reciperet.) Ambroſ. l. de Noe & Arca. cap. 7.
pili ipſi, qui orbem oculorum prætexunt, &
velut quandâ aciē prætendunt, ne ſorde aliqua
vel pulveris caligine pupilla lædatur, & ipſi ex-
cipiunt, ſi quid fuerit illatū, quod oculū poſſit
læde-*

lædere. Et hexaem lib. 6. e. 9. Si quid enim de capite sordium decidat, aut arena pulvis, aut ros nebulæ, aut humescens verticis sudor, excipitur superciliò; ne teneras offensâ acie visiones mollium perturbat oculorum. *Infra lib. 5. pag. 264.* Ut in oculum etiam si parva fordes incidat, totum lumen occæcat; sic in Ecclesiastico corpore, &c.

Labes.

Ibid. Pulveris labem.) *Symmach. lib. 6. ep. 7.* pontium ruinas & montium labes, dixit.

Pag. 83. Qui silentio os cohercent.) *Bernhard. serm. de triplici custodia.*

Talis.

Pag. 84. Hoc pati quemque, quod fecerit.) *Infra lib. 5.* Nam hoc tolerabilius esset fermè, si pateretur quisque quod fecerat. *Legatur Zebner. cent. 2. ad. 59. & cent. 3. ad. 98.* quæ semina- verit homo, hæc & metet.

**Infestatio
omnium.**

Pag. 85. Omnes autem nos mutuâ infestatione laceramus.) *Goffrid. Vindocin. lib. 3. ep. 5.* Dum nos invicem, quod criminaliter peccare est, odiò & linguæ gladiò persequimur; pro luce tenebras mundi relinquentes. *Vise. ad D. Heron. Tom. 2. in reg. Monach. p. 277. b.*

**Sentina vi-
tiorum.**

Ibid. Quam sentina vitiorum.) *Infra lib. 7. pag. 255.* Sicut in sentinam profundè navis collusiones omnium sordium; sic in mores eorum quasi ex omni mundo vitia fluxerunt. *Saresber. lib. 7. cap. 24.* Detractores & invidos sic incuria videbis abundare, ac si in eam totius orbis sentinam confluerint, *Transfere*

Cice-

Cicero ad Rempubl. lib. 9. familiar. cap. 15. Sedebamus enim in puppi, clavumq; tenebamus; nunc autem vix est in sentina locus. Gloss. sentina, curia veteris. Item infra lib. 7. pagin. 261. Unam pures illic fuisse libidinum fornicationumq; sentinam, coenum quasi ex omni platearum & cloacarum labe collectum.

Ibid. Propè hæc cuncta sine fine.) Salomo Sine fine. Lexico: Sine fine, sine modo, sine intermissione. Ovid. 1. pont. 12. Vigilantque mei sine fine dolores. Prosper Aquitan. lib. 1. epig. 5. Ne sine fine habeat debita pœna reos. Plura exempla congescit Goldastus in Not. ad Columban. p. 97. & 105.

Pag. 86. Morum probrofitatem.) Inferius Probrosita. b. l. vitiorum probrofitatem dicit. Et libro 7. pagin. 268. Viros fœminei usus probrofitate, frangere.

Ibid. Non omnes passim intrare præsumunt.) Gulhelm. Forner. in Not. ad Cassiodori librum XI. epist. 32.

P. 87. Aut cædatur, aut propellatur.) Casaubon. in Not. ad Spart. p. 254.

P. 88. Quid aliud est cunctorum negotiantium vita, quam fraus.) Hinc Anacharsis apud Laërtium lib. 1. dicebat: τὴν ἀγορὴν ἀεὶ σμῖνον τίπον ἐστὶ τὸ ἀνάκλυτος ἀπίστεον καὶ ἀδολογόν, forum esse locum, mutuis negotiatorum fraudibus & avaritiæ destinatum. Et Athenis ἀγορὴν ἢ ψευδῶν Colegiimus apud Hippocratem in libris τῶν ἐπιδημιαῶν.

Quin & Crus scribit in l. i. iustissime S. proponitur
ff. de edil. edict. id genus hominum ad lucrum vel
turpiter faciendū pronius esse. Et hoc confirmans
quæ Poëta antiqui dicebant. Mercurium Deum
præsulemq; furum ac mercatorum; tanquam sc.
furtum & mercatura sint quadam cognatione con
iuncta. Pluribus Tiraquellus hæc diducit Tom. 1.
De nobilitate cap. 33. p. 240. Quare merito juris
auctores ita commerciorum utilitati studuerunt,
ut omnem tamen dolum amoverent, quem in
negotiatione præsentem & frequentem esse intella
gebant. Rad. Forn. quod. l. 6. c. 20.

Nobilitas.

Pag. 90. Ut nullus habeatur magis nobi
lis, quam qui est plurimum. D. Hieron. ad Hel
vidiam: Nobilitas mundi nihil aliud est, quam
inveteratæ divitiæ. Uberius hac de re disserit
plurima lectionis I. C. Tiraquellus Tom. 1. de nobi
lit. cap. 3.

Ibid. Quod in se semper admittunt. Colum
ban. in Monostich. v. 109.

Quæ culpæ soles, ea tu ne feceris ipse,
Vita aliena tuæ tibi sit cathegita vitæ.
Vide comm. Terent. p. 628.

*Peccantium
multitudo.*

Pag. 91. Non sanat unius conversio crimi
na plurimorū. Neq; peccantiū multitudine
culpa minuitur peccatorum: ut est apud D.
Hieron. Tom. 2. in Reg. Monac. p. 177. a. vide Sa
resber. l. 7. c. 19. P. Fabrum 3. semest. c. 8. p. 111. Si
don. Apollin. l. 7. ep. 9. Est hæc quædam vis malis
moribus, ut innocentiam multitudinis deve
nustent

nustent scelera paucorum : cum tamen è di-
verso bonorum raritas flagitia multorum ne-
queat excusare virtutibus communicatis.

Pag. 92. Filii membra parentum.) *P. Faber. Filii.*
3. Semest. 8. pag. 113.

Pag. 93. Vita à professione discordans. *Infra*
lib. 5. pag. 174. Non conveniunt vestris studiis
facta vestra : non debetis esse amici criminum
qui dicitis vos sectatores esse virtutù. *D. Bern.*
homil. de duob. discip. euntib. in Em. 4. 5. Sic mul-
tos videtis hodie studentes in scripturis, do-
centes in cathedris, prædicantes in Ecclesijs,
sed opera eorum non concordant cum ver-
bis. Consentitur verbis, se nosse Deum, sed
negant factis.

*Vita discor-
dans à pro-
fessione.*

AD LIBRUM IV.

Pag. 94. Ornamentum in luto.) *Idem repe-*
titur inf. l. 2. ad Eccles. Cathol. pag. 379. Boëth. l. 2.
prosa 6. Collata improbis dignitas, non modò
non efficit dignos, sed prodit potius & osten-
tat indignos.

*Dignitas in
indigna.*

Ibidem. : Circulus aureus.) *Zehner. cent. 1.*
ad: 25.

Ibid. Israël.) Mox exponitur, videns Deum, Israël.
Supra l. 2. p. 45. Israël videns Deum interpreta-
tur. D. Hieron. supr. c. 44. Esaiæ; Propriè, inquit,
juxta Hebræos & literarù fidè, Israël rectus Dei
dicitur. Vir. a. videns Deù nò in elementis, sed

in sono vocis est. Et in Amos cap. 4. scribit;
Jacob vocabulum esse nascentis corporis;
Israël nomen benedictionis. Videatur idem
Tom. 4. p. 100. de traditionibus Hebraic. D. Bern-
hard. in festo omnium Sanctorum serm. 5. Inter-
pretatur Ægyptus tenebræ, Israël verò videns
Deum: atque ideò ubicunque Israël erat, lux
erat.

Testes fidei
Christiane,

P. 97. Agnus bonos Christianæ fidei quasi
testes esse.) D. Bernhard. de resurrect. Domini
serm. 2. Porrò fidei vitam opera attestantur,
sicut scriptum est: Opera, quæ dedit mihi pa-
ter, ipsa testimonium perhibent de me. Nec
discrepare videtur ab hac sententia, qui fidem
sine operibus mortuam asserit in seipsa. Sicut
enim corporis hujus vitam ex motu suo dig-
noscerimus: ita & fidei vitam ex operibus bo-
nis. Itaque vita quidem corporis est anima,
per quam movetur & sentit: vita verò fidei
caritas est, quia per illam operatur; sicut a-
pud Apostolum legis: Fides quæ per dilectio-
nem operatur. Unde & refrigerante caritate
fides moritur, sicut corpus animâ recedente.
Tu ergò si videris hominem in bonis operib.
strenuum, & fervore conversationis hilarem;
vivere in eò fidem non dubites, indubitata te-
nens vitæ illius argumenta. Vide eund. in lib.
de modo bene vivendi serm. 1.

Misericor-
dia Dei.

Pag. 99. Ille plus misericordiæ tribuens
quàm severitati.) D. Bernhard. serm. 1. in Epi-
pha-

phania Domini pag. 75. & serm. 2. de adventu Domini p. 5.

Ibid. Nequitia servilis.) *Mox* : Ex servis Nequitia. fures ac fugitivi sunt: ex servis gula ac jugiter ventri servientes, &c. Confer *Commentar. Terrent. pag. 82. Juret. & Symmach. pag. 191. Petr. Broseum in Not. ad Cassiod. p. 385.*

Aliis severissimifumus; nobis indulgentissimi.) *In aliorum navis perspicendis oculatissimi & plusquam lyncei; in propriis talpa. Seneca de vita beata. Papulas observatis alienas, obsiti plurimis ulceribus. Vid. & Zehner. Cent. 3. adag. 11. & Isidor. Pelus. epist.*

Ibid. Ex servis enim gula.) *Eurip. in Alc. Servi gulosi, xand. κικλόν δ'έλον σφόδρα κακή άπαντα, τέκνον δ'έδεν σκοπον.*

Pag. 101. Ad furandum egestate coguntur) *Egestas male suada.*
Horat. 3. Carm. 24.

Magnum pauperies opprobrium, jubet

Quidvis & facere & pati,

Virtutisque viam deserit ardua.

Ibid. Canonem.) *Lips. 2. Elector. c. 15. Causa- Canon servorum.*
bon. ad Theophrasti charact. p. 246.

Ibid. Sed etiam sup^{ra}bia compellunt.) *Ex- Fuga servorum unde.*
emplum Androdi habes apud Agell. lib. 5. cap. 14.
qui iniquis & quotidianis verberibus ad fugam se coactum fuisse asseverat.

Pag. 103. Si enim extra suam conscientiam sunt, quæcunque dico.) D. Hieron. Tom. 1. e. pist. 3. ad Nepotianum: Nec inveci sumus in eos.

xxx 5

qui

qui peccant; sed, ne peccent, monuimus. Neg, in illos tantū, sed & in nos ipsos se veri iudices fuimus. Volentesq; festucā de oculo alterius tollere, nostram primum trabem eiecimus. Nullum in se, nullius nomen meā scripturā designatum est. Neminem specialiter me sermo pulsavit. Generalis de vitiiis disputatio est. Qui mihi irasci voluerit, ipse de se, quod talis sit, confitebitur. Et ib. ep. 5. ad Rusticum Monachū, in forma vivendi: scio me offensurum esse quamplurimos, qui generalē de vitiiis disputationē in suam referunt contumeliam. Et dum mihi irascuntur, suā indicant conscientiam; multoq; peius de se, quam de me iudicant. Ego enim nemine nominabo, nec veteris comœdiæ licentia certas personas eligam atq; perstringam. Prudentis viri est, ad prudentium scemiarū dissimulare, imo emendare, quod in se intelligat; & indignari sibi magis, quam mihi, nec in monitorem maledicta congerere: qui est iisdem teneatur criminibus, certe in eo melior est, quod sua ei mala displicent. Severus Sulpitius de vita Martini p. 291. Nec v. quemquam nominare necesse est, licet nosmet ipsos pleriq; circumlatrem, sufficit, ut si quis ex his hæc legerit & agnovit, erubescat. Nam sciri scitur, de seipso dictum fatebitur; cum fortasse nos de alio senserim.

Conscientia

Pag. 203. Non à mea sibi hoc lingua dici æstimet, sed à conscientia sua. Nam conscientia peccatoris semper est in poena. Nunquā reus homo securus est: mens enim malè sibi conscientia propriis agitur stimulis, ut inquit Bernh. lib.

lib. de modo bene vivendi ser. 29. Solerter Tacit.
lib. 4. Annal. Reperies qui ob similitudinem
mortu aliena malefacta sibi objectari putent.
Hinc est, quod occurrit alieni in Agellio:
His ille auditis insolentissimus adolescens ob-
ticuit, tanquam si ea omnia, non ab Epicteto
in quosdam alios, sed ab Herode in eum dicta
essent. Nimirum de talib. loquitur Justin. Martyr
ep. ad Zenam & Serenum. τί γ' μοι λέγεις ὅτι ἔδωκε τὸ
δυστυχῆ εὐδαιμονίας ἀπὸ τῆς ἀληθοῦς οὐμίας εἰς ταυτὴς ἐλλογῶν
καὶ ἵνα ἀλλοτρίως φησὶ γένηται ὅτι ἐπινοῶν, διορθῶν παρὰ αὐ-
τὸς τείνει τὸ λεγόμενον, αὐτὸν λέγειν τε καὶ τὸ εἶδος οὐ τὸ πάθος
δράμα καὶ σκηνῶν. h. e. Quid enim attinet de his
dicere, qui, pro mala conscientia sua, pro oxii-
morum colloquia & sermones in seipso tra-
hant: & ubi aliud quispiam de quocumque referat,
ad se id dictum pertinere existimant: actionesque
scenicis & fabulas inde, ut consuetudo recepta
fert, consingunt. *Selecta ad hanc rem comportant alia
vir rari ingenii & admirabilis cuiusdam iudicii Gru-
amicus noster magnus, par. 2. disc. ad Tac. p. 94. & 95.*

P. 103. Quid aliud quorundam praefectura,
quam praeda?) Sic inf. lib. 7. p. 270. Atque hoc uti-
tinam illi tantum, qui in potestate sunt positi,
& quibus jus exercendorum latrociniorum honor
iple largitur. Et l. 5. p. 159. Nisi eorum proserptioni-
bus & rapinis, qui exactionis publicae nomen in
questus proprii emolumenta verterant, & indi-
ctioes tributarias praedas suas esse fecerunt: qui
in similitudinem immanium bestiarum non rexerunt
traditos sibi, sed devorarunt: nec spoliis tantum
homi-

*Praeda ac ra-
pina magi-
stratum.*

hominum, ut plerique latrones solent, sed laceratione etiam, & ut dicam ita, sanguine passcebantur, &c. *Mamertin. pasceg. r. Jul. Imper.* Exhaustæ provincie partim non minus exitiabilibus, quam pudendis præsentium rapinis.

*Sacramenta
connubii.*

Ibid. Connubii Sacramenta.) *Inf. l. 7. p. 232.*
Venerabilis connubii Sacramenta.

Equi.

Ibid. Equi insaniens.) *Basilus M. hexam.*
homil. 10. pag. 49. ὁ Ἰνδουκωνὸς σὺν ἑστῆν ἑκπῶ ἐπιμα-
νοδρῶ; ἵπποι, ὅ φησι, Ἰνδουκωνεὶς ἐξουστῶσαι, ἐκείσοι
ἐν τῷ γυναικί. Ἐ πῶστοι αὐτῷ ἕξουστῶσαι. Ἐ *homil. 1.*
de jejuniis pag. 133. ἵππων ἵπποι Ἰνδουκωνεὶς οἱ αὐτῶστοι
ἄλλ' τὸν ἐν τῆς τευφῆς οἰστρον ἐξουστῶσαι τῆ ψυχῆ.

*Matrimo-
nium.*

Pag. 107. Matrimonia honorata.) *Maris*
& *fœmina legitima conjunctio*, ut *radum ponti-*
fici juris auctores, idè *matrimonium*, non *patri-*
monium, appellatur, quod *in liberis tollendis præ-*
cipuum est matrum officium, quibus *illi sunt ante-*
partum oneri, *in partum dolori post partum labo-*
ri. *cap. ult. de convers. infidel.* *Ponitur autem*
Matrimonium pro conjuge: sicut & *conju-*
gium *usurpari amat*: *cujus exempla concessit Siz-*
manus ad Boeth. lib. 2. met. 8.

*Ancillarum
multitudo.*

Pag. 108. Turbas ancillarum.) *Terent. Heau-*
toni. 2. 3. sicut & *Cicero ancillarum gregem*,
dixit.

Labe.

Ibid.) *Labe polluitur.*) *Suprà lib. 2. pag. 88.*
Nomen ingenuum hac flagitorum labe pol-
lui. *Inf. lib. 5. pag. 197.* *Impuritate & labe pol-*
lui

vi. Sic vitis coinquinare dixit lib. 6. pag. 202.
pollui incestu. lib. 7. p. 267.

Ibid. Ut canum.) Canes namq; indifferenter
cum quavis coeunt. Meurs. ad Lycoph. Alexan.
pagina 123.

Ibid. Suum more.) Boeth. lib. 4. prosa. 2. Fœ- Sues.
dis immundisq; libidinibus immergitur;
Sordidæ suis voluptatib; detinetur, vide infra
pagina 350.

Ibid. Subjugare.) Notatralatio. Horatius 1. Subjugare.
Carm. 33.

Sic visum Veneri: cui placet impares
Formas atq; animos sub juga ahenea
Sævo mittere cum joco.

Jugum pro
re venerea.

Et 2. Carm. 5. Nondum subactâ ferre jugum
valet cervicæ.

Pag. 109. Respublica vel jam mortua.) Con-
fer P. Fabrum 1. Semest. 8. & Boeth. de consolat. Res. mor-
Philos. lib. 1. prosa 4. tua.

Pag. 120. Sæculum in malo positum.) Do-
ctorum ille Doctor Causabonus in Notis ad epist. Positum esse,
Greg. Nyss. ad Eustathiam p. 72. ἐν τῷ κόσμῳ κατὰ τὸν καλόν, vel cubare in
inquit, exposuimus, in malo: hoc est, ἐν τῇ κακίᾳ, malo,
loquendi genus ab agris translatum, cuiusmodi
metaphoran apud optimos latina lingua auctores
in dictione cubare observavimus. Diligentius ta-
men attendenti mihi ad verba Apostoli, videtur
ἐν τῷ κόσμῳ de illo accipiendum, qui proprie voca-
tur in scriptura ὁ κόσμος, ut sit sensus: Mundum
id est, Satana-
torum velut in potestate Satanæ positum, ab eo regi, nas.

& ad

ad omne malū & ex ipsius libidine impelli Propterea & Paulus ^{ἡ ἀποστολὴ τῆς ἐπιστολῆς} in epist. ad Ephesios hostem illū appellare non veretur. ^{ὡς τὸ ἀποκρῖμα καὶ ἡ ἀποκρῖμα} Theologica locutio, frequens in sacris lueris: nisi quod hic καὶ ἡ ἀποκρῖμα pro eius positum. Hoc sensu vetus interpres: Mundus totus in maligno positus est, & c.

Pag. 112. Cumque ejus naturæ sit mens.) P. Faber 3. semest. c. 17. p. 257.

Obsidio.

Pag. 112. sicuti illi solent.) Eadem utitur similitudine Virg. 5. Aeneid. vers. 439.

Ille velut celsam oppugnat qui molibus urbē,
Aut montana sedet circū castella sub armis:
Nunc hos, nunc illos aditūs, omnēq; pererrat
Arte locum, & variis assultibus irritus urget.

Ignis vires

Et Nutrimen ad Salomonem v. 76. Nos turpiter istis Nutrimen-
ta damus flammis.

Pag. 117. Et qui domum ædificat.) P. Fab. 3. Semest. cap. 9. p. 120.

Formica,

Pag. 117. Formicæ in subterraneis latibulis.) Illa animalcula τῶν ἐν τῶν ὑπογῶν ἐπιπορευόντων, operatur & noctu, luna plena: in opere labor, sedulitas, concursatio: diligens, cū obvis quadam collocutio atq; percontatio. Cōdit frumēta hiemis memores: In usq; notat Aristoteles ^{ἡ ἀποκρῖμα τῆς ἀποκρῖμα} Ideoq; dicta frugilega γυναικὶ ἀποκρῖμα καὶ ἀποκρῖμα. De eisdem multa Aristot. l. 9. hist. Anim. c. 38. Plin. lib. 11. cap. 30. Plinarch. ^{ἡ ἀποκρῖμα τῆς ἀποκρῖμα} Alian. hist. animal. 2. cap. 25. & 4. c. 43. Horat.

Scr

Serm. ep. 1. v. 33. Virgil. 4. Aeneid. v. 402. Pisides hexaem v. 1186. Camerar. in Append. ad Philen. cap. 2. D. Hieron. in vita Malachi. Ambros. hexaem. 6. cap. 4. Basil. M. Hexaem. homil. 9. p. 40. Theocr. Idyll. 15. Artern. 1. Onirocr. c. 26. Ibidem q. Rigaltius in notis p. 11. Zehn. cent. 1. ad. 15. Phocyl. in ἡθέρῳ v. 153. Phaedrus l. 3. fab. 81.

Ibid In subterraneis latibulis.) Phocylid. d. l. nominat γαίης μυχῶτος οἴκῳ.

Ibid. Apes.) Virgil. 4. Georg. Phocyl. ibid. v. 160. Apes. Pisides hexaem. v. 1137. Phil. hist. animal. cap. 27. Bas. M. hex. hom. 8. p. 36. Ambr. hex. s. c. 21. Saresb. l. 6. c. 21. 22. & 23. Quin. declam. 13.

Pag. 118. Totus namque mundus.) P. Fab. 3. Semeft. cap. 16. p. 225.

Ibidem: Ex hoc quoque affecta.) P. Faber ibidem.

Pag. 120. Calicem salutaris) Bochius ad Psalmum 115.

P. 121. Quæ ferro propius admotæ.) Isidor.

Orig. 16. c. 4. Achilles Tattus lib. 1. de Clitoph. & Magnetia Leucipp. amor. p. 23. ἐξ ἧ γῆν ἡ μαγνησία λίθ. & σιδήρεα. πᾶν μόνον ἰδῆ καὶ διγῆ παρῆς αὐτῷ εἰλευσέν ἀπαρῆ ἐρωδιῶν πᾶνδον ἔχεσσι καὶ μὴ π. Ἐπὶ εἶνι ἐρώσις λίθῃ, καὶ ἐρωδιῶν σιδήρεα φιλημα. Heliad. Besantinous in Chrestomathis ap. Photiu in Biblioth. p. 865. ὅπ ἔτος μὲν Φησι ἐχῆ μαγνητιῆ, ἀπὸ ἡρακλῆων καὶ λείαδ. τῶν λίθων, ἡπὲς εἰλεῖ πᾶσι σιδήρεα. ποδοῖ ἢ οἴκοι τῶ αὐτῷ καλοῦσθ. καὶ μαγνητιῆ καὶ ἡρακλῆων λέγουσιν ἀποδιδόντες καὶ ὡς αἰτίας τῆς διαφορῆς ὀνομασίας. λέγῃ ἢ καὶ ὡς ὁ Γαλιωσ. τῶν ἡλεκτροσων φησὶν εἰλεῖν τὰ κηρῶσιν. Naz. car. 1. καὶ σῶμ ἐπερωτησῆσαν, οἰα μαγνησῶσιν λέγουσιν αἰθῶνα σιδήρεον. Cl. Al. in Eccl. proph. p. 347. lin. 29. Cam.

in medit. hist. cent. 1. cap. 73. Scaliger Exercitat.
131. & 102. sect. 5. & 6. Ruens: l. 2. de gemmis c. 24.
No. 1. 32. p. 802. notat alios iucigeros ipsos Gnois or Hys.
D. Hieronym. Tom. 9. in Matth. cap. 9. pag. 13.
Certè fulgor ipse & majestas divinitatis occul-
tæ, quæ etiam in humana facie relucebat, ex
primo ad se videntes trahere poterat aspectu.
Si enim in magnete lapide & succinis hæc
essè vis dicitur, ut annulos & stipulam, & fe-
stucas sibi copulent: quantò magis Dominus
omnium creaturarum ad se trahere poterat,
quos volebat! Lucret. l. 6. v. 908.

Ibid. Regnorum cœlestium gemma) Chri-
stus Gemma cognominatur etiam à B. Silviom
cognomenis Salvatoris: veluti illo versu:

Judex, porta, gigas, rex, gemma, propheta,
(sacerdos.

Peccata ac-
cumulare.

F. 122. Peccatis veteribus nova addimus.)
Supra hoc libro: Cum utique peccatis peccata
cumularit, *infra libr. 5. pag. 152.* Cum malis
semper mala addamus. *Item ibid. p. 175.* addis
insuper & adjungis malis prioribus nova crimi-
na. *lib. 6. pag. 200.* Mala enim incessabiliter
malis addimus, & peccatis peccata cumula-
mus.

Pag. 122. Jactantes profanas in Deum vo-
ces.) Crebrius obvia locutio est, Jactare aut jace-
re voces: præsertim quando de blasphemis aut de-
honestamenti sermo. Prima enim semper verarum
tela maledicta sunt: inquit noster auctor *supr. l. 3.*

pag.

pag. 79. Ciceropro Sylla: Equidē vehementer letor,
cum esse me, in quem tu cum cuperes, nullam con-
tumeliam jacerere potueris &c. Adi D. Justum
Zinzerlingum nostrum in Promulsiade Criticor.
Juvenal. cap. 48. & plura mihi vide.

pag. 124. Maxima accusatrix hominum.) *Inscitatio vel
D. Ambrosi. lib. de Apolog. David. cap. 2. Alii ho-
mines, cum à sacerdotibus corripuntur, pec-
catum suum ingravant, dum negare cupiunt
aut defendere; ibiq; eorum lapsus est major,
ubi speratur correctio.* *defensatio
peccati.*

pag. 125. Criminosior enim culpa est.) *Culpa crimi-
narius in can. 2. null. fas. 25. q. 2. Reatu majori de-
linquit, qui potiori honore perfruitur. Goffrid. Vin-
docin. lib. 3. ep. 5. Certè in minimis Dominum
gravius exacerbamus peccatis, quàm popu-
lus facit in summis. Nam penè tanta distantia
est inter peccatum pastoris & peccatum po-
puli, quanta distantia fuit inter peccatum An-
geli & peccatum protoplasti. Unde veraciter
dictum est, quòd majori reatu ab eo delinquitur,
qui potiori honore perfruitur: & gravio-
ra facit vitia peccatorum, sublimitas dignita-
tum. Et vilissimus reputandus est, qui hono-
re est præstantior, nisi & sanctimonià & eru-
ditione præcellat, ex sententia Symmachi, in c.
vilissimus 1. qu. 1. secundū quam Scipio Emil.
deforme existimabat, quos dignitate præstaret, ab
his virtute superari, ut refert Valer. Max. .l. 3. c. 2.
Subscribit his Juvenal. in Satyr.* *nosor est
prælatorum
quàm pop.*

yyy

Omne

Omne animi vitium tantò conspectius in se
Crimē habet, quāto major, qui peccat, habetur.
D. Bernardus Tract. de Interior vdomo. cap. 50.
Unius cuiusq; casus tantò majoris est crimi-
nis, quantò, prius quàm caderet, majoris erat
virtutis. Et rursus idem Bernard. epist. 200. Quo
grandius nomen, eò grandius scandalum.
Strigenti. in Jonam fol. 70. a. rem ista exprimit &
æclarat comparatione: Ein grosse Glock/wann
sie hoch henger/auff einem hohen Thurn/so kan
man sie weit hören: Wann ein grosser Mann
eine Thorheit thut/da weiß jederman davon zu
sagen. Quò ad altiorem quisq; honorū gra-
dum extenditur, magis in exemplum spectan-
tibus patet. Quintil. de clat. Tiraq. tom. 1. de nobil.
c. 22. & c. 37. §. 111. Comp Terent. p. 518. & seq. Dom.
Baudi: gnom. Famb. l. 2. 11. 46. vid. & Isidor. Pelu-
si: l. 4. ep. 15. & l. 1. ep. 121. & l. 2. ep. 208. ubi D. Ru-
tershus.

In compara-
tione. Pag. 128. Sine comparatione meliores.)
l. 6. p. 195. in comparatione omnium Deus vilis
est. Et alibi non raro. Florus l. 4. c. 10. Nihil acci-
derat in comparationem cladis.

Pag. 137. Quàm meditatio doli.) Supra ad
l. 3. pag. 88.

Pag. 133. Siti Rabadâ.) Sitis, pro rei alicujus
flagranti desiderio & appetitu. Prudent. 2. 565. 566.
Sitis & fa- v. 189. Aurum, quod ardentè sitis. Seneca Her-
mes pro ab- cul. Oet. Nec tamen omnis plaga gemmiferi
vicia. sufficit Istri, nec tota sitim Lydia vincit. Cypr.
ali-

alicubi: Unde hæc fitis divitiarum miseris pe-
ctorib, affidet. *Inf. l. 3. ad Ecol. Cath. p. 446.* Nam
dum tua impatienter fitiunt, te oderunt. *Boët.
l. 2. met. 2.* fitis ardescit habendi. Eodem signifi-
catur & Fames accipitur: unde & h. l. devorare.
Prudentius ibidem v. 45. Versat famem pecu-
niæ. *Senec. Herc. Oet.* cupit in gazis implere
farnam. Plura vide infra ad lib. 1. contra avarit.
p. 342. Auriatque argenti famera.

Ibid. Inhiaverat.) *Prudent. Psychom. de ava-* Inhiare.
ntia vers. 456. Pulcra ad ludibria vasto ore in-
hians. *Boët. l. 2. met. 2.* sed quæsitæ vorans sæ-
va rapacitas Alcos pandit hiatus. *Plaut. Au-*
tul. inhiat aurum ut devoret.

Ibidem: Spe devoraverat.) *Metaphora* Spe devora-
sumpta à canibus voracibus. qui ostenso illis frusto re.
carnis, increpant malis, & mandentium speciem
præbent, gesticantes aviditate & gannientes. *Gilb.*
Cognat. adag. 706. cupiditas inhians. *Apulejus*
in Apologia: Cujus, ut isti ajunt, jam unversas
opes transvoraram. *Boëthius libro 1. prosâ 4.*
Paulinum consularum virum, cujus opes Plati-
na canes jam spe atque ambitione devorassent, ab
ipsis hiancium faucibus traxi. *Cicero pro Flac-*
co: Amissum enim est præter spem, quod erat spe
devoratum. *M. Varro in Pappiapappo:* Prætor
nosfer eripuit mihi pecuniã, de ea quæstû ad annum
veniã, ad novû magistratû, cum hic rapo umbrã

quoque spei devorasset. Prudent. *æd. 56 p. 2. v. 134.*
Ac spe devorat aurum.

Vibrare oculos, &c.

Ibid. Vibrans truces oculos.) Prudent. *Pfychom. v. 114.* Sanguinea intorquens suffuso lumina felle. *Apuleius de Mundo:* Ignes pernitate sui corruscentes dicto citius nostrę visioni convibrant. *Cic. 2. Catilin.* vibrare ficas & spargere venena dixit.

Truces oculi

Ibid. Truces oculos.) *Petron.* Obliquis trubicusq; oculis utrunq; spectabam.

Ibid: In os meum.) *id est, vultum. Conon. Terent.*

Pag. 135. Nullus potest ejus rei prævaricator esse.) *Paulo antè:* non facit aliquid contra legem legis ignarus.

Infamare.

Pag. 139. Nomen religionis infamant.) *Paulo superius:* Dei nomen infamant. *Infra lib. 5.* Ut nos ipsos titulo hæreticę appellationis infamant. *Onomast.* Infamo. *inud. 2.*

Piaculum.

Pag. 140. Piaculi singularis malum.) *Mox:* Quod nullum penitus majoris piaculi crimen est.

Ibid. Per unam tantum confessionem.) *Ambrosius lib. de apol. David. 3. & 4.*

Pœnitentię signa.

Ibid. Deposito scilicet Diademate.) *Gemina de Nimvitarum rege Prudentius enarrat. Caithem. 7. v. 156.*

Ibid. Sacco squalidus.) *Bochius ad Psal. 29.* Afflictionis, inquit, & pœnitentię apud Hebraos

bræos signum erat, aspergere se cinere, & induere sacco.

Ibid. Fletu madidus.) *Ovid. 3. Trist. 5.* Os madens fletu, dixit.

Ibid. Cinere sordidatus.) *V. N. ad Prud. 7. Cathem. P. Fab. 2. sem. c. 10.*

Pag. 142. Quam titulus bonitatis excusat.) *Simile quid supra habet hoc libro, pag. 124.* Maxima accusatrix hominum noxiorum est usurpatrix innocentie arrogantia. Inter multos siquidem eorundem criminum reos nullus est criminosior, quam qui se non putat criminosum.

*Arrogantia
innocentia.*

Ibid. Utinam aut calidus esset.) *Infralib. 4. ad Eccles. Cath. p. 468. Zehn. cent. 4. ad. 99.*

Pag. 143. Canis reversus ad suum vomitum.) *Zehner. cent. 1. adag. 70. D. Hieron. Tom. 9. in cap. 7. Matth. super verba: Nolite sanctum dare canibus. Quidam, inquit, canes eos intelligi volunt, qui post fidem Christi revertuntur ad vomitum peccatorum suorum.*

Canes.

Ibid. Sus lota in volutabro.) *Zehner. ibid. c. 100. vide ibidem D. Hieron. & Bernh. ser. 6. in vigil. Natal. Domini.*

Pag. 145. Nemo ignota contemnit.) *Mox. Nemo potest despiciere quod nescit.*

Ignota.

Ibid. Legem nescire.) *Quia peccans absq; mandato non tenetur lege peccati. D. Hieron. tom. 4. ad Algasiam. q. 8.*

*Ignorantia
legis.*

AD LIBRUM V.

Pag. 146. Nec legem nocere, sed mores.)
Vid. supr. l. 4. pag. 128. & infral. 4. ad. Eccl. Cath.
extremo. Legatur & Hier. Tom. 4. ad Alg. q. 8.

*De Medico
vel medici-
na queri.*

Pag. 147. Quàm queri de optimo medico.)
D. Hieron. ibid. Quomodo medicina non est
causa mortis, si ostendat venena mortifera, li-
cet his mali homines abutantur ad mortem,
& vel se interficiant, vel insidientur inimicis:
sic lex data est, ut peccatorum venena mon-
stret, & hominera malè libertate suâ abuten-
tem, qui prius ferebatur improvidus, & per
præcipitia labebatur, freno legis retineat, &
compositis doceat incedere gressibus: ita ut
serviamus in novitate spiritus, & non in vetu-
state literæ, id est, vivamus sub præcepto qui
prius in modum brutorum animalium diceba-
mus: Manducemus & bibamus: cras n. morie-
mur. *Vid. eund. tom. 6. super c. 1. Habac. p. 8. b.*

*Ingravesce-
re.*

Ibid. Ingravescere sibi morbos.) Terent. He-
cyr. 3. 2. Malè metuo, ne philumænæ magis
morbus ingravescat. *Cic. in Catil. Sic hic mor-*
bus, qui est in Republ. relevatus istius poenâ
vehementius vivis reliquis ingravescet.

Quasi verò.

Ibid. Quasi verò.) Sæpiusculè hac vitur ironiæ
formulâ. *Supral. 4. p. 133. Quasi verò jussu aut*
scripto id sacro faceret. *lib. 6 p. 183. Quasi verò*
nunquam fieri debeant, quæ Deum lædant.
Ei p. 207. quasi verò beneficium datæ pacis va-

catio

catio sit probrofitaris. *l. 1. ad Eccl. Cathol. 333.*
Quasi verò quicunq; patres sunt, nequaquam
aut possint aut debeant omninò esse, nisi di-
vites. *Ibid. l. 4. p. 457.* Quasi verò qui incolumes
Christi esse debent, morientes Christi non
esse debeant. *Et ibid. p. 450.* Quasi verò homi-
nes Christianos alios oporteat esse incolu-
mes, alios de hoc seculo recedentes.

*Pag. 148. Venena vitiorum.) Bernh. tract. de
Passione Dom. c. 27.* Ista vitia quasi ulcera ani-
mam gravant, continentia in se venenum im-
munditiæ & prævæ consuetudinis. *Et de domo
interiori ca. 36.* Cor meum non parvo veneno
iniquitatis maculavêre.

P. 149. Interpolata.) Non. Marc. c. 1. Interpo-
lare est immittere & interponere, & novâ for-
mam è veterè fingere. *Cic. 1. Verr.* Et semper a-
liquid demendo, mutâdo, interpolando. *Tra-
ctum est a. ab arte fullonum, qui poliendo diligen-
ter vetera quæq; q. in novam speciem mutant. Gl.
Interpolum, ἐπιγυαφον. Onomast. Interpolâ, ἐπι-
στυνωσι. Interpolator, ἐπιστυνωσις. Vide Goclen. in
observ. Lat. ling. p. 167.*

Ibid. Vel in fonte suo bibimus) Et secundum
Ovid. 3. pont. 5. Gratius ex ipso fonte bibuntur
aquæ. *Quia, ut scribit Cassiodorus libro 2. epi-
stol. 25.* Bona certa sunt, quæ fidem ab exordio
trahunt, dum origo nescit deficere, quæ con-
suevit radicitus pullulare. Fertur etiam cursu
perenni fontium vena vitalis, & hanc conditio-
nem

nem sustinent cuncta manantia, ut sapor, qui concessus est origini, nisi per accidentia fuerit vitiat, nesciat rivulis abnegari.

Ibid. De purissimo fonte hauustus.) *Guntb. lib. 1. v. 139.* Ipso latice de fonte petitos hauriat.

Pag. 152. Scientes bona, non bene agimus)
Eurip. Hippol. v. 380.

πῶς χεὶς ἐπιστῆμεσθε καὶ γνώσκεμεν.
ὄντι σιμπούμεν δ'.

Et Latine in tragœdia fatebatur:

λέληθεν, εἰδὲν πῶς δὲ μ' ὦν σὺ νεφέλαις.
γνώμευ δ' ἐχούμ' ἢ φύσις βιάζεται.

hoc est:

Me nihil eorum, de quibus mores, latet:

Natura vi, quamvis scientem, me abripit.

Sic Medea Ovidiana: Video meliora, proboque; deteriora sequor.

Zelus luridus.

Pag. 154. In quo non luridas malevolentiae zelus ardeat.) *Cypr. 2.* de zelo & livore.

Invidia.

Ibid. Cui non prosperitas aliena supplicium est.) *Basil. M. homil. ad ἐπιτόμιον pag. 120. & seq. Vide supr. lib. 3. p. 80. D. Cyprian. serm. 2. & fabulam de invido. D. Bernhard. tract. de interiori domo c. 42.* Invidus alienum bonum, suum facit invidendo peccatum.

Pag. 155. Pupillorum viscera devorentur.)
Basil. M. hom. εἰς πηλομένους.

P. 157. Ne faciant eos ingesta acrius veritate)
D. Hieron. Tom. 3. ep. ad Bonas. p. 166. Medici, quos

quos vocant chirurgicos, crudeles putantur
& miseri sunt. Annon est miseria, alienis
non dolere vulneribus, & mortuas carnes in-
clementi secare ferro? non horrere curantem
quod horret ipse, qui patitur, & inimicum
putari? Ita se natura habet, ut amara sit veri-
tas; blanda vitia existimentur. *Et ibid. libro 2. Veritas a-*
contra Fovinian. pag. 43. B. Amara est veritas, mara.
& qui eam prædicant, replentur amaritudine,
Vid. Comm. Terent. p. 23. & seq. & D. Hier. super
Epist. ad Galat. 4. p. 90. b.

Pag. 158. De Bagaudis.) Vid. Frid. Lindenbr. Bagauda,
ad Ammian. p. 181.

Pag. 159. In questus proprii emolumenta.)
Supra lib. 4. p. 104. & seq.

Ibid. Sed devorarunt.) Confer Causabonum Deborare,
Animadvers. in Sueton. p. 215. super verba: Boni
pastoris esse tondere pecus, non deglubere.

Ibid. sanguine pascebantur.) Infr. l. 7. p. 239. Sanguine pa-
Cum omnes ferè barbaræ gentes Romanum sci-
sanguinem biberint.

Pag. 160. Jugo hostium pressi.) Infr. hoc Jugum ser-
libro pag. 168. Jugo se inquilinæ abjectionis ad-
dicunt. Et lib. 3. ad Cathol. Eccles. pag. 414. Qui
servos suos, non benè de se meritos, jugo La-
tinæ libertatis addicunt.

Pag. 161. Infirmiore ferunt sarcinas portio-
rum.) Germani: Der schwächste muß allezeit
das Kreuz tragen. Der kleinste muß das
Eiecht halten,

*Diversissima
jungere.*

Ibid. Res diversissimas dissimilimasq;) *Ita*
Salust. Jugurt. c. 85. Næ illi falsi sunt, qui diver-
sissimas res pariter expectant, ignaviæ volu-
ptatem & præmia virtutis. *Ita & Plin. in Pa-
neyr.* Junxisti ac miscuisti res diversissimas,
securitatem olim imperantis, & incipientis
pudorem. *De Nerva Pacatus:* Duas res diver-
sissimas junxi, metum & temeritatem. *Pari
quoq; Phrasi Tacit:* Res olim dissociabiles mi-
scuerit, Principatum & Libertatem.

*Procella ma-
rie.*

Pag. 163. Sic eunt quasi inter concertantes
procellas in medio mari.) *Seneca Agamemn.
vers. 138.*

---- *Fluctibus variis agor;*

*Ut cum hinc profundâ ventus, hinc æstus rapit
Incerta dubitat unda, cui cedat malo.*

Catull. ad Thallum:

Et insolenter æstus, velut minuta magno.

Deprensa navis in mari, vesaniente vento.

*V. N. 1. Trist. 11. v. 9. Cassiodorus lib. 5. Variar.
ep. 40.* Inger mundi fluctuantes procellas un-
de se humana fragilitas contineret, si nostris
aëribus mentis firmitas non adesset? *Vide
elegantissima hanc in rem apud D. Hier. Tom. 2.
p. 20. b. Basil. M. p. 194.*

Ibid. Concertantes procellas.) *Horatius 1.
Carm. 3. Africum, aut, decertare aquilonibus.
V. N. 1. Trist. 2. v. 30.*

Ibid. Pravitatem unius rei, alterius probi-
tate

tate compensant.) *Ad imitationem illius apud Valerium Maximum lib. 1. cap. 1. Ira divina tarditatem supplicii gravitate compensat.*

Pagina 164. Sicut sunt in aggravatione primi.) Fridericus Lindenbrog. ad Ammian. pagina 51.

Pag. 164. Extra numerum.) Idem quod Nullo esse numero, ἕτε δὲ οὐκ ἔστιν ἀριθμῶν, id est ἀριθμῶν ut est apud Theocriti. Cicero Philipp. 3. Bambalio quidam pater, homo nullo numero. Ad. Gilb Cognat. cent. 12. ad. 1126. Erasim. adag. Megarenses neq. tertii neq. quarti. Paulo ante dixit, vel ultimi loco esse pati.

Pag. 165. Itaq; unum illic Romanorum) Lindenbr. ad Ammian. p. 198.

Ibid. Transferre resculas.) Res auctoritate Res. Isidori Orig. 5. c. 25. sunt, quae in nostro Jure consistunt. Jura autem sunt, quae à nobis jure possidentur, nec aliena sunt. Dicta autem res à rectè habendo. Hinc rescula, ἡ ἀποκαταστάσις pro scia sibe ἡ ἀποκατ. infra h. 1. pag. 167. Plerique miserorum spoliati resculis suis. Et lib. 4. ad Eccles. Cathol. p. 467. Ipsa te resculis tuis spoliatis.

Pagina 166. Nihil susceptis tribuunt.) Suscepti. Suscepti sunt clientes, sic dicti, quod à potentioribus in tuitionem ac patrocinium suscipiuntur. Vide hic antecedentia Frideric. Lindenbrog. ad Am-

ad Ammian. pag. 70. Confer. Jacob. Durant. Ca-
sellium lib. 1. variar. c. 1.

**Extermina-
re.**

Pag. 167. Exterminati agellis.) Isidor. Orig.
zo. Exterminatus, ab ea, quod sit extraterminos
suos ejectus. Exterminator, non ille, qui vulgo di-
citur *ἐξοισ*, sed qui dejicit & expellit à terminis
civitatis. Ita & Noni: Marcell. cap. 1. num. 210.
Cic. 3. offic. Hoc omne genus pestiferum atq;
impium ex hominum communitate exter-
minandum est. Gloss. Exterminare, *ἐξοισου*,
ἀφαιρου inf. h. l. p. 176. Exturbare possessiunculis
suis vicinos, habitatione ac facultate proxi-
mos. & pag. 168. Domicilia atque agellos suos
aut persuasione perducunt, aut fugati ab ex-
actoribus deserunt.

Capitatio.

Ibid. Capitatio.) Mox exponit: Vestiga-
libus obruuntur. Gloss. Vestigalia, *ἀποδο*
πρωτων.

Asylum.

Pag. 168 Ad asylum aliquod confugiunt.)
Cic. 3. Verr. Quò minus è fano Dianæ servum
suum, qui in illud asylum confugisset, abdu-
ceret. Lege Erasim. & Joh. Crugeru hortum vir-
mi. cap. 26.

Extorris.

Ibid. Extorres facultatis.) Exponit. Exulan-
tes à rebus suis. Gloss. *ἐξοισ*, extorris, exul, releg-
atus.

Circe.

Pag. 169. Quasi Circei poculi transfigura-
tione mutantur.) De Circes poculo Ovid. 14. Me-
tamorphos. V. 273. Natal. Com. l. 6. myrsol. cap. 6.
Boët. 4. de consolat. Philos. met. 3. Antholog. l. c. 70.

Cccc-

Cicero Orat. 4. in Qu. Caecilium: Sed repente e
vestigio ex homine, tanquam aliquo Circeo
poculo, factus est Verres. Ibi Godofr. ad marg.
sues ex hominibus faciebat.

Pag. 171. Vim Deo facimus.) Supr. li. 4. p. 99. Deum cogi-
gemina habes; ut & p. 112. Itemq; infra l. 6. p. 190. mus ad nos
Irritamus in nos misericordem Deum impu- puniendos.
ritatibus nostris, propitiam sordibus laedi-
mus, blandientem injuriis verberamus. Vide
P. Fab. 3. semest. c. 17. p. 257.

Pag. 172. Jumentis insipientibus.) Arnold. Jumentis ho-
Bonewall: Agebat homo irrationalem perfo- mo assimila-
nam, comparatus jumentis insipientibus, & titis
brutæ mentis imperitiam in illa cruda & hi-
spida suppellectile exprimebat. D. Hieronymus in
cap. 4. Jone.

Ibid. Deviasse.) Gloss. Devius a dō dō Deviare.
μη ἴσως.

Ibid. Omnia agunt.) Proverbialis locutio. Omnia age-
Petron. in Sat. Quid ita omnia fecisti, ut, quos re.
tuebaris, absconderes? Idem: Nondum erant
omnia facta. Exempla plurima collegit Bartsius
in Cirin. Vix. n. 188. Ita dicebant omnia experiri:
de quo ego in Comment. Terent. ad Eunuch. 4. 7.
pag. 257. & inf. p. 360.

Pag. 176. Incendia ventis agitata.) Palingen. Incendia vē-
in Scorpio p. 221. rosā.

Principis obstare opus est; cum parva favilla
Languet adhuc. Postquam crevere incendia jæg
Elama furens tecto erumpit, caeloq; propinquat
Pra-

Præfertim Boreæ si flabra ruentis ab arcto
Immineant; heu! frustra undas vicina clamet.
Ovid. 7. Metam. v. 79.

Vi solet à ventis alimenta resumere, quæq;
Parva sub inducibâ latuit scintilla favilla
Crescere & in veteres agitata resurgere vires.
Quem ad locum pluscula notavi.

Charibdis.

Ibid. Charybdis voracitate.) Priscian. lib. 4.
Non dicunt illi (Græci) ~~Charibdis~~, quamvis ex-
igat regula, sed ~~Charibdis~~. Et Romani quoque
illos secuti non dicunt, hujus charybdis, sed
hujus Charybdis. De ejus voracitate (ut hinc
appellat presbyter Massiliensis.) Virgilius 3. Æ-
neid. v. 420.

----- Levum implacata Charybdis

Obsidet, atq; imo barathri tergurgite vastos
Sorbet in abruptum fractus, rursusq; sub anras
Erigit alternos, & sidera verberat unda.

Hieron. Megiserus in deliciis Neapolitanis cap. 12.
pagina 231. Besser herüber am Vser / kompt
man zum Meergebirg / Scyllæo, alda dz Meer
gar engist / zwischen Italia vnd Sicilia / also
daß es in etlichen orten nit über 1500. schritt /
vnd weil denn sehr grosse vnd viel Hösen vnter
Sicilia sind / vnd das Meer mit grossen gewalt
vnd vngestümigkeit dahin ab vnd wider zu ruck
leufft / verursachet es in der selben engin / ganz
widerwertige Wirbel vñ Meerwellen / daß das
wasser an eine gefehrlichen Meersehund tieff
hinunter fellt / vnd alles was es erwischt oder
dar

darein kömft/ zu grund zeucht/ oder verschluckt/
am andern ort hoch wider übersich fährt/ mit
grossen wüten/ vnd ohn vnterlaß an die Felsen
stößt. Derowegen da offimals die schiff zu stü-
cken gehen. Das erste ort ist an der seiten Si-
cilien/ ward von den altē Charybdis genenner:
das ander aber Scylla, an dem Vser Italia. Ist
derowegen sehr gefehrlich dahin zu schiffen.
Denn wenn man sich für dem Meerschlundē
Charybdi wil hüten/ vñ denselben vermeiden/
kan leichtlich geschehen/ dz man an den gefehr-
lichen Felsen Scyllam anstößt. Daher das La-
teinische Sprichwort entstanden:

Incidit in Scyllam, qui vult viuare Charybdim.
Hec ille. Hygin. fol. 125. Diogenes, auctore La-
ertio, ventrem nominabat Ἐβίς *χελυδίν*, facul-
tatum Charybdim: *Aristoph. in Equitib.* Cleo-
nem *χελυδίν ἀγρυγῆς*, rapina gurguē: Prudent.
Antichristum, sanguinis Charybdin. Cathemer. 6.
v. 107. Cicero de Antonio alicubi: Quæ Charyb-
dis tam vorax?

Ibid. Aut Scyllæis canibus devorantur. *Scyllæicanos*
Ovid. 14. *Metam.* v. 59. & seqq. Hygin. fol. 199.
Palaphat. de Scylla: ut & Fulgent. lib. 2. Erasmus
adag. Evitā Charybdi in Scyllam incidi. Hiero-
nym. *præfation. in libro 3. Commentar. Hiero-
mie:* Scyllam, fabulæ ferunt, Siculi mon-
strum freti, facie quidem virginali, sed succin-
ctum canibus miserorum lacerasse naufragia, &c.

Pag. 177. Cæcæ mentis improbitas.) *Arn.*
Ceca improbitas. *Bon. evall. p. 91.* Obstinari animi ex cæcata malignitas. *Infra l. 6. p. 214.* Tanta animorum, vel tanta potius peccatorum cæcitas fuit.

Ibid. Exue nequitiam.) *Basiliius M. homil. εν λακιστοις pag. 214.* ἀποδοῦστέον ἡμῶν, ἀπάγε γινεῖς ἄφρονος, κτλ ἀμελεῖται. *Inf. ad p. 348.*

AD LIBRUM VI.

Regula. Pag. 178. Regulam disputandi) *Petron.* Simulque corrupta eloquentiæ regula stetit & obmutuit. *Juvven. Sat. 3.* Ut præceptorum verborum regula constet. *Infra lib. 2. ad Eccles. Cathol. p. 379.* vivendi regulam dedit.

Ibid. Numquid læditur scelere personali.) *V. N. i. Trist. 2. V. 58.* & *Commentar. Terent. pag. 411.*

Unus sepe nocet multis *Ibid.* Achar enim quondam.) *Infra lib. 7. pag. 264.* Jam quidem supra dixi sapissimè, in Dei populo etiam unius facinus pestem fuisse multorum: sicut ex furto Achar populus ru-
it. &c. *Prud. Psych. v. 537.*

Ibid. David numerari plebem.) *Item lib. 7. p. 264.* Sicut ex sancti David numeratione orta est mortalitas. *D. Ambros. lib. de Apol. David. c. 2. Lips. Constant. 2. c. 17.*

Pag. 179. Modicum fermentum.) *Zebner. cent. 3. ad. 84.*

Pag. 180. Ne contactu suo plurimos inquina-

naret) Qui enim tetigerit immundum, coinquinabitur Qui tetigerit sordidum, sordidabitur: ut inquit D. Bernhard. lib. de modo recte vivendi serm. 60. Es perquam appositè Amphilo-
chius ad Seleucum epist. v. 66.

Φύζην καὶ ἄσπρον τῶν κακῶν ὀμιλίαν,
καὶ ἴσθι ἐν αὐταῖς ἡδονὰς καὶ τὸν νέον.
πολλοὶ γὰρ εἰσὶν, ὡς ἀσπρὴ βοσκὴ καὶ ἄσπρος
ψῶδος γάμοιο καὶ νοσηρὸν πνός.
οἱ τὰς νέας περιώσι τὰς ἀπληστέρας
καὶ ἄσπροι βόσκει τὴν ἐν δόλῳ πικρῆς γῆρας,
ὡσπερ νοσῶν, ἢ ἐλεσι τῆς πονηρίας
αὐτῶν ἀναστῆσαν ἄσπρην ἢ πλῆθον
κρινῶν σφῶν τοῖς κακοῖς ἐπιπολεῖν
τάτους φυλάττει. καὶ γὰρ, ὡς παύλα δουλεῖ,
φθέρουσι ἢ γη ἄσπροι ὀμιλίαν κακοῖς.

Confortia
prava vitan-
da.

Ibid. Contactu inquinaret.) Virg. 3. An. Contactus
de Harpyi. v. 227. Contactu que omnia foedant pro contagi-
immundo. one.

Ibid. Tripudiate gaudio.) Gloss. Tripudiatio.
ἡσυχία ἡδονῶν καὶ τῶν βωμῶν. Mamertin. Genetliaco.
Max. Aug. Cuncta gaudio calere, cuncta
Tripludiate.
plausibus tripudiate.

Pagidi. Culmen ascendere.) Supra lib. 2. p. 40.
In hoc culmen humanæ ostenditur dignita-
tis. Infra in epist. p. 317. Doctrina novæ erudi-
tionis quasi summum ædificii tui culmen or-
casti. lib. 2. ad Eccles. Cathol. Excellentem esse
culmine & despicabilem vilitate, Arn. Bona-
vall. Ad fastigiū spei & ad ipsam culmen per-
veniunt charitatis.

Ibid. Palmas sibi scelerum vindicare.) Infra Palmā sibi
ep. vindicare.

ZZZ

ep. 7. pag. 315. Totius ferme humilitatis & prope omnium officiorum palmam indepti. *Refer huc illud D. Ambrosii hex. 3. c. 13. Laurus & palma ad insigne victoriæ. Lauro victorum, capita coronantur. Palma manus victricis ornatus est.*

Rogo.

Pag. 172. Quæ tandem, rogo, spes.) *Formula blande compellantium; cum quid exquisituri veniunt. Jan. Guilelm. ad Pseud. Plaut. cap. 4. supra lib. 7. pag. 33. Quam, rogo, majorem eis gubernaculi sui præstare curam potuit. Infra hoc lp. 192. Quis, rogo, hic error est? Item: Quod, rogo, hoc malum est, aut quis furor? Et pagina 200. Quis, rogo, interfici alteram juxta se videt, & ipse non metuit? Et pag. 223. Quæ in nobis, rogo, spes bonæ frugis est? Lib. 7. p. 227. Quis, rogo, ferre possit, in homine egestuoso esse lasciviam? Et pag. 237. Et quæ nobis, rogo, spes ante DEUM est? Et pag. 263. Quid, rogo, fieri illic prodigiosius potuit? Et pagina 227. Et quæ esse, rogo, Romano statui spes potuit? In Ep. pag. 301. Cur, rogo, in me non diligas, quod es? Et p. 307. Cur, rogo, quod illi quondam affectus pro suis obtinuerunt, nostri non queant impetrare pro nobis? lib. 3. ad Eccles. Cathol. p. 421. Cur, rogo, tam infideliter, cur tam impiè? Et alibi.*

Soluptas crudelis & sanguinaria in spectaculis.

Pag. 182. Quod nihil ferme criminum.) *Cassiodor. lib. 5. cap. 42. venationem & spectacula, in quibus homines cum feris decertant.*

vocat

vocat crudelem & sanguinariam voluptatem.
Vide P. Fab. 2. sem. c. 10. p. 147. & quæ ad Symma-
chum adfert Lureus l. 2. Ep. 46.

Ibid. Summum deliciarum genus est, mori
homines.) *Cyprian. l. 2. c. 2.* Paratur gladiatorii
lusus, ut libidinem crudelium luminum
sanguis oblectet. Homo occiditur in hominis
voluptatem, & ut quis possit occidere, periti-
tia est, usus est, ars est. Scelus non tan um ge-
ritur, sed docetur. Quid potest inhumanius,
quid acerbius dici? Disciplina est, ut perime-
re quis possit: & gloria est, quod perimit.
Adi. Lips. 1. Sat. c. 12. Prud. 2. in Sym. v. 1090.

Ibid. Expleri ferarum alvos.) *Cyprian. ibid. Ar-
nob. l. 2. p. 74. quos adi.*

Pag. 183. Circumspicientium voluptate.)
Pet. Brossens in Not. ad Cass. p. 399.

Nubifera Alpes.) *Isidor. Orig. 14. cap. 3.* Al-^{Alpes}
pes propriè montes sunt Galliar, de quibus
Virgilius, Aërias Alpes. Et dicendo aërias,
verbum expressit à verbo. Nam Gallorum lin-
guâ Alpes, montes alti vocantur. *Florus*
lib. 2. cap. 6. Medias perfremit Alpes; & in Ita-
liam ab illis fabulosa altitudinis invitus de-
scendit. *Plinius lib. 2. cap. 65.* Haudignaro
(*mibi*) quosdam Alpium vertices longo tra-
ctu, nec breviorè L. millibus passuum asur-
gere.

Pag. 184. Et pulli adhuc gentilium sacri-
ficiozum more pascuntur.) *Cyprian. libro de* ^{Pulli pub. p. 4}
^{pi.}
Idolor.

Idolor. vanit. M. Minuc. Felix octav. pagin. 59.
Festus in Solistimum & Sonivium. Peucer. in
lib. Divinat. de auguriis, mihi pag. 198. & seqq.
Prudentius *æd.* 230. 10. Cicero lib. 2. de Natura
Deorum.

Augurium. Ibid. Pennæ volantis auguria.) Peucerus
ibid. pag. 202. b. Cic. 6. Famil. epist. 6. Cic. 2. de di-
vinat. Levit. 19, 26. Deut. 18, 10. Saresber. l. 1. c. 4.
pag. 14. & ibid. cap. 12. & 13. ἰερεῶν ὄρνιθων Zeno Ve-
ronensis hac circumlocutione exprimit: Qui per
varios avium volatus conjecturis inanibus
statum plumæ salutis inquit. In serm. de Fona
D. Casaub. ad Lamprid. p. 363.

Penna, Ibid. Pennæ.) Penna. pro avi, πετανυμικῶς. Pro-
pert. 3, 8.

*Tug, ô cara mihi, felicibus edita pennis,
Surge & poscentes justa precare Deos.*

Ales. E diverso ales apud Horat. 1. carm. 6. pro penna
seu calamo, atq. ad eò stilo accipitur. Guilel. Can-
ter. lect. novar. lib. 6. cap. 12.

à Coff. anni Ibid. A quibus anni ipsi exordium sumunt)
denominati Hoc dicitur, quia novo anno illi consulatum ini-
bant, & nomina præscribebantur. Cassiodor. lib. 2.
ep. 1. Felix à Consule sumat annus auspicium,
portamque dierum tali nomine dicatum,
tempus introeat. Itaq. Consules dicuntur, in-
choare, & pandere annum lib. 1. C. Theodos. ne quid
publ. latr. videlicet cum Jano: de quo Ovid. 4.
Pont. 4.

Ergo

Ergo ubi Janæ biceps longū referaveris annū
Pulsus & a sacro mense December erit:

Purpura Pompeium summi velabit honoris.
Confer eundem 1. Fast. v. 65. Fr. Juret. ad Sym-
mach. libr. 1. epist. 16. Turneb. advers. 13. cap. 8.
P. Brosseum ad locum adductum Cassiodori p. 379.
Lips. ad Plin. Panegy. pag. 116. Iterum Poëta Sul-
monensis. 4. Pent. 9.

Nam tibi finitur summo, Græcine, Decembri
Imperium Jani suscipit ille die.

Pag. 185. Foveis intercideret.) Inf. lib. 7. p. 260. Foveis inter-
cise via per
stratagemata.
Adeo omnia penè compita. omnes vias, quasi
foveæ libidinum interciderant. Mentio
hujusmodi stratagematis apud Prudent. Psych.
vers. 257.

Ibid. Tribulis infestare.) Videatur Lipsius
Poliortet. 5. c. 3.

Ibid. Ita etiam tum Dæmones multas in-
vita ista.) Arnold. Bonavall. pag. 98 Qui (Sat. 1.)
quia in congressu non proficit, & ubi mani-
festè agnoscitur, ilicò vincitur, tendit insidias;
& si aliquis temporè repserit sanèitati, & ali-
quo modo rigor justitiæ fatigetur & langueat,
sedulus præstolabitur &c. Et pag. 80. Flexibi-
le corpus gyrat draco volubilis, & perplexis
innodationibus vagos & improvidos usque
ad labyrinthū impellit & immersos tenebris
in desperationis abyssum concludit. Vide D.
Cyprian. serm. 2. in iusto & D. Bernhard. de inte-
riori domo cap. 47.

Insidie Dia-
boli variæ.

Cogitationes *Ibid.* Cogitationes fordix animum.) D. Bernh. lib. de Conscientia tit. de multiplici varietate cogitationum; & tract. de interiori domo c. 38, 39, 40. & 54.

Auditus. *Ibid.* Auditus improbi aures) D. Bernh. de interiori domo c. 43. Vanus sermo citò polluit mentem.

Lusoria. *Ibid.* Lusoria) Ludorum sedes, lusoria dixerunt. Lamprid. de Helio Gabalo: Stravit tibi triclinium in summo lusorio. Cassiodor. sapius & Scholiastes Juvenalis antiquus. Casaubon. in Not. ad Lamprid. p. 343.

Pantomimus. *Ibid.* Pantomimus) Pantomimus dictus est, eò quod imitetur. Mimi namq; histriones sunt. & Pantomimi, qui omnes gestus imitari sciebant, qui modo hujus, modo illius personam sumebant. ~~non enim~~ ^{non enim} omne; & ~~non~~ ^{non} imitator, dicitur. Pius Anton. Bartolin. auctor. cap. 48. Tom. 2. Crit. Gruter. pag. 711. Joseph. Scalig. ad Manil. mihi pagina 368. Pantomimum pulchre hoc versu designavit Claudianus: Qui nutu manibusq; loquax. Item pag. 372. Pantomimi gestu & salu omnia imitantur. Rursus pagina 403. Quis sit pantomimus, explicat Cassiodorus libro 1. Var.

Musica musica. *Ibid.* ad Albinum & Albienum: Hanc, inquit, partem Musicæ disciplinæ mutam nominavere majores: scilicet quæ ore clauso manibus loquitur & quibusdam gesticationibus facit intelligi, quod vix narrante linguâ, aut scripturæ textu possit agnosci. Primus omnium, qui

qui unquam in scenam Romanam prodiit,
pantomimus, est Pylades, ab Augusto ex A-
sia evocatus. pag. 186. Salvo pudore) *Mox:*
Integro verecundiae statu. *Item* Honestate
integrâ.

*Pylades pã-
tomimorum
primus ex
Asia Romã
evocatus.*

Pag. 188. Mœchantur in theatris) Paulo an-
tè: In illis imaginibus fornicationum, omnis
omniñò plebs animo fornicatur.

Pag. 189. Illorum quondam Gigantium.) *Gigantes.*
De Gigantomachia Claudian. Ovid. 1. Metam.
v. 150. & 5. Fast. v. 35. Hom. Odyss. λ. v. 322. He-
siodi Theog. v. 27. Horat. 3. carm. 4. V. N. 1. pont. 1.
v. 26. Theodor. Episc. in Ecloga.

PF.

*Surrex ero vir terrâ genitrice creati,
Pellere cœlicolas fuit omnibus una voluntas;
Mons cumulat montē: sed totū Mulciber hostē
Fulmine dejectum Vulcani transi in antrum.*

AL

*Posteritas Adæ summâ Babylonis in arce
Turrim construxit, qua cœlum tangere possit.
Excitat ira Deum, confusio fit laborum;
Disperguntur ibi: nomen non ex cidi urbi
Ibid. Insanis conatibus) Non. Marcell. c. 6.
n. 97. Insaniam non hominibus solū, aut ani-
malibus; sed & his, qua sine anima sunt, tribuunt.
Petron. Perfossa debiscit Motibus insanis tellus.*

*Ibid. Conviciis cœdat) Sic Cicero alicubi:
Verberare aliquem conviciis. Arnob. lib. 4.*

zzz 4

Ne

Ne vestras aures conuicio aliquis petulantio-
re pulsaret. *Mo: inferius*: Injuriis verberare.
lib. 8. p. 289. Improbissimis flagitiosorum ho-
minum cachinnis & detestantibus riden-
tium sibilis. quasi taureis cędebat.

Ibid. Mucrone transfigat.) *Supra l. 5. p. 175.*
Quis cari sui mucrone jugulatur?

Pag. 190. Humanę narivitatis verecundiam
subiit.) *Vide Tertullian. libro contra Marcion.*
p. 158. Et l. 3. p. 226.

Ibid. Involvi se pannorum crepundiis.)
Cyprian. serm. de nativitate Christi: Nulla do-
mus ambitio, nisi reclinatorium in stabulo,
mater in fœno, filius in præsepio: tale elegit
fabricator mundi hospitium, hujusmodi ha-
buit delicias sacrę virginis puerperium. Pan-
niculi pro purpura, pro bysso in ornatu regio
lacinie congeruntur. *D. Bernb. serm. 3. & 4.*

Christi na-
ritas. *in Natali Domini.*

Ibid. Qui cœlym regebat in pannis.) *D. Au-*
gustin. Tom. 10. serm. 20. Jacet in pannis, sed re-
gnat in cœlis: humiliatur in cunabulis; sed in
nubibus tonat. *D. Bernhard. serm. 3. de Natali*
Domini: Adhuc in stabulo nascitur Christus,
& in præsepio reclinatur. Et nonne ipse est,
qui dicit: Meus est orbis terrę, & plenitudo
ejus? *Vide eundem sermone de Passione Do-*
mini.

Passio Chri-
sti. *Ibid.* Mundus expavit.) *D. Hieron. in Joël*
cap. 2. Tom. 6. pag. 29. b. Cyprian. serm. de bono pa-
tien-

*petulantis
si verberat
torum ho-
ons ride-
ur.
ra 15. p. 71
secundum
Marca
pundis
Nulla do-
stabilis
ale elegit
modi ha-
um. Pa-
nata 70
m. 3. 7. 4
s.) D. A.
nis, sed re-
stis, sed in
de Natali
Christus
ne ipse cit
olentendo
ssione D.
von. in fel
de benepa-
tiam.*

*rientia: Cùm ad erucem Domini confundan-
tur sidera, elementa turbentur, contremiscat
terra, nox diem claudat: Sol, ne Judæorum
facinus aspiciere cogatur, & radios & oculos
suos subtrahat.*

*Pag. 191. Vicissitudinem reddunt.) Infra l. 3. Vicissitudo
ad Eccles. Cathol. p. 211. Magnificam repensan- beneficiorū.
tes beneficii sacris vicissitudinem. Ovid. 2.
pont. 10. & 3. pont. 5. Redde vicem.*

*Pag. 192. Christus, quem flevisse legimus;
rississe non legimus.) D. Bernhard. serm. 4. de
Adventu Domini: Quem & super Lazarum
& super civitatem flevisse, & in orationibus
pernoctasse legimus; rississe verò aut jocatum
nusquam. Et in sententiis: Jesus dicitur ter
flevisse: in ipso ortu genus humanum: proces-
su temporis Lazarum: ad ultimum in Jerusa-
lem futurum casum.*

*Pag. 192. Rissus corruptio disciplinæ.) Hinc Rissus.
Monachis hoc precepti dat ille Stridonens. tom. 2.
in regul. Monachorum pag. 199. b. Non sit inter
vos, quas charitas simul unit. foeminalis qua-
dam abusus; ut undique cachinnis & vocibus
aër resonet, & audientium aures præ strepitu
teneantur: sed cum omni modestia stantes,
unà loquente, ceteræ sileant. Elegantissima
de rissu inhibitione sive coërcitione legere,
est apud D. Bernhard. lib. de modo bene vi-
vendi serm. 65.*

Fletus.

Ibid. Fletus compunctio est animæ) *Bernhard. ibid. serm. 10.* Compunctio cordis sanitas est animæ: compunctio mentis illuminatio est animæ: quia tunc anima illuminatur, quando ad lachrymas compungitur. Compunctio lachrymarum remissio est peccatorum, quia tunc peccata dimittuntur, quando cum lacrymis ad memoriam reducuntur. Compunctio Spiritum S. reducit ad se: quia cum Spiritu S. mens visitatur, statim homo peccata sua plorat, &c.

Abrenunciatio Baptismatis.

Pag. 193. Abrenunciatio Diabolo, pompis.) *B. Hieron. Tom. 2. ad Demetriad. p. 30. a.* Nunc autem quia seculū reliquisti, & secundo post Baptisma gradu, inisti pactum cum adversario tuo, dicens ei, renuncio tibi diabolo, & seculo tuo, & pompæ tuæ, & operib. tuis, serva fœdus, quod pepigisti; & esto consentiens, pactūq; custodiens cum adversario tuo, dum es in via hujus seculi; ne fortè tradat te iudici, & tede suo aliquid usurpasse convincat; tradarisq; ministro, qui ipse est & inimicus, & vindex, & mittaris in carcerem, & in tenebras exteriores, &c. *Vid. Rhen. ad Tertull. lib. de corona militis, pag. 502, ubi Baptismatum ceremoniarum catalogum ex libr. 6. Burchardi Wormaciensis recenset.*

Principali nō consistere omnes accessores corrumpit

Pag. 194. Nihil enim sequens stat, si principale non steterit) *Goelen. parte Critices, p. 28.* Si enim fundamentum, seu quod substernitur ædi-

ædificiò, sit *omnino*: subsistere non potest quod ei superstructum est.

Pag. 194. Membra sine capite nihil profunt) D. Bernhard. *serm. 2. in capite jejunii. Sic mox Salvian. Sine capite nihil constat. Et D. Ambros. lib. de Noe & arca cap. 7. Ex capite, inquit, sensus omnes ad ceteras partes corporis transfunduntur & c. Quid robur & validitas laceratorum proficiat? quid velocitas pedum? nisi capitis, velut principis sui, imperialis quedam adminiculetur potestas? Ex hoc enim aut destituuatur universa; aut omnia fulciuntur. Vide eund. hexaem. l. 6. c. 9.*

Ibid. Ad exordium sui cuncta respiciunt. Origo rei, Comm. Terent. p. 503. D. Hier. tom. 2. ad Demetriad. pag. 11. Ibi te maximè oportet observare peccatum, ubi nasci solet; statimq; ad primam tentationis repugnare faciem; & malum, antequam crescat, extinguere. Nec enim expectandum est augmentum ejus rei, quæ timeri debet à parvo; & quæ tantò facilius vincitur, quanto ei citius repugnatur. D. Bernhard. in Annunciation. Mariæ, sermon. 1. Certum est ad suam originem universa, quantum in eis est, tendere, & in eam semper partem esse procliviora.

Pag. 195. Spei ac salutis excidium) *Supra Excidium, lib. 5. pag. 160. Continuum exactiois publicæ pati excidium.*

Pag.

Treuerorum
urbs.

Pag. 197. Treuerorum urbe excellentissimâ.) *Inferius* p. 212. Urbs Gallorum Trever opulentissima, item in Gallorum excellentissima urbe. *Plin. l. 4. cap. 17.*

Labes.

Pag. 199. Labes morum.) *Inferius hoc libro* pag. 201. Ludicrorum infamium labes agi. *lib. 3. pag. 87.* Aliquâ verecundiâ atque existimationis suæ labe multari. *Iterum inferius h. l. p. 223.* In veterata in nobis malorum omnium labes. *Lib. 7. pag. 234.* Labes familiarium. & pag. 265. mollities paucorum labes est plurimorum. *Item pag. 271.* Nostrarum turpitudinum labes, & pag. 275. Variâ insaniarum labe furiosus. *Præfat. libbr. ad Eccles. Cathol. pag. 322.* Labes pervenit, &c. *Ibid. lib. 1 p. 327.* Terrior labes filiorum conficit. *Et p. 351.* Valeitudinis labem usque ad dies ultimos trahere.

Pag. 201. Qui mulierem viderit.) *Lege hîc D. Hieronym.*

Mores.

Ibid. Morum tenere mensuram.) *Vide inf. lib. 7. pag. 267.* Mores autem ipsæ sunt virtutes aut disciplina. *Cato lib. 1. distinet. 38.* Maxima enim morum semper patientia virtus. *Perron.* Morem frugalitatis, lege calleat exactâ. *Barth. ad Crim. Virg. v. 12.*

Cumulus *Pag. 202.* Cumulus divitiarum.) *αὐχμηρὸν οὐχός,*
sen Acervus. *ἢ ἀκέραιον.* *Erasm. adag.* Acervus bonorum.

Ibid. Sed in cordibus habemus.) *Comm. Terent. p. 327. Inf. p. 345.*

Pag.

Pag. 203. Semper enim per dignitatem injuriam patientis.) *Vid. D. Ratershus. ad ep. 179. l. 4. Isidor. Pelys.*

Pag. 203. Oza ille Levites.) *D. Hieron. Tom. 4. de tradu. Hebraic. p. 117. b.* Jusserat idem Aminadab. duob. filiis suis Oza & Ahio, ut portarent arcam Domini humeris suis, & quia neque ipsi eam portaverunt, neque Chaatibus ad portandum dederunt, idcirco Oza multatus est morte. Fuit enim peccatum in non portando, in sustinendo arcam, jam poena peccati. Divisio enim Oza traditur, quod aruisset brachium ejus & humerus, ubi arca Domini portanda erat, & in illius loco divisio quaedam facta est. *Et Tom. 1. pag. 105. b.* Oza Levites arcam Domini, quam portare ipse debuerat, quasi ruentem sustentare voluit, & percussus est. Quid de te futurum putas, qui stantem arcam DOMINI praecipitare conatus es?

Oza Levite temeritas, punita.

Pag. 204. Ne multi per incautelam.) *Juxta Panarum illud quod scriptum est: Pestilente flagello stultus sapientior erit. Erudiunt enim bonos exempla pejorum. D. Hier. in Ezech. c. 47.*

Pag. 205. Perrisum operatur scelus.) *Ibidem Gaudium in D. Hieron. Stultus est, qui gaudet in scelere. scelere.* Risus autem dolore miscebitur: & gaudia peccandi poena sequetur ultionis.

Pag. 206. Furoris in caveis.) *D. Hieronymus Spectaculum in vita S. Hilarionis: Non in Circi furoribus, rum insania non*

non arenę sanguine, non theatri luxuriã delectabatur. *Ubi videantur plura, & Eras. in schol. Tert. apol. c. 38.* Nihil est nobis dictu, visu, auditu, cum infania Circi, cū impudicitia theatri, cū atrocitate arenę, cum Xysti vanitate. *Idem l. 1. contra Marcion.* Quid non frequentas tam solennes voluptates Circi furentis, & cavę sævientis, & scenę lascivientis? *Sic Salv. p. 209.* Et Ecclesia Carthagiensis insaniebat in Circis, luxuriabat in theatris &c. *Erp. 222.* Circorū infanias fugimus, sæditates theatralium ludorum execramur. *Erbid. ad infanias convolatur, in theatris populus diffunditur, in Circis plebs tota bacchatur. Leg. Tert. l. d. c. 15.*

Pag. 207. Secundarum rerum prosperitate corrumpimur) *Supra l. 1. p. 7. & paulo post b. l. ibi:* Sed videlicet qui corrumpimur rebus prosperis &c. *& inf. p. 223.*

Página 208. Materia vitiorum.) ὄργανον
νικητικῶν Basil. M. p. 159.

Pag. 208. Inundarunt Gallias gentes barbarę) *Eodem pacto Cicero: C. Marius influentes in Italiam Gallorum copias repressit. Nam ἔχθρην εἰς ἔχθρην, & qua hujus sunt nota, significanter de copiarum impetu dicuntur. Homerus: εἰ δὲ καὶ αὐτοῖς πονηρὰ ἰσχυρὰ πύλας. Cesar lib. 5. de bello Gall.* Cum equitatus noster liberius prædandi vastandi que causa se in agros effunderet. *Peir. Victorius Var. lect. l. 18. c. 28. Dan. Vechner. hel-lenolex. lib. 2. c. 4.*

Pag.

Pag. 209. Exitialibus malis) *Mox* : Ex duobus lethalibus malis.

Ibid. Sardinia ac Sicilia) *U. N. ad Prudent. 2. in Symmach. vers. 942. Juret. ad Symmach. lib. 9. epist. 39. pag. 214. Florus lib. 4. cap. 2. Siciliam & Sardiniam annonæ pignora appellat. Lucan. lib. 3.*

Ibid. Ad præfens) *Goffrid. Vindocin. l. 5. ep. 20. Ad præfens.*
Hanc ad præfens remunerationem quero.
Ibid ep. 18. Cum ad præfens ad partes vestras venerimus. Et alibi.

Ibid. Circumsonabant armis muros) *Ovidius 4. trist. 10. Hic ego finitimis quamvis circumsonor arms. 5. Trist. 4. Nunc procul à patria Geticis circumsonor armis. 3. Tr. 14. pro libris arcus & arma sonant.*

Pag. 211. Domi nobiles) *Tiraquell. de. Nobil. cap. 37. n. 154.*

Pag. 211. Vinolentiâ dissoluti) *Inf. l. 7. p. 259. Vinolentiâ, Vinolentiâ temulentus.*

P. 212. Anguinum illud monstrum) *Hydra Hydra, Lerne alumna; de qua ad Prudent. vers. 519. 10. v. 884. Ovid. 9. Metam. v. 69.*

*Pars quoniam Lerneæ serpens eris unus Echidna?
Vulneribus secunda suis erat illa; nec ullum
De centum numero caput est impune recisum;
Quin gemino cervix herede valetior esset.*

Ibid. Rerum ruina) *Inferius paulo: Si ruina, Ruina, nam rerum suarum passus sunt,*

Ibid

Ibid. Rabiḍā vivi aviditate.) *Supra* l. 4. p. 133.
Qui ejus rebus siti rabiḍā inhiaverat. *Inf. lib.* 7.
p. 255. rabiem cupiditatis dixit.

*Cacitas fa-
talis.*

Pagina 214. Providentia ab eo tollitur.)
Ἀρχὴ ἢ τῆς βλάβος, ἢ τῆς ἀγαστροφῆς, ἢ τῆς ἐπιδημιᾶς
τῶν πικρῶν, ὅταν ἡ θεὸς ἐξ ἀφαιρέτηται φρενῶν τῶν
νῦν τὸν ἐσθλόν, εἰς ἃ τῶν χειρῶν πένη
γνώμην, ἢ εἰδημῆν ἢ ἀρραγῆν,
ἢ τῶν τραυμάτων. *Cl. Camerar.* in hypomnem. *Theog.*
v. 401. Et *Scholion ad Sophocl. Antig.* v. 637.
ὅταν δ' ὁ δαίμων ἀνδρὶ πορρωτῆ κενῶν,
τὸν νῦν ἐσθλὸν ἀφαιρέται, ἢ βελεύεται.

Onodrecitas etiam Ahenagoras apol. pro Christ.
pag. 33. vid. *Dom. Baudouin* in *gnom. jamb. lib.* 7.
vers. 6.

Pag. 215. Hæc fuerunt fortasè.) *Catull.* de
phæclo: sed hæc prius fuer.

Ibid. Plagis cœlestibus vastatur.) *Supra* hoc
libro pag. 205. Plagis cœlestibus verberatur.
Infra hoc lib. pag. 219. Graviter plagis cœlesti-
bus cædi.

Bustum.

Ibid. Omnis civitas bustum esset.) *Cicero* in
Pison. Bustum Reipubl. Et bustum legum om-
nium ac religionum. *Apud Ovid.* 6. *Metam.*
v. 667. *Tereus*, postquam absumsisset filium *Ilyn*,
se vocat bustum miserabile natu. *Ad P. Fabrum*
1. *Semestr.* cap. 8. & 9.

Ibid. Impressa altius vulnera.) *Mamertin.*
panegy. *Ful. Imp.* Oris nitorem altè impres-
sis cicatricibus devenustare. *Cyprian.* *serm.* 5.
plaga lethalis altis & profundis visceribus in-
fixa.

Pag.

Pag. 216. Avibus canibusq; laniata.) *Hinc*
apud Homerum illa: ἰλάσθαι τεύχε τιώσασσι. κῆρ; κούρ;
μείλιθρα γαίωδ;. P. Fab. 3. sem. c. 13.

Ibid. Rerum indignitatem.) *Isyra* l. 7. p. 277. *Indignitas*
rei.
Rerum indignitate compulsus.

Pag. 217. Sors peior ac durior.) *Ita Ovid.* s. Sors.
trist. 13. Sorte nec ullâ meâ tristior esse potest.
Edverso *ibid.* 5. Heu quantô melior fors tua
forte meâ est!

P. 218. Ubiq; imago mortis.) *Ovid.* *trist.* 11. *Imago mor-*
tu.
Quocunq; aspexi, nihil est nisi mortis imago: *tis.*
vid. D. Hier. Tom. 1. ep. 3. ad Heliodor.

Ibid. Nigra est civitas.) *Color niger semper pro* *Color albus*
luctus indicio habitus; nri contra albus pro signo *vel niger;*
latina. Ostendit Astrampsychus hisce senariis O-
miocriticus:

λευκὸν πολλὸν κελαιῶν ἐν ὕπνῳ φέρει.
πολλὸν φορεῖν μέλαινον, ἢ κελὰ ἦσα.

Omen bonû in somno est amictus candidus;

Gestare amictû atrû haut bonû spectaculû.

D. Basil. concione 11. ἢ πῶς οἰοντι πρεσβυτέρη καὶ τὰ πᾶν
θῆνι πρεσβυτέρη ἢ καὶ ἡμῶν, μέλαινα ἰσχυροῦ. Plura Radulph;
Forner. 2. rer. quotidian. c. 27. Joh. Kirchman. de
funerib. Rom. l. 2. c. 17.

Ibid. Irritas.) *εἰρηδίζεις.*

Pag. 219. Aliis per amara.) *Ovid.*

Amari succâ

Sapè bibi succos, quam vis in vitis, amâros:

Item:

Sapè tulit fessis succus amarus opem.

D. Chrysof. Dei animadversiones in nos atq; sup-
plicia, partem beneficiorum maximam constituerê

εἰς ἡμᾶς δὲ

**Medicina
Dti:**

docet: ac tum quoq; benigniter leniterq; nos habere
cū nos coërceat; exemplo medici adhibito, sic ferē:
ἔστι δὲ βροχῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ κολάσαν, ἀγαθὸς ἐστὶ καὶ Φι-
λαῦθρον Ⓞ ἡθεός. καὶ ᾧ αἱ κολάσεις αὐτῆς, καὶ αἱ πημολιαι,
μείζονοι ἐνεργασίας μίση Ⓞ εἰσὶν. ἐπεὶ καὶ ἰατρός ἔχῃ ὅταν εἰς
πυρροδέσους καὶ λεμώνας ἐβάλη τὰν κημονοῦσα μόνον, ὡδ' ὅταν
εἰς βλακεία καὶ κηλυμῶνθρας ὑδάτων. ἀλλὰ καὶ ὅταν ἀσπίθ
κελεύη διαμῶναι, ὅταν τέμνη, ὅταν πικρῶ ἀποσάγη φάρμα-
κον, τίτε καὶ ἰατρός ἐστὶν ὁμίως, καὶ Φλαυθροπῖαν ἐπιδείκνυσσι
πῶλεον. *Stob. serm. 17.*

**Cauteria
medicorum.**

Ibid. Quosdam curant cauteriorum adu-
stione) *Basil. M. homil. Deum non esse causam
mali. p. 162.* ὡς ἂν ἐνεργήτης ὁ ἰατρός καὶν νόσους καὶν ἀλ-
γηθῶνας ἐμποῖη τὰ σώματι, τῆ νόσῳ ᾧ κέρχεται ἔχῃ τῆ κη-
μονοῦ. ἔστι δὲ ἀγαθὸς ὁ θεός ὁ πῶν σωτηρίαν τῶ σώματι διδῶ
τὰν μελετῶν κηλάσων διακέρχμος. σὺ ᾧ τῶ ἰατρῶ μὲν, ὡδ' ἂν
ἐγκηλῆς, τῶ μὲν τέμονοῦ, τῶ δὲ κείνοῦ, τῶ ᾧ σωτηρίως ἐ-
ξαιρέτω ἔ σώματι Ⓞ. ἀλλὰ κημολοῦ πη ἰσοτελείς, καὶ
σωτηρίως ἀποσάγη φάρμακον, ὡς ἐν ὀλίγω μίση πῶ νόσῳ ἰσησι,
πῶν εἰς ὄλον τὸ σώμα τὸ πάθος διέχυθῆται. *Et mox ad-
dit: ὡσπερ ἐν τῆς τομῆς καὶ κηυθῆς Ⓞ, ἔχῃ ὁ ἰατρός αἰθῶς,
ἔχῃ ἡ νόσῳ Ⓞ. ἔτω ἔσ.*

**Remediorū
varietas.**

Cassiodori eadem sententia & mens lib. 12. ep. 3.
Ægris non una causa salutis est: alter cibis
reficitur; alter per abstinentiæ beneficia te-
nuatur; hic lavacra mollia; ille ferrum qua-
rit ad vulnera, & varium poscit remedium.
diversitas qualitarum: Sic qui populis, &c.

Ibid. Malagmatum) Confer Isidorum orig.
4. cap. 9.

Ibidem: Refovet) *P. Fab. 3. Semestr. cap. 17.*
pag. 257.

Pag.

Paginā 220. Solent quippe etiam nequif-
simos servos.) *Commentar. Terent. pagin. 573.*
Recte proinde scribit Theano ad Callistonem :
ἴσθ' ὅ, ἃ φίλων, μέγιστον ἐπιδεδείκτα ὄνομα αὐτῆς ἢ σωμα-
τοφύλαξ τῶν σκώμων ἢ κτήσις, ἀλλ' ἐξ ὑστέρου γυνῶσιν
μῶτον οἱ σὺνθεσι δακρόται, &c.

Ibid. Beneficia submitunt.) *veluti canes*
objecta offi

Pag. 221. *Dono divinitatis*) *Ita de Cicerone*
Quintilian. lib. 70. cap. 1. Dono quodam provi-
dentia genitus. *Cic. 4. Philip. Quasi Deorum*
immortalium beneficio & munere datum.

Ibid. Et recipiant vicem munerum mune- *Munera,*
rantes) *Trium est: ὁδὸς πρὸς λαοὺς π. Vulgo dicitur,*
quod munera hamos imitentur. Ea false, ut solet,
Martialis perstringit :

Munera magna quidē misit sed misit in hamo
Et piscatorem piscis amare potest.

Ibid. Mixtis cum fletu gaudis) *V. N. ad l. 2.*
Victorini Massil. v. 400. & Ambros. lib. de ex-
cessu fratris, cap. 1. Lucan lib. 9. Non aliter ma-
nifesta putans abscondere mentis Gaudia;
quā lachrymis. *Elegantissimum habemus lo-*
cum de talis modi lachrymis apud Aschill. Tatiūm
lib. 6. pag. 148. & c. qui quia prolixior, transcribi
hūc nequit. Aristaeus h. de legis divina translatione
pag. 77. de Ptolomæo: ἀποδείκνυται δακρυόσιν, τῆς γὰρ πρὸς
πληρωμῆς, ἢ γὰρ τῆς ψυχῆς ἐνστάσις, καὶ τὰ τῆς πρῆξις
κατελείπον, δακρυὸν ἀναγκάζει τὸς ἐπιτυχούς. V. Ca-
merar. problem.

aaaa 2

Pag.

Pag. 222. Vultum festivitatis induimus.)
Hoc libro paulo ante: Et tu vultum festivitatis
ufurpas.

Ibid. Ad insanias convolatur. (Terent. prol.
Hecyr. Populus convolat.)

Esse, pro vi-
bere.

Pag. 223. Nisi ut omnino non simus.) Esse.
είναι, εἶναι ἢ εἶναι. Vivere, esse, superesse, superare, ad-
vivere, vitam tractare, vivendo condere secula.
Vesci aurā aetherea. Prudent. praefat. Cathem:

Per quinquennia jam decem,
Ni fallor, fuimus.

Ibi glossa. Viximus. Infra lib. 3. ad Eccles. Cathol.
pag. 434. Hoc est enim ex rebus humanis pe-
nitentia excedere, totum omnino cum suo cor-
pore hominem in praesentia humanarum re-
rum esse desiisse. Itaque non esse valet extrin-
secum esse. Barth. ad Cirin. v. 97. Hinc origo illius

Esse, pro mortui esse. Captiv. Nunc illud est, cum me fuisse, quam
esse, nimio mavelim. Et Trucul. 2. Ita pe-
nitentia tibi fuit phronesium. Grut. i. suspic. 14.

Usura.

Pag. 224. Lucis usuram.) Usura idem quod
visus. Lucis usuram alicui eripere, id est, occidere.
Priscian. lib. 21. pag. 923. edit. Putsch. Sunt alia
eadem & Nomina & Participia, ut usura,
ἡ γενεσιδιχή, καὶ ὁ τὸν ὅτιοι ἡ γενεσιδιχή.

AD LIBRUM VII.

Romani quodam pagani
dū viderent. & vicerint & regnarent.) Hac de re disseren-
tem

70m lege Hipponensem illum Aristuem lib. 5. de
crisi. De. c. 1. & 12. & seqq.

Ibid. Quam qui non faciant nescientes.) *Ignorantia*
Supra lib. 4. pag. 131. Nihil enim contemptu a-
gunt coelestium præceptorum, præcepta Do-
mini nescientes; quia non facit aliquid contra
legem, legis ignarus. Et p. 135. Paganos autem
qui legem nesciant, siue prævaricatione pec-
care: quia nullus potest ejus rei prævaricator
esse, quam nescit.

Ibid. Si Deus annuerit.) *Nota religiosam*
exceptionem. Ita Plaut. *Bachid.* Si Dii volunt.
Sic, Diis bene juvantibus; Si Dii adjuvent: Si
Diis placet. *Græcis usitata sunt ista formula:*
αὐτὸ θεὸς θέλει: θεῶν τὰ ἰσχυρῶντων: αὐτὸ θεῶν δοῶν. Ju-
lianus dixit, εἰ θεὸς θέλοι. *epist. ad Liban.* αὐτὸ θεὸς,
frequentissimum est & notissimum. *Pind. Olym. 3.*
αὐτὸ θεοῖς. *Desid. Herald. 2. advers. cap. 5.* Mox hic
dicit; Divino munere.

Pag. 226. Sectione curantur.) *D. Hieronym.* *Sectione & ue-*
stio.
Tom. pag. 102. a. de vitando suspecto contubernio. Et
Patridæ carnes ferro curantur & cauterio. *Et*
alibi: Scindendæ putridæ carnes, & scabiosum
animal à caulis ovium repellendum: ne tota
domus, massa, corpus, & pecora, ardeat, cor-
rumpatur, putrescat, intereat. *Iterum super*
cap. 24. Ezech. Instar medici, qui putridis non
parcit carnibus, ut sana membra salventur.
Piura collegi ad Ovidii illum versum Metam. 1.
Immedicabile vulnus ense recidendum est.

aaaa 3

me

ne pars sincera trahatur. Vide Reusner. Sym-
bol. Imperat. classe 2. cap. 1. & paulo ante libro 6.
pag. 219.

Pag. 228. Medullam, & uber foecunditatis)
Uber terra foecunditatis quid sit, nobis planum
facit Eustathius ad Homer. Iliad. paginâ 234.
ἐπιρήθη ἢ καὶ ἔθως λεχθῆναι δόξης ἥτοι μύσων, τὸ τῆς γῆς
πρώτον καὶ προφῆς αἰαδὸν λέγει. Item: καλὸν ἢ καὶ τὸ μύσων
αἰθρῶν ὀμηρικῶς λέγειν τὰ ἀλφίω. Et pag. 427. ἔθεν καὶ
ἔθως δόξης, τὸ πῖον λέγεται καὶ θραπικόν. Rursus p. 776.
ὃ ἢ μη τινα γλῶττα εἰπῶν, καλῶς αὐ καὶ μύσων αὐτῆ δόξω
ὡς ἐν τῷ, ἔθως δόξης, Adiudicem Dracontii in
Ubera.

Paginâ 229. Amœnata lucis) Hinc glossa.
Amœnus. οὐβουσι τῆς, οὐκεφῆς, περπῆς.
Et, alt. οὐβουσι, amœnum, opacum, Fesl. I.
fidorus.

Ibid. Crinita messibus) Apuleius de mun-
do: Videas & viridantibus comis casariatam esse
terram, & scatebris fontium manantem. Plura
habet Judex Dracontii in Coma & Crinis.

Ibidem: Paradisi imaginem.) Graphice
verò paradisum describit Arnold. Abbas Bona-
vall. de operib. sex dier. p. 42. & seqq. Basil. M. ho-
mil. de Paradiso.

Ibidem: Vineas pastinandas) Isidorus O-
rigis. 20. cap. 14. Pastinatum vocant, agricola
ferramentum bifurcatum, quo semina purgan-
tur. Unde etiam repastinari dicitur sunt vinee ve-
teres, quae refodiuntur. Onomastic. Pastinare.

βωλο.

Reverent. Syn.
ante libri
recunditati
obia plann.
pagina 234
pag. 232
pag. 417
Rufus p. 171
Dracontis u.
Hinc glo
is, me
m, Egl.
us de m
riatam esse
em. Plur
Crima.
Graph
Abbas Ben
Basil. M.
s) Idoru
cant. agr
emina por
sunt vine
afic. Pagan
Pag.
aaaa 4

ῥαλοσφοδῆν. Repastinantur vineæ veteres, dum re-
fodiuntur, inquit B. Rhenan. ad Tertulian. p. 190.
vide ibid. p. 589. & 643.

Pag. 230. Non onerant mos, sed ornant.)
Tertullianus libro 1. advers. Marcion. Quid au-
tem onerat infirmam, aut exornat indignam?
Quid non saluteremunerat, quam onerat &
exornat.

Pag. 232. Sparfis redemerunt crimina num-
mis) Johannes. Ulpius in Epitome adag. nu-
mero 35.

Pag. 231. Colluvione vitiorum) Onoma-
stic. Colluvies, ἰο συλλυῖς. Gloss. Colluvium,
σῶς, ποῖς. Inferius pag. 232. se barathro sordi-
dissimæ colluvionis immerfit. Et pag. 255. col-
luviones sordium.

Pag. 232. Omnes penè unus gurges) Cic. in Gurges,
Pison. Nam ille gurges atque heluo natus ab-
domini suo, non laudi atque gloriæ. Ibidem
dicitur, In flagitia se ingurgitare. Plinius de A-
picio: Nepotuna omnium altissimus gurges.

Ibid. Quis non se barathro sordidissimæ
colluvionis immerfit? Inferius paginâ 267. In-
gressos hoc loco Wandalos, quis non putet
omni sævitorum atque impuritatum cœno
immerfisse? Vide Lib. 1. ad Eccles. Cathol. p. 350.
Cyprian. de Idolor. vanit. Spiritus sordibus ter-
renis immerfi. Germanicus, Semina virtutum
vitiis demersa.

Immersus,
vel demer-
sus volupt.

Jus matrimonii.

Mox: Jus conjugii inviolatum ac salvum non habet.

Ibid. Ancillarum maritus.) Supra lib. 4. p. 107.

Ancillarum mariti.

Non erubescentes, se maritos fieri ancillarum suarum.

Pag. 234. Hinniebant.) De hoc verbo ad Prudent. in Indice; Si Deus cepto annuerit.

Erruere, de libid.

Ibid. Irruebant.) Cyprian. l. 2. ep. 2. Libidibus insanis in viros viri prorumpit.

Caput morbidum.

Ibid. Morbido enim capite nil sanum est.)

Vide Notas meas 3. Trist. 8. κεφαλὴς κενὴς ἀγαλάνης, καὶ αὐτὸς κενὴν αὐτῆς τὸ σῶμα τῆς ἀδελφείας, ait ἐ Chrysofomo Antonius in collectaneis. Saresber. lib. 6. Policratic. c. 25. Lætio capitis ad omnia membra refertur; & cujusque membri vulnus injustè irrogatum, ad capitis spectat injuriam.

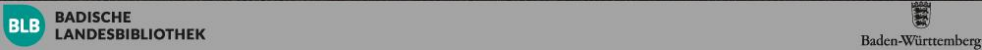
Ibid. cap. 26. Vigeat semper excellentia capitis; quia in eo totius corporis consistit salus. Plura vid. apud eund. l. 4. c. 12. sub fin. Maximum Tyrium Dissertat. 18. & Pet. Fabrum 3. semestr. cap. 20.

Dominorū morib. conformantur subjecti.

Ibid. Vita ejus, cunctis norma vivendi.)

Provera & vulgaria sunt ista: Qualis dominus talis servus, talis familia, tales ministri. Quales dominæ, tales catellæ & ancillæ. Xenophon 8. Cyriped. ὁποῖοι πνευ αὐ οἱ ἀσπῆται, ὡς τοῖσ τε καὶ οἱ αὐτὸς ἐπιβουλὴν γίγνονται. Et venustus quidam auctor in collectaneis ex Anton. loc. com. ser. 1. 49.

αὐτὸς τὸ ἔργον ἢ τὸ πᾶν ἀπὸ τῆς πείρας ὡς τὸ πᾶν τὸ δὲ γινώσκον, ὡς ὁποῖοι ποτὲ οἱ ἀγοντες ὡς, ταῦτα αὐτῶν καὶ

καὶ τὸν ἀναρχιδραν εἶναι. Item postea: ἀπέκταν ὡς ἀεὶ ἀπέ-
λοι γλώσσαι τῶν δρχόντων τυπέως καὶ τὸ ὑποχείριον. De-
nique, ἀπέσιν γλώσσαι καὶ ἄλλοις τῶν ἡγεμόρων αὐ-
τῶν οἱ πολλοὶ ἐξομοιοῦνται. καὶ ὅποια αὐ ἐκείνους ὄρωντες
γῶσι, τοιαῦτα καὶ αὐτοὶ οἱ μὲν ὡς ἀληθεῖς, οἱ δὲ καὶ ἀπο-
ποιήσιμοι περιήρουν. Germani dicunt: Wann der
Abt Würffel auffwirfft / spielen die Brüder
mit.

Futilis in mediū talos cum projicit Abbas,
Tunc quoq; se fratres ludere posse putāt.

Quos versus in Epigrammatib. Philipp. Mel. sic
Græcè translato legimus:

ὁ πῶν παρῶν κήσας καὶ ἀρῆση μερῶς ὁ ἀββας,
οἱ οἱ τῶν παρῶν οἱ μερῶν νεμμεον.

P. Faber. 3. Semest. cap. 20. Greg. Richter. axiom.
Polit. c. 120. 122. & 123. Zehner. cent. 2. adag. 69.
comm. Terent. p. 835. Infia. l. 8. p. 285.

Ibid. Libentius omnes deteriora sequuntur

ἀδελφῶν γὰρ καὶ ἀρχῶν παρῶν, ἢ μερῶν, καὶ
ἀδελφῶν γὰρ, ὡς τὸ γὰρ καὶ καὶ, καὶ εἰ μὴ τὴν ἀπέ-
κταν ἡμῶν ἀγων μερῶν. Anton. in collectan. locorum
comm. serm. 298.

Proclivitas
ad mala.

Ibid. Facilius mala institutio depravat bo-
nos.) Comment. Terent. p. 370. & seq. D. Hieron.
Tom. 1. Proclivis enim est malorum æmula-
tio: & quorum virtutes assequi nequeas, citò
imitaris vitia.

Vitia faci-
lius quam
virtutes ali-
orum imita-
mur.

Pag. 235. Nulla omninò extant flagitiorum Vestigia fla-
vestigia.) Vestigium, pro indicio. Pacatus: gitiorum.

Nullum tota terrarum orbe superbia, libidinis, cru-
delitatis existare vestigium. Petron. Inter quas spi-
ctura ne minimum quidem sui vestigium reliquis-

αααα 5

see

fer. Cicero pro Rosc. Amer. Tamen extant oportet expressa sceleris vestigia. Ibid. Nonne his ve stigis ad caput maleficii per venire solet? Goffrid. Viadoc. in Opusc. pag. 414. Pessimus fornicator foetida in te vestigia dereliquit. Infra p. 350.

P. 236. Numquid est aliquid, quod dici amplius possit) Terent. Eunuch. 5, 6. Numquid est aliud mali damni ve, quod non dixerit, reliquum.

Ibid. Quemlibet hominum magis sibi praestare convenit, ut sit bonus) Nemo enim proficit ad alterius detrimentum: nec ex illius delicto justior quam fuerit, apparebit: quemadmodum perquam judiciousè scribit Patrum doctissimus Divus Hieronymus in c. 6. ad Ephes. tom. 9. pag. 173. b.

Pag. 238. Non vires valere, sed causam) Non vis, non numerus; tandem bona causa triumphat. Lucan. libr. 7. Causa jubet superos melior sperare secundos.

Sanguinem
bibere.)

Pag. 239. Sanguinem biberint) Nec aliter Cicero i. philipp. Saturavit se sanguine dissimulorum sui civium. Item: Gustaras civilem sanguinem. vel potius exorbueras.

Pag. 240. Aliquid de victoria vindicare.) Cic. pro Marcello: Nihil sibi ex ista laude centurio, nihil praefectus, nihil cohors, nihil turma decerpit, &c.

Prosperitas
omnis à Deo

Pag. 241. Alius ascribit hoc fortunæ) Cic. i. bid. P. Crimt. de bon. discip. l. 1. c. 5.

Pag. 243. Prosperitates suas, manus propitiae

tiæ divinitatis) *Rectè: ἦν γὰρ ἐνθεὸς ἔπνε ἀτυχεῖ βε-
παῖν. Mortalium nemo absque Deo beatus est.*
Lucian. x. Anthol. tit. eis τίχλω. Hinc Pindar. Olymp.
12. τίχλω σάτρεωv nominat παῖδα ἐνός ἐλευθερίω.
Germ. rhythi huc faciunt:

**Alles was wir haben/
Sind Gottes Gaben.**

Item isti:

**An Gottes Segen
Ist alles gelegen.**

*Ibid. Ita & rerum terminus fuit) Verbis
Euripidis. Ione extremo.*

*χρόνια μὲν, πὰ τῶν θεῶν παῖς, εἰς τέλος δ' ἄσπευκτος ἄσπευκτος.
εἰς τέλος γὰρ οἱ μὲν ἐοχλοὶ τυχεύουσιν ἀείων.
οἱ κρητὶ δ', ὡππιερ πεφύκας, ἔπειτ' οὐ πεφύκων αὐ.*

*Quos versus ita Latinos fecit optimus Rit-
tershusius:*

*Numinis decreta lentum sortiuntur exitum.
Non ob id tamen est, quod quisquam ea ar-
(bitretur irrita.*

*Tandem, innocentia à Deo exornatur praeiisus
Ceterum impios poena & dignus factis manet
(exitus.*

Germani dicimus: Wie mans macht/so gehts.

*Pag. 244. Et quid, rogo, evidentius Dei ju-
dicium) P. Fab. 3. Sem. c. 19. p. 298*

*Pag. 945. Stratus cilicio) V. N. ad Prudent. Ca-
themer. 7. v. 152. Inf. libr. 2. ad Eccles. Cathol. Sed ^{Pœnitentia.}
cilicio carnes conteret, ac favillâ & cinere for-
didabit?*

Pag.

Pag. 248. Clade cæditur.) Supra lib. 6. Re-
Cadi clade rerum adversitatibus Reipubl. membra cæ-
duntur.

Ibid. Libidine æstuant.) Supra l. 1. p. 14. Non
Æstuarè, li- turbibus flammis medullæ æstuant. *Inf. p. 256.*
bidine. Africam totam obscœnis libidinum tedis sem-
per arfisse: ut Ætnam putes impudicarum
fuisse flammarum. *Et mox:* Sic illa abomi-
nandis jugiter fornicationū ignibus æstuant.
Præfat. libb. ad Eccles. Cathol. Æstuantibus fa-
cro affectu medullis. Omnes adfectus, præter
metum, equiparantur ignibus. Vide Barth. ad Ci-
rin. Virg. n. 436.

P. 252. Æneo illi similis.) Legatur D. Hier.
super c. 24. Ezech.

Conflatoriū *Pagin. 252. In eodem conflatorio.) Glossa.*
ἄστυς, ἄστυς, fornax, conflatorium. ἄστυς, conflator.

Sentina. *Pag. 255. Sicut in ientnam profundæ na-*
vis.) Arnold. Bonævall. de operibus sex dierum,
pag. 29. b. Et in stomacho, & in vesica, senti-
nam, & totius colluvionis pelagus vides. Et
rursus: Helluo impudens voracitatis suæ senti-
nam ingurgitat. Quam vilis caro, quæ se foc-
ditatis facit mancipium, & omnium im-
munditiarum sentinam! Vide supra ad pag. 85.
Florus l. 3. c. 12. Divitiæ merfam vitiis suis, quasi
sentinâ, Remp. pessumdedere.

Fluere. *Ibid. Fluxerunt.) Ita paulo antep. 257. Ut po-*
te in quos omnia simul improbitatum atque
impuritatam genera confluxerint. Et supra
lib.

lib. 5. p. 153. Ipsæ quondam hærefes barbarorum
de Romani magisterii pravitate fluxerunt.

Ibid. Libidinum tedis) *Hinc Prudent. P. sy-* *Libidinum*
chom. v. 42. Libidinum facibus succinctam atq; *tedis & fæsus*
tedis esse ardentibus non absq; ratione asserit. Et
supra h. l. p. 23. 4. Fervidæ libidinis debacchatio-
ne grassari. Et, ardens impudicitæ furor. Ar-
nold. Bon. xv. p. 56. 6. Jam ardentibus intus libi-
dinum carbonibus.

Ibid. *Ætna intestinis.) Virgil. 3. Æneid. Cor-* *Ætna.*
nel. Severus in Ætna. Plin. Solim. alii. Ovidius 5.
Metam. v. 352. & l. 15. v. 340. Sil. Ital. l. 14.

Ibid. Putes.) *Elegantè secundâ personâ utun-* *Secundâ per-*
tur, cum quid generatim de omnibus exprimunt. *sonæ usus in*
supra l. 3. p. 79. Plures invenias, qui sapius peie- *verbis.*
rent, quàm qui omninò non jurent. Apul. l. 7.
Pompam cerneres omnis sexus. Sidon. Apoki-
nar. l. 1. ep. 2. Putes illum & in calculis arma,
tractare. Inf. l. 3. ad Eccles. Cathol. p. 430. Videas
enim à quibusdam, & c. videas incognitarum
agnationum pudenda nomina, & c. Vide Pic-
carti eruditiss. Peric. Cruic. c. 8. & Erhardi sym-
bolas ad Petron. p. 548.

Pag. 357. Urbium quasi matre.) 1. Metropoli. Mater urbis
Inf. p. 177. nominat reginam & quasi dominam: unam item eadē
ut Florus lib. 1. c. 16. Capuam, Campaniæ urbi- *put.*
um, caput: Sic ut ibidem c. 18. Tarentum, Cala-
briæ quondam & Apuliæ, totiusq; Lucaniæ
caput. Rursus lib. 2. c. 16. Corinthus, Achajæ
caput. Miores urbes veluti filia sunt magna-

rum; unde haec ἐστὶ μνηστέονος Pindarus Pyth. 4.
μνηστέονος πόλεων μνηστέονος Πηγεῶν, Rittershufus ad Op-
pian. 1. Halieut. v. 785.

Carthago Ibid. Semper æmula) Plin. 15. c. 18. Tantam
Romæ æmu- illam urbem & de terrarum orbe per cxx. an-
la. nos Urbis æmulam.

Scaturire P. 258. Scaturientem vitis civitatem) **Pari**
vitij. notā Tertullianus libr. 1. contra Marcion. In om-
nem libidinem ebullire. Glossa. Scaturit.
ἐπιδα, καὶ βελβύ. scaturire, βελβύ, ἢ δάκρυον δὲν γῆς. Item:
Ebullit. αὐτὸ ἀλὺζι. Ebullire, ἐπιδα.

Ibid. Iniquitatem generi servire) **Arnol-**
dus Bonævall. Servus ventris, cliens libidi-
nis, vanitatis mancipium, & vernula vitio-
rum.

Ebrius pecca- Pagan. 259. Peccatis ebrios) **Dracont.** Judex
vis &c. in **Ebria.** Tertullian. libro de resurrect. carnis;
Gladium latrocinij ebrium, dixit. Vide infe-
rius ad p. 267.

Bacchæ. Ibid. In morem baccharum) **Juven.** Sat. 6.
Vinoque feruntur Attonitæ, crinemque ro-
tant, ululante Priapo, Mænades &c. Bacchæ
dictæ sunt quasi vino vacantes. **Fulgent. my-**
tholog. 2. p. 139.

Latronum ex- P. 260. Latronum excubias) **Latro,** viarum
subia. obsessor. Symmach. 2. epist. 48. Et aggressor, qui
itineræ obsidet, ut viatores occidat aut spoliet. **Ju-**
venal. Cantabit vacuus coram latrone viator.
Cyprianus lib. 2. ep. 2. Itinera latronibus clausa,
maria obfessa prædonibus. **Graphicam latronis**
descri-

descriptionem habet nitidissimus ac tersissimus
poëta, Oppian. 2. Halient. v. 408.

αἷς ἢ περ ἡμεροκόϊος αὐτῆς λήϊστα τέχνη
ὀρμητικῶν αἰδηλα, δικῆς σέβας ἔποτ' αἰξῶν,
ἰσάτ' εὐφροσύνησι καὶ παύσεαι σὺ ἀγχιαῖς,
αὐθιγα τὸ φρεσὶ χροῦσα παρ' εὐλαπίνης ἐλόχησε.
καὶ ῥ' ὁ μὲν οἰνοβαρῆς ἔρπετ' ἀπὸ πάρος, ἵγχευ' αἰαίδων,
ἢ μάλα νηφάλων κλάζων μέλ' αὐτῶν ὁ λαῖρη
ἔξοπιθε πρῶτον, κρημνίσθη χερσὶ δουρατοῦ
εἰλεν ἐπιβόλους, κλίνει πέμυ ἀεζαν ὑπνον
ἢ ἡλῆσ' ἀναίτιο, καὶ εἰμῶσα παύσ' ἀναχέξαι
ἄχελος, δυσπερδῆ γε φέρον καὶ αὐεστον ἀγρεύει.

Talem latronem occidere impune licet, quia salu-
tis sua conservanda causa fecisse videtur. l. pen. in ne occiditur
fine. ff. ad l. ful. de vi publ. Vnde Ovid. 3. de arte.
vers. 491.

Fraus est concessa, repellere fraudem;
Armaq; in armatos sumere, jura sinunt.

Et quia factus est, inquit Justinianus, cuius precau-
vere, quam remedium vulnere illato querere.
l. fin. C. in quibus caus. in integr. restitut. Quam
sententiam expressit Theognis: Ζαυῶν ἐὶ ἄλκις φάε-
μικα φουδιῶ. Steph. Forcatul. Necyom. Dia-
log. 96.

Ibid. Nidorem inhalantes) Cic. in Pef. Cum Inhalare ni-
isto ore foetido teterrimam nobis popinam dorem.
inhalaffes. Insia l. 8. p. 285. Sacro sanctis Chri-
sti altaribus spurcissimum nidorem inhalan-
tes. lib. 2. de Ecclef. Cathol. p. 327. Teterrimo illo
virosi oris spiritu inhalat morbos Ibid. l. 2. Tur-
pium ex se actuum nidorem exhalantes.

Pag.

Loth in monte.

P. 262. Solum Loth fuisse legimus in monte.) D. Hieronymus Tom. 1. ad Rusticum p. 99. b. Denique postquam Sodomitica s. valles ac tenebras derelinquens, ad montana conscendit ortus est ei Sol in Segor; quæ interpretatur parvula: ut parva fides Loth, quia majora non poterat, saltem minora servaret. V. N. ad lib. 3. Victorini Massiliensis.

Numerus innumerus.

Ibid. Numero in numero.) Lucret. l. 2. v. 1054. Seminaq; in numero numero. Et l. 3. v. 782. In numero numero

Propalare.

Pag. 262. Scelera propalata.) Propalare est manifestum facere. Glossa. Propalam ^{ἐμφανίζω}. Sido. n. Apollinar. l. 8. epist. 1. Sera propter jam propalati argumenta voluminis. Afriold. Bonævall. pag. 21. Propalata est sanctorum via, æternâ redemptione inventâ. A Tertulliano usurpatur. Depalare, quod B. Rhenau. exponit, manifestare, palam ostendere. Nam depalare Tertulliano est propalare. Lib. advers. Hermog. Siquidem omnia opera sua Deus ordine consummavit, incultis primò elementis depalans quodammodo mundum. Lib. 5. advers. Marcion. Paulum Apostolum vocat depalatorem disciplinæ divinæ, hoc est, enarratorem, promulgatorem, manifestatoremque. Rhenan. p. 332. & 383. Gl. Arabicolat. Depalo, devolo, manifesto. Et Onomast. Propalo, as, ^{φανέγω}. Fulgentius mytholog. 2. Fuste vel sol Veneris depalat adulterium.

Depalare.

Videat

Videatur tamen de hoc Tertulliani verbo Philip.
Rubenius lib. 1. Elect. c. 1.

Pag. 263. Scelus summum admittere, & Impudentia
pudorem sceleris non habere) Supra ad pag. 7.
Gaudentes sibi nequitiae studium bene ce-
dere.

P. 264. Et quod à pluribus perpetratum est) P. Fab. emen-
P. Faber. 3. Semest. 20. pag. 308. abnovo articulo
addito tam è superioribus, quam ex iis, quae ali-
quantò post sequuntur; legendum ita censet; Et
quod non à pluribus.

Ibid. Sicut ex sancti David numeratione, ^{Pena regia}
mortalitas) B. Justinus Marr. quest. 138. ad or- ^{est plagapo-}
thod. de Davidis ac Saulis exemplis, ait: ὅτι πικροῦσθη ^{puli.}
πικροῦσθη ἀμωστῆς τῶν βασιλέων, ἢ πικροῦσθη Ἐ λαβ;
acerbissimum principi, supplicium populi:
Cum quidem David à populo in se suamq; familiam
transferrè populi afflictione, Deo supplicavit: Saul
autem proprium quoq; filium Jonathan interfectu-
rus esset, ut ipsius cadere à populi cervicibus pericu-
lum propulsaret. Tum subjicit: καὶ ὡς συγκρίνεται ὁ αἰ-
θρωπὸς ἐν ἄνθρωπος καὶ σώματι. ἔτις καὶ ἡ βασιλεία
συγκρίνεται ἐν Ἐ βασιλέως καὶ Ἐ βασιλευσίδων, καὶ ὡς ἐπὶ
ἀμωστῆς οὐ αἰθρωπὸς ἀμωστῆς ἀλλ' ἄλλος, καὶ τυπὸν ἡ
εἰς τὸν νότον; σοὶ ἀδικεῖ ὁ τυπὸς οὐ αὐτῶν. ἔτις σοὶ ἀδικεῖ
θεός, ἐπὶ τοῖς τῶν βασιλέων πλάσμασι τὸν λαὸν πικροῦ-
μεν. μὲν γὰρ οὐδὲν αὐτῶν τῶν βασιλέων ἢ πικροῦσθη
λαβ. τῶν γὰρ βασιλέων ἐπὶ πικροῦσθη, ἢ πικροῦσθη Ἐ λαβ, Ad
P. Fab. 3. Semest. 19.

Ibid. Dei Ecclesia quasi oculus) D. Hieron. ^{Ecclesia Dei}
super Psalm. 16. verba: Custodi me Domine, ^{oculo simile}
ut pupillam oculi: Vox, inquit, Ecclesiae. Ocu-
lus

bbbb

lus

lus intelligitur corpus Ecclesiæ; & pupilla, hu-
milis Christi; per cuius exemplum vivimus
& videmus. Hoc supplicat Ecclesiæ, ut possit
illam humilitatem observare, quam Christus
docuit. Quia si per pupillam non custoditur
oculus, nequaquam videt. Quia oculi prædi-
catores intelliguntur; per pupillam sensus spi-
ritualis. Hoc rogat corpus Christi, quæ est
Ecclesiæ, ut custodiat sensus prædicatorum
qui est oculus: ne rapiatur in infidelitate hæ-
reticorum.

*Parva non
contemnenda*

Scintilla.

Fermentum

** f. corri-
puerit.*

pag. 265. Modicum fermentum) Hieron. l. 3.
ep. ad Galat. Tom. 9. p. 94. b.) Scintilla res parva
est; & penè, dum cernitur, non videtur: sed si
fomitem comprehenderit, & nutrimenta sui
quamvis parvus ignis invenerit; inceniat,
urbes, latissimos saltus, regionesq; consumit.
Fermentum quoque res modica videtur, &
nihil: sed cum farinae conspersum, tota mas-
sam suo vigore * corripuit; in illius vim
transit omne, quod mixtum est. Ita & doctri-
na perversa ab uno incipiens vix duos aut tres
primùm in exordio reperit auditores; sed paula-
tìm cancer serpit in corpore. & juxta vul-
gare proverbium, Unius scabies totum com-
maculat gregem. Igitur & scintilla statim, ut
apparuerit, extinguenda est: & fermentum à
massæ vicinia semovendum: secunda putri-
dæ carnes, & scabiosum animal à caulis o-
vium repellendum: ne tota domus, massa,
COR-

corpus & pecora, ardeat, corrumpatur, putrescat, intereant.

Ibid. Inurebatur infamiâ) *Sidon. Apollin. lib. 1. epist. 7.* Notas inurere contumeliasque. *Cic. in off. Censoriæ severitatis notam inurere. Idem 2. Caril.* Quæ nota domesticæ turpitudinis non iniusta vitæ tuæ est?

Inurere notam &c.

Ibid. Gradum frangerent) *Petron. in Satyr.* Fractiq; nervi corpore gressus. *Vide Symbolas Erhardi p. 711. Illud Sarisberiensis hic mihi incidit libro 7. cap. 18.* Sic callidus mango, dum qui durius provehit equum, aut pullum probitatis incognitæ, gradarium promittit in futurum, & fractis gradibus mollius incedentem propensiori laude in stabulum incauti mercatoris extrudit?

Fractus gradus.

Ibid. Cum muliebrem habitum viri sumerent) *Prolixæ Traquellus lege connub. 3. per in-*

Muliebria habitus.

tegrum. *Pag. 266.* In cuius enim manu est, ut prohibeat) *Vid. Commentar. Terent. pagina 449. Infra lib. 8. p. 281.* Quàm longè quælo, est a iubente permittens?

Permittens, cū possit prohibere, jubet

Ibidem.: Divitiarum affluentia.) *Supra*

Affluere divitiis.

lib. 6. pagina 201. Cives divitiis ac deliciis affluebant. *Pag. 267.* Quasi ebriam) *Ita Horatius lib. 1. Ebruius carm. 37.* Fortuna dulci ebria, *Sidon. Apollinar. libro 5. ep. 7.* Qui novis opibus ebrii.

bbbb a

Adi

ebrii. *Adi Muret. var. lect. 5. cap. 16. H. Jun. animad. 3. cap. 6. Rittersb. ad Oppian. 2. Cynegit. v. 576. & Halieut. 5. v. 603. Gulb. Cognat. cent. 1. a. dag. 82. Wilk. Heortolog. parte 1. p. 173. Indic. Dracont. in Ebria. supra. ad p. 259.*

*Immersus vi
tiis,*

Ibid. Omnis vitiorum cœno immersisse) Germanicus: Semina virtutum-vitiis demersa. Supra ad pag. 232. Ennod. panegy. Merfa cœno hæserè vestigia.

Res secunda

Ibid. Quem secunda non mutant) Supra l. 1. pag. 7. Gruter. parte 2. Discurs. pag. 19. & seqq. Mamertin. panegy. Juliani Imp. Mutant secundæ res animos. Salust. Catil. Quippe secundæ res sapientium animos fatigant.

Lixæ.

Pag. 268. Lixis) Onomast. οξυοφόοι. Unde Gl. οξυοφόοι, vasser, sarcinator. οξυον επαλωλιν, sarcinæ. Glossæ Isidori: Lixiones, aquarum portitores. Fest. Lixæ, qui exercitum sequuntur,

Lixio.

quæstus gratiâ, &c. Non. Marc. cap. 1. n. 309. Lixarum proprietas hæc est, quod officium sustineant militibus, aquæ vehendæ. Lixam namq; aquam veteres vocaverunt. Unde elixum dicimus aquâ coctum. Isid. Orig. 20. c. 2. Elixum eò quòd in aqua sola decoquitur. Lixa enim aqua dicitur, ab eo, quòd sit soluta. Fulgent. de prisco serm. Lixa, mercenarius. Vid.

Elixum.

*Procurator
salutis b.*

Becmaniling. Lat. orig. in Calo. ¶ Pag. 269. Procurator enim est quodammo- do salutis humanæ) Vide quæ paulo antè dixit pag. 266.

Pag.

pag. 274. Sapientissimus omnium Socra-
tes) Apollo Chærophonti, quis hominum foret sa-
pientissimus roganti, Ἀνδρῶν ἐπιτάριον Σωκράτους σο-
φιστῶν, respondit. Cl. Remus ad Themist. pag. 130.
Photius in Biblioth. pag. 675. Cic. in Cat. majore &
Lalio. Val. Max. l. 7. c. 2.

Socrates sa-
pientiss.

AD LIBRUM VIII.

Pag. 279. Nulligrata reprehensio est) D. Adulatoriū
Hieron. Tom. 2. ad Demetriadem pag. 10. Adu-
latores, ut inimicos, cave. Corruptum fi-
ctis laudibus leves animas, & malè credulis
mentibus blandum vulnus infigunt. Crevit
hoc in nostrâ ætate vitium, & in ultimo sine
stetit, nec jam augeri potest. In hanc omnes
nos scholam studiumq; dedimus, ut officium
putemus, illudere. Quodq; ipsi ab aliis li-
benter accipimus, id aliis quasi quoddam mu-
nus offerimus. Maximumq; fructum cepisse
nos ducimus, si vel fictis laudibus prædica-
mur, &c.

Adulatoriū
ficta laudes.

Ibid. Mendaciter prædicari) Comm. Terent.

p. 437. Saresb. l. 8. c. 14.

Ibid. Falsarum laudum irrisionibus deci-
pi) Illustrari hæc possunt apologo de vulpe & corvo sic decipi.

apud Apulejum, in Floridis, sub finem; & in Ba-
trachomyomachia Rotubagii parte 2. cap. 8. ubi

bbbb 3

hæc

Hoc vulpes epiphonemate suas obsequat falso
laudes:

Sopffegich mein Ehy anwenden/
Mit lobsprechen die Zeit zu schenden.

*Apaga à me talem pestem, apaga: nra, loquar curra
Bæois Sophoclis in Antigone v. 383.*

μητ' ἐμοὶ πονεῖσθαι

ἀπολεῖ, μητ' ἴσθαι

Ἐργων, ὡς τὰ δ' ἐργά.

b. e.

Ne mihi amicus, neq; socius

Sit, qui hæc faciat.

*Confer sicutissimi Grueri Discurs. ad Tacit.
parte 2. pag. 96. & sequentib. D. Bernhardus e-
pist. 78. Dom. Baud. l. 2. gnom. jamb. v. 42.*

Cœlestis.

*Pag. 282. Nos cœlestis iræ ignem accendi-
mus) Supra l. 4. p. 113.*

*Pag. 282. Cœlestem illam Afrorum Dæ-
monem) Cum pro Dea plerique omnes Carthagi-
nensium aliorumq; Afrorum, cœlestem haberent:
ut ex Herodoto, Tertulliano, Eusebio, aliisq; mul-
tis constat: quidam tamen Deum fecerunt: non
Deam: quos & Salviianus hic sequitur. Cœlestis
autem eadem cum Luna Dea: etsi alii Venerē sunt
interpretati. Casaubon. notis in Spartian. pag. 292.
sed uberrimè P. Fab. erudita vir diligentie, 3. Se-
mest. c. 1. & 2.*

*Pag. 285. Omnes Dominorum familiās aut
similes esse Dominis) De Dominorumq; moribus
formari servorum ingenia, Cicero ad Attic. lib. 5.
epist.*

epist. 11. scribit: juxta Vetus illud: ὁμοῖα ἢ διαφορεῖται,
τοῖαι καὶ θεογονίδες. Vide plura supr. l. 7. p. 234.

Ibid. Aut deteriores) Recte! secundum illud ^{πρότερος οἱ καὶ}
ex Antonii collectaneis, φιλεῖ πάσχει τῆς ἑσπεροῦς ὀ- ^{καί.}
κηνίας ἀνάπαι μελαδὲ τὸ σπῆνον. καὶ πολλαὶ γὰρ ἴσθητον ἢ ἑ-
ἐναυλὸς τῆς δροπῆς. διὲλθεῖν γὰρ π καὶ ἀσπῆρον πῶ-
μα, ἢ μακροπῆλα. καὶ εἶδεν ἔτω ἰσθμῶν, ὡς τὸ γενεῶν
κρίνον, καὶ εἰ μὴ τύχη ἀσπῆς τῶντων ἡμεῶν ἀγῶν κενδεῖς.
Vide supra lib. 7. pag. 234. P. Fabrum 3. Semest.
20. pag. 317.

Pag. 286. In supplicio filii pietas paterna
torquetur.) Patribus morem esse, Chrystosto- ^{Pater in fi-}
mus refert, ut multo magis doleant, quando filius ^{lio suo tor-}
suis male habentibus nec adesse possint. P. Faber 3. ^{quetur,}
Semest. cap. 8. pag. 97.

Ibidem: Qui tangit pupillam). Tactum
pro vexatione & injuria accipe: juxta illud, quod
legimus, Nolite tangere Christos meos: & in
Prophetis meis nolite malignari. Qui enim
sanctos DOMINI tetigerit, sic est, quasi vexare
cupiat pupillam oculi ejus; & illum nitatur clarā
luce privare; de qua loquitur in Evangelio: Vos
estis lux mundi. Divus Hieronymus in Zachar.
cap. 2. Tom. 5. pagina 108. De pupilla ita inter re-
liqua Basilinus Magnus hexaem. homil. 11. pag. 54.
Δὲ τὸ καὶ κέρη ἰσθμῶν ἀσπῆς σμαλι κα-
θεζομένη, ὡς αἰεὶ ἐνεπιχειρεῖ, ἀνὲς παφον
τὸ μόνον ἔν ἡμῶν μελῶν βέλεται εἶναι ὁ ἴφ
θαλκὸς ἰσθμῶν ἀσπῆς σμαλι καλυπθόμενος.
Adde Ambros. hex. lib. 6. c. 9. Plin. lib. 11. cap. 37.

bbbb 4

Vesal.

Vesall. 7. de de corporis humani fabrica c. 14. Du,
Zehn. similitud. Biblicar. c. 15.

Pag. 287. Frendebant dentibus) Summo perē
indignantium gestus. Festus: Frendere est frange-
re. Unde est faba fressa: unde & dentibus dicimus
frendere. Non. Marcell. cap. 5. n. 103. Frendere
alicubi cum gemitu vel iracundiā miserum aut
minax sonare. Virgil. 3. Æneid. de Polyphemo,
& 8. de Hercule, Dentibus infrendens gemita.
Plaut. Captiv. Nimisq; hercle ego illum male for-
midabam; ita frendebat dentibus. Crebro hac lo-
cutio in sacris est obvia.

Juba.

Pag. 289. Comarum juba) Siden Apollinar.
l. 2. ep. 2. Cervicum juba dixit Achil. Tatius l. 2.
de Clitoph. & Lencip. πονηρὰ δὲ τὸν αὐτὸν ἔχον.

Tonsura.

Ibid. Ad cutem tonsū) H. Jun. de Coma:
Frid. Lindenb. ad Am. p. 115.

Taurca.

Ibid. Quasi taureis) Taurca, proprie lora, è bu-
bulo corio confecta. Plauti Asinar. ubi vivos ho-
mines mortui incurfant boves. Joh. Brod. 2.
miscell. 9. Tertulian. lib. ad Mart. Alii inter ve-
natorum taureas, scapulis patientissimis in-
ambulaverunt. Ubi Jacob. Durant. Casell. i. va-
riar. c. 8. Taurca interpretatur flagella ex taurino
corio, sicut Buccca ex bovillo apud Plautum.

Buccca.

Idem pene tradunt. Joh. Baptista Pius an-
notat. poster. cap. 124. Joh. Par-
rhas ep. 18.

AD

AD LIBRUM EPISTO-
LARUM.

Pag. 292. Ita enim utroq; plenus est.) E ve-
teri glossario, nuncupes licet Dulcacidium. ἄξυγλυ-
197: aut ex altero, γλυκύντιρον ἢ ἄξυγλυκον. Ad Plau-
tium illum Cistellaria 1, 2. alludit.

Amor dul-
cacidus.

Ecastor amor & melle & felle est fecundissi-
(mus.

Gustu qui dat dulce, amarum ad satietatem
(usq; eg gerit,

Ibid. Aliud odii patietur offensam) Testatur Offensa,
Megaramides quoque apud Comicum, Trinum-
Amicum, inquitens, castigare ob meritam noxiam
immune est facinus, hoc est, Dousa explanante:
Ingratum beneficium, siue officium, parumq; ad-
eo ex libidine ejus, conja res agitur, & ad quem ca-
stigatio illa peculiariter perimet.

Ibid. Mi dilectissimi) Mox hac Epist. Mi dul-
cissimi ac dilectissimi mei. Inf. Epist. 7. Mi Do-
mini venerabiles. Eundem ad modum. Age
ad plures refertur tanquam unum aliquem allo-
quamur. Servius Aeneid. 2. Age, aut, modò non
est verbum imperantis, sed hortantis adver-
bium, adeò ut plerunq; Age facite, dicamus,
& singularem numerum copulemus plurali.

Mi, in plur.
num.

Age, pro A-
gite.

Barth. ad Cir. Virg. n. 99.

Pagina 286. Locaticias) Glossa. Locaticius Locatitius.
μιθώσιμου. Locationibus μιθώσιμου. Locaverim ἐμι-
θώσιμου. Et altero μιθώσιμου, conductitius, loca-
torius

bbbs

torius

rorius, μισθός ἄλλων, manuprecium. Nam iuxta Moschopolulum, τὸ ἐπιψῶ λαμβανόμενον, μισθός λέγεται Luc. 10, 7. Et 1. Timoth. 5, 18. ἀξίον ὁ ἐργάτης ἔσθαι μισθὸν αὐτοῦ ἐστίν. Euripid. Rheso: ποῦντι δ' ἄξιον, μισθόν φερέων. Locare suas operas, est seruire alicui pro mercede.

Ibid. Habere me hic nonnullorum gratiam) Huiusmodi formulæ coacervari hic plures possent è Symmacho; nisi super his plura replicare superforaneum statuerem.

Viscera. Pagin. 295. Ut mea viscera) Hebraei viscera τὰ σπλάγχνα usurpant, cum abundantiam amoris significare volum. Rittersh. ad Oppian. p. 212.

Epist. II.

Pag. 297. Pedissequa novi honoris) Commemorat. Terent. pag. 648. Diodor. Siculus lib. 19. τῆς Ἐτυχίας ἡ μόνη βασιλεία καὶ κατὰ φερόντος εἰσθερ, ἀλλὰ καὶ καταφερόντος, καὶ μεταλονοία. Vide Hypomn. Camerarii ad Theognid. V. 153.

Epist. IV.

Paterna reverentia.

Pag. 301. Etiam in bona causa humilis) De core admodum D. Chrysof. hom. 2. ad Tim. 2. c. 1. αὐτῶν πατρῶν τὴν ἔχον, καὶ μετὰ ἔχον δεινὰ, πᾶσι τοῖς σπουδαίοις. Patrem qui habet, esse mille patiatur incommoda, omnia patris reverentia comegit. Nam ut est apud Senebram tit. de honor. parent. οὐδὲν αὐτῶν ἀπορροῦν ἢ μὴ πατρὶ δουλεύου. εἴπερ αὐτῶν αὐτῶν. εἰ μὲν ἀδικῶντες, οὐδὲν ἀξίον ἔσθαι πατρῶν, καὶ ἐπισημῶν εἰ δὲ δικαιοῦτες, ἀξίον τῶν αὐτῶν ἀξίον, ἐκ γὰρ ἐπισημῶν. Pitta-

CUS

cus filium admonens, ne cum patre in iudicio liti-
garet, his verbis usus est: Si patre iniquora dixe-
ris, damnaberis, sin equiora, vel ob istud damuari
dignus es. Et rectius nostro Salviano. Calp. Flac-
cus. declamat. 21. Cede fratri, cede vel patri.
Victor eris, crede, si cesseris. Gruter part. 1. Dis-
curs. p. 24.

Pagin. 306. Sed interdum etiam non sperata *Dei liberali-
tas.*
largitur) Lege D. Bernhard. serm. 5. in Vigilia.
Nat. Domini sub finem. Euripid. Medea Alcest.
Anaxomach. Bachar. Helena extremo.

πολλὰν ταύτας ζῆς οὐ δόλομαι
πολλὰ δ' αἰετῶς κραίνοισι θεοί.
καὶ τί δικήσεντ' ἄστυ ἐπιπέδῃ.
πάν δ' ἀδικήτων πρόβην ἄρεθρος.

Ibid. In acie stamus) *καὶ ἀνωδοὶ στήται, id Me-
dea est apud Euripidem. Stare in acie*

Pag. 307. Ne necesse habeant vindicare) Vi-
de, quae in epistola huius sine.

Pag. 310. Nihil de ultione.) P. Faber. 3. Se-
mest. cap. 16. pag. 221.

Epist. V.

Pag. 311. Diutissime esse) *Id est, vivere supra
lib. 6. de gubern p. 223.*

Ibid. Cujus fortitudo) *Alex in hac epist.*

Ibid. Defecatae mentis) *Lag. et turbido, & Defecatus,
facato opponitur Plani. Pseud. sc. dulcia: Nunchli-
quet, nunc defecatus est. Hinc animus defecatus
in quo*

in quo nihil est turbidi, nihilq; molestia. *Plautus*
Aulular. sc. nunc. Nunc defæcato demum a-
nimo egredior domo. *Vinum enim defacaba-*
tur saccis transmissum, & liquidum è turbido red-
debat. *Plura Turneb. 10. adv. c. 10.*

[Incentivum

Pag. 313. Incentivis) *Glossæ Isidori:* Incenti-
va, aculei vitiorum. *vide supra pag. 14. Infr. lib. 1.*
ad Eccles. Cathol. pag. 333. Incentiva vitiorum.
D. Hieron. pref. in lib. 2. Amos: Patitur quidem
& senectus nonnunquam incentiva vitio-
rum & *Tom. 1. epist. 2.* Et inter incentiva vitio-
rum, & carnis titillationes, quasi ignis in lignis
viridibus suffocetur.

Epist. VII.

Perseveran-
tia in pecca-
tis.

Pag. 314. Res dubia ac latens melius semper
bonis interpret. *Vide Gregor. Richier. Axiom.*
Polit. c. 201. & Dn. Rutersh. Comm. ad Plin. l. 10.
ep. 61. pag. 219.

Pag. 316. Perseverare, contumaciæ) *Bernh.*
serm. 1. de Adventu Domini. Perseverare in ma-
lo diabolicum est, & digni sunt perire cura
illo, quicumque in similitudinem ejus perman-
ent in peccato. *Et super Cantica sermone 65.*
Quid enim? si posita in lucem veritate, hære-
ticus in suæ pertinaciæ tenebris remanens, so-
lus foris relegatus arefceret: Nihilominus ca-
pta reputabatur vulpes condemnatâ
impietate, & impio foras
missa, &c.

AD

AD PRÆFAT. LIB.

Ad Eccles. Cathol.

Pag. 321. Parum sunt rerum vocabula ipsas
res non habentia) *Isidor. Pelus. lib. 4. epist. 28.*
ἄπυς μὲν ἂν λόγῳ χηρέων περιμύθηται, νεκρὸς ἔστι κρη
ἄρρητῶ. Confer eund. lib. 1. ep. 46. & 342. utrumq.
lib. 4. epistol. 85. & que ibidem annotat Clariss. Rit-
tershusius.

Pag. 323. Præcipimur vitare gloriæ vanita-
tem) *Lege Saresber. lib. 7. c. 17. & 18. & D. Bern-*
hard. passim.

ibid. Laudis aurulam) Supra lib. 1. de gubern. ra.
Dei. Gubernator auras captans. Saresburiensis
patri venustate libr. 3. c. 5. Quid ineptius, quàm
cum alijs magno hiatu oris ad te impellen-
dum, vanitatis spiritum proferat, si tu aurium
vela & latitudinem cordis ad tumorem con-
cupiendum oppandas.

Pag. 324. Personæ meæ parvitas) *Val. Max. Parvitas.*
præfat. mea parvitas, eò justius, ad favorem,
decucurrerit. Ibi vide Coler.

AD LIB. I.

Pag. 330. Condentes profundis specubus)
Infra pag. 332. In inferno opes locare. pag. 331.
Aurum terræ infodiunt.

Ibid. Ubi enim thesaurus vester) Basil. M.
Hemil. eis ἠδελφῶν

Pag.

Pagina 333. Filiorum amore, caulantur)

πολλοὶ δὲ οὐκ εἰν ἰσθῆεις τῶν ἡσανεζουμένων: inquit D. Bas. M. homil. ἐν λακίκοις p. 214.

Amor liberorum. Pag. 335. Affectum, quem natura praestat.) ἀνοιοὶ γὰρ ζῶσαν ἢ ψυχὴ τέκνα, ut ait Euripides, & ut idem, πᾶσι γὰρ ἀνθρώποισι φιλοτέκνον βίος. Et rursus apud Stob. serm. 81.

εἰς γὰρ πᾶσι κοινὸς ἀνθρώποις νόμος
καὶ θεοῖσι δέξαι τὸ τέκνον, ὡς σαρπῆος λέγει
ἡροσιν τε πᾶσι τέκνα τέλεισι φίλον
πᾶσι δὲ ἄλλα χρῆμα ἡρώμεθ' ἀδελφῶν νόμοις.

Philo etiam Judaeis, ab hac naturali propensione ejus, qui quid fecit, erga suum opus velut parentem erga liberos rationem duxit; ut mundi a se creati Deum curam gerere colligeret, atque comprobaret. Pluribus hoc probat P. Faber. 3. Semest. 8. pag. 111. & seqq. D. Rittershus. ad Oppian. 3. Cyneget. V. 84.

Pag. 336. Graves metallo auro faccos) Phaedrus lib. 2. fab. 38. appellat, fiscos cum pecunia ferre.

Ibid. Inserta nubibus fastigia) Seneca Agamem. V. 90. Nubibus ipsi inserta caput turris. Et Hippel. V. 125. Admota aether eis culmina sedibus.

Ibid. Fundos interminabiles) πειλοὶ ἀπείρονοι. Pind. Nem. 8.

Ibid. In disciplina & correptione Domini.) Basilius M. homil. εἰς τὴν δόξην τῶν παροικούντων pagina 181.

Pag.

Pag. 340. Velimus nolimus) *Erasmi adag.*
Nolens volens. *Supra lib. 5. de gubern. p. 176. Quos*
velis nolis, & ipse suspicis.

Ibidem: Hic cuncta relinquimus.) *Hora-*
tius 2. carm. 14.

Linquenda tellus, & domus & placens
Uxor, neq; harum, quas colis, arborum
Te, prater invisas cupressos.

Ulla brevem Dominum sequetur.

Propert. lib. 3.

Haud ullas portabis opes Acherotis ad undas.

Nudus ab inferna, stulte, vehere rate.

*Phocylides, ἠθικῶν β. 105. σὺν ἰσ ἰσ ἄλλω ἕλθων ἔχην
καὶ χερματ ἀρεῶν. Germani: Man legt keinem
nichts zum Haupt. Vide Zehner. Centuria 2.
ad 10. D. Hieronym. Tom. secund. ad Germa-*
ni filias. pag. 14. b.

P 342. In incerto divitiarum) *Quia ut san-*
ctissimus scriptor D. Basilius M. verissime scribit
p. 123. μετὰ ἡ φούσις τὰ πάλαι. χυμῶδες ὄρυγθον, τὸς
ἐχόντας ἀφραγεία ἀποτε, ἀλλων πείφους ἀφραμείσεως.
αὐατε ποταμὸς ἀφ ἕλκας φεσθμῶ, ἐργῆ μὲν τὸς πα-
ρεσῶσι. τῆ ὄρη ὄρις ἡ ἡλῶ, καὶ ἐνθὺς ἀπὸ κέρσην. ἔπι
καὶ ἡ πάλαιτε ἀφρολιε ὄρυγθον ἔχῃ, καὶ ὀλιωθῶν πλῆ
παρεσῶν, ἀλλως ἐξ ἀλλων ἀφραμείσεως πεφουσία, &c.
Elegans est in idem Amphilocheus in epist. ad Se-
lencum v. 14. quem vide sis.

*Divitiarum
incertum,*

P 345. Insanam cupiditatem) *Cypr. l. 2. ep. 2. Insana cupi-*
Cupiditatis insanæ profunda caligo. *Ibid. Li-*
bidinibus insanis in viros viri prouunt. Ar-
nob. l. 5. Insana & furialis cupido.

Insana cupi-
ditas

Ibid.

Ibid. Auri atque argenti famem) Seneca
fames de a- Herc. Oet. Cupit hic gazis implere famem.
varitia. Prudent. *de* 58 p. 2. v. 45. Versat famem pecu-
nia: Et Hamartig. v. 258.

Auri namque fame parto fit major ab
(auro.

D. Ambros. lib. de Nabuthe. c. 6. Quid est dives,
nisi inexplibilis auri fa- mes atque sitis?

Ibid. Mentès malè utentium criminose.)

D. Bernhard. tract. de interiori domo cap. 50. Crim-
men non est ia rebus, sed in usua agentis. *Vide*
Commentar. nostrum Terentian. p. 321. & seqq.

*Quamquam virtutis fit magna magnis, cum di-
vitiis. Petrarca non aegrotat dardanis. 1. de remed.
Dialog. 53. Georg. Remus Norimbergæ ocellus in
Not. ad Themist. pag. 128.*

Tunicã cri-
minum pro-
jicere.

Pag. 348. Sordidam illam criminum tuni-
cam projecit.) *A serpentibus desumptum;*
ei caddisoi to phogis, ut Aristoteles testatur 8. hist. anim.
cap. 17. V. N. ad Dracont. V. 458. supra ad p. 177.

D. Ambros. l. 3. de fide cap. 7. Sunt enim serpen-
tes Evangelici, qui exuunt, veterem usum, ut
induant novos mores.

Ibid. Corruptorum judicium) *V. N. ad Pru-
dent. de* 58 p. 10. V. 655. & 2. in Synmachum.
V. 186.

Nubilũ er-
fotũ &c.

Pag. 349. Nubilo erroris) *Mæroris superdu-
cti nubilum dixit Sidon Apollin. libro 3. epist. 12.*
Cassiodorus 2. Var. epist. 22. Dolorum nubila;
& h.

et l. 3. ep. 6. nubila mentis. Prudent. *οει τε φ. 5.*
v. 126. Nubilum frontis. Juvenal. Erroris nebulam. *Αρνόβ. lib. 7.* In nubibus semper ignorantia incedere.

Ibid. Lapsu fragilitatis humanæ.) *Quod ex-* *Peccare hu-*
sinuat Sophocles liquidissimis verbis in Antig. *manum.*
v. 1149. τοῖς πῦσι ἡγνὸν ἐστὶ τῷ ἔαμμεσθῶν. *Commune*
nobis omnibus est delinquere. *Eodem navi-*
gant flumine illa Xenophontis libr. 6. ἐκλυ ὁρῶ τῶν
ἀνθρώπων ἐδὲνα αἰ ἀμειβεθῆναι, διατελέσθαι. *Cui paraphra-*
stense Petronius dat: Nemo, inquam, nostrum
non peccat. Homines sumus. non Dii. Neque
hinc alienum Theognidis effatum. Vers. 797.
ἀνθρώπων δ' ἀψέκῳ ἐπὶ χθονὶ γίγνεται ἔδεις. *Vel us ait.*
V. 898. ἔδεις ἀνθρώπων αὐτὸς ἀπάντα σφός. *Ubi doctus*
ille Camerarius notat ista: ὅτι ἔδεις ἀπάντα αἰ ἀμει-
βεθῆς ἐπὶ τῷ βεῖναι καὶ Πίνδαρον, καὶ λάτεις ἀτεμμεσθῶν νε-
φος, καὶ παρὲλκῆ παρεγμεσθῶν ἐστὶν ὁδὸν ἔξω φρενῶν.
Olymp. 7. Quid quaeris? Ut nec piscis sine
spina, nec malum punicum sine putri grano
reperitur: Ita non est homo justus in terra, qui
qui faciat bonum, & non peccet *Eccl. 7. 21.*

Ibid. In quibus infeliciores conscientia pec- *Conscientiā*
catorum recordatione.) *D. Bernhard. Linc-*
disat. cap. 13. Peccata mea celare non possum,
quoniam quocumque vado, conscientia
mea mecum est, secum portans, quidquid
in ea posui, sive bonum, sive malum; servat
vivo, restituet defuncto depositum, quod ser-
vandam accepit, &c. *Vide eundem serm. de vil-*

cccc

lico

Vico iniquitatis pag. 238. & tract. de interiori do-
mo cap. 45.

Pag. 349. Peccatorum poenaliu) Poenale,
est poena dignum. τὸ ἐπιπινυμῶν. Supra lib. 5. de gu-
bernatione Dei pag. 161. Illud indignius ac poe-
nalius, quod omnium onus non omnes sus-
stinent. Et l. 6. pag. 207. Scelera committimus, &
quidem scelera non minima, sed ab hoc ipso
poenalia. Sic mf. l. 2. p. 384. Cogitantes quoq;
inter hæc horrenda & poenallissima. Et l. 3. p. 441.
Ad quàm poenalia & quàm tetra rapiendus!
Ita Cyprianus horribiles carceris atq; funestas poe-
nalis loci tenebras dixit. Et alibi sic utitur, ut &
Tertullianus, aliq;.

Sues cano
gaudent.

Pag. 3. 50. Nec in volutabris suis forden-
tium suum more.) Vide supra 108. Cl. Alexand.
protrept. p. 26. & Strom. I. pag. 116. ἡ ἀδὴς πνὴς αἰθρῶ-
ποι. ἕες γὰρ, Φίσι, ἡδονταί βορβορῶν μάλλον ἢ κατὰ γὰρ ἡδον-
ται, καὶ ἐπὶ φορτωτῶν μὲν γαίνονται, καὶ Δημῶν ἔλεον. Βα-
silius M. pagina 58. ὡς οἱ ἐν βορβορῶν καλινδύμενοι χοί-
ροι, εἰς πρῶτον λέγουσιν ἐαυτοῖς τὸν πῶλον εἶναι εἶναι τὸ
εἶναι τῆς ἡδονῆς αἴγιος καὶ ἐπιφάνη ἡμέτερον πρῶτον αἰσθόντων
D. Bernhard. serm. de S. Benedicto: Tales sunt
filii hujus seculi, agentes in comestationibus,
& ebrietatibus, in crapula, & voracitate, in-
cubilibus, & impudicitis. Hæc namq; por-
corum cibus sunt, quos Judæus verus prohi-
betur comedere, quia Christianus his non
debet adherere. Et idcirco in sacrificiis pro-
hibetur animal illud offerri, quòd spurcos
spiri-

Porcorum
esus cur pro-
hibitus.

spiritus immundosque designet: qui relictâ
omni, mundiciâ solis sibi spurcitiis compla-
centes, vitiorum & criminum, semper coeno
delectantur involvi, &c.

Ibid. Elevationem protinus meditentur.) *Penitentia
acceleranda*
D. Hieron. in regul. Monachar. Tom. 2. pag. 202.
In hac vita mortalibus nihil est validius, non
est quidquam salubrius, quàm ut statim, per-
acto delicto, confessionis non differatur
medela.

Ibid. Vestigium apparere.) *Vestigium, pro Vestigium.*
indicio & signo, ut supra pag. 235. Arnol. Bonav-
wall. de operibus sex dierum pagin. 106. Nullum
putredinis vestigium manet in eo, quem de
stercore erigit Deus. *Et paginâ 96.* Nulla
sanctorum conventus, fœditatis cujuslibet
admittunt vestigia. *Divus Hieronymus præ-*
fat. lib. 2. ad Galatas. Usque hodie eadem, vel
virtutum vestigia permanent vel errorum.
Item antiqua stultitiâ, usque hodie manent
vestigia.

Ibidem: Fibula imponitur.) *Tertullianus Fibulam*
libr. de Monogamia Carni fibulam impone: e, ponere.
quod proverbialiter dictum est de eo, quod astringitur,
vel ut dissolutum. *Ei oppositum laxare*
fibulam delictis apud eundem *libr. de Corona mi-*
ser. pro, ansam dare delictis. B. Rhenan. paginâ
14. & 656.

Impellere in ruinam. Pag. 351. Qui stantes impulsi in ruinam) *Videtur habuisse ob oculos locum M. Tullii pro Rabirio.* Satis est, homines imprudentiâ lapsos, non erigere; urgere verò jacentes, aut præcipitantes impellere, certè est inhumanum.

Ibid. Spondere aliquid in tam sera curatione) *Quanquam ex Hioronymi sententia. Tom. 2. in Sabimianum p. 105. b.* Nunquam est sera poenitentia: tamen eo agenda est poenitentia tempore, quò salus corporis manet, quò suâ quisque utitur potestate. Ad agenda poenitentiam nec debemus expectare vitæ nostræ extremum diem: quoniam, qui usque in extremum diem poenitentiam differunt, vix aut nunquam perveniunt ad salutem. &c. *Goffrid. Vindocin. serm. 2. in Nat. Dom. p. 332. vid. eundem lib. 5. ep. 26.*

In extremis situs.

Pag. 352. In extremis sito) *Ex Marci 5. 23. id est, supra hoc libro p. 348.* Quem in extremis situm recedere à criminibus sola tantum facit impossibilitas. *Et inferius pag. 359.* Jam in supremis positi peccatores. *Ei:* Vel in supremis cuncta tentare. *Petron.* Affirma ei, impatientem mavis fratrem tuum, in ultimis esse. *Germ.* *Xuffin lesten Loch pfeiffen.* *Goffrid. Vindoc. l. 5. ep. 26.* Quali jam in ultima hora positus. *Idem est, Animam in primo ore, vel labris tenere, de qua locutione Kirchman. libr. 7. de Funerib. Rom. c. 5.*

In supremis positus, item in ultimis, vel ult. hora

Ibid.

*Ibidem: Cilicio) U. N. ad Prudent. Ca-
zemer. 7.*

Ibidem: Cinere fordidabit.) Iterum ibid.

P. 353. Vereatur contumaciæ exemplum)

V. Comm. Terent. p.

*Ibid. Oblata non precio, sed affectu pla-
cent) Vincen. Spec. lib. 23. c. 102. Cor namque
Dominus, & non substantiã pensat. Nec per-
pendit, quantũ in ejus sacrificio, sed ex quan-
to proferatur. Estimationem quippe precii
non habet; sed tamen regnum Dei tantum
valet, quantum habes. Valuit namque Za-
chæo, dimidio substantiæ. Petro & Andreæ
retibus & navi: valuit viduę duobus minutis.
Valet alteri calice aquæ frigidæ. Pensate igitur,
fratres, quid vilius, cum emitur, quid cari-
us, dum possidetur, si fortassis nec calix a-
quæ frigide suppetit, qui indigenti præbeatur;
etiam tunc securitatem nobis promittit, ser-
mo divinus. In terra (inquit) pax hominibus
bonæ voluntatis. Ante Dei namque oculos,
nunquam est, vacua manus à munere, si arca
cordis repleta fuerit bonâ voluntate. Hinc
etiam Psalmista dicit: In me sunt Deus vota-
ra, &c. Nihil quippe offertur Deo, ditius vo-
luntate bona. V. N. 4. Pont. 8. V. 39. & 3. Pont. 4.
V. 79. Ad. & Rittershusum. Nad. l. 4. Isid. Pe-
lusi: ep. 118.*

Pag. 354. Non offert quasi presumptione *Presumptio*
donantis) S. Basil. Episc. in Ammonit. In omni *& superbia*
cccc 3 *in bono ope-*
bus *re cabenda.*

bus operibus tuis humilia te coram Domino,
quia non erit gratum quidquid efficitur, cum
superbia: quod autem humiliter fit, acceptum
ei est.

Pag. 356. In pauperum stipes) *Gl. Stipem,*
ἐλεημοσύνην.

Pag. 358. Avaritia idololatriæ famula) *Basil.*
M. homil. ἀπὸς τὰς ἀεινήτους. Sanctus Basilius Episco-
pus in Ammonitionibus: Cave quoque cupidi-
tatem, neq; amori pecuniarum subicias te;
sed ab omni avaritia declina, ne condemneris
ut adulter, & idolorum cultor. Noli amare
Mammona, ne te separet à Deo, &c.

AD LIBRUM II.

Pag. 360. Ne quid inexpertum relinquat.)
Formula extremum conatum, ac laborem deno-
tans. Libro superiori pag. 351. Melius est nihil
inexpertum relinquere, quam morientem
nulla curare. Ita dicitur. Omnia tentare & ex-
periri. Iterum l. 1. sub fin. vel in supremis cun-
cta tentare: Vide Commentar. Terent. pag. 251. &
supra ad p. 172.

Omnia ten-
zare vel ex-
periri.

Pag. 361. Quod propter te, ô homo.) *Lege*
sis sermones Goffridi Vindocim. de Nativitate Do-
mini.

Ibid. Caligantes peccatis oculos) Basil. M.
pag. 194. τὸ γὰρ ἄγειν λαμπρὸν ἀμωροῖ τὸς ὀφθαλμοὺς. V. N.
ad Prudent. cæc. 55Φ. 10. v. 589. & seqq.

Pag.

Pag. 369. Sicut Tobias) *D. Ambros. libro de Tobia.*

Pag. 371. Mundi hujus brevem atque umbratilem voluptatem) *Goffrid. Vindoc. l. 5. ep. 14.* Mundo renunciemus: falsam beatitudinem sequitur vera miseria, cujus voluptas brevis est, & voluptatis poena perpetua. *Prudentius cœli 519. 14.* Triste longum, sed breve gaudium nuncupat. *Vide & Hieron. Tom. 2. ad Demetriad. pag. 12. a.*

Pag. 372. Pruinam cœli) *Prudentius imbrem ninguidum, Tertullianus escam pluviatilem appellat.*

Exire è vita Pag. 375. E vita exeunt) *Inferius lib. 3. p. 434.* Hoc est enim ex rebus humanis penitus excedere, totum omninò cum suo corpore, hominem in præsentia rerum humanarum esse defuisse.

Pag. 376. Exemplo scilicet X. virginum.) *D. Bernhard. serm. de virginibus Bernhardin. de bustis Dominic. 3. post Pascha sermon. 38. part. 1. litera R.*

Oleum allegoricè quatuorplex. Pag. 376. Extinctas fatuarum virginum lampadas) *D. Bernhard. insentent. p. 496.* Oleum est triforme. Aliud siquidem est oleum effusionis, videlicet verbum Dei, quo inician- tur, veterem hominem exsuentes, ut quasi adolescentulæ in amore sponsi surgant. Aliud est oleum puritatis, quo lagenæ operum nostrorum impleri debent: quod in lampade
divi-

divini fervoris ignē debet incessanter nutrire.
Aliud verò oleum exultationis & c. *Idem ibid.*
pag. 507. Caveamus fratres, ne vasorum, interi-
rim vacuo splendore decepti, serò conqueri
habeamus, quod lampades nostrę extinguan-
tur. Ego enim minimè vereor, minimè fuisse
accensas, quas tunc videntur extinguere. Sic
nempe habes. Simile est regnum cœlorū de-
cem virginibus, quę accipientes lampadas
suas, & c. Accipientes dixit, non accendentes.
Quomodo enim accenderunt, quę non sum-
plerunt oleum secum? Aut ubi ignis materia
defuit, quomodo ignis fuit? Aut lucet casti-
tas etiam ex seipsa. Sed quantò lucidior lam-
pas ardens, quam sine igne; tanto pulchrior
casta generatio cum claritate. Sic & à cæte-
ris voluptatibus temperantia, & patientia in
adversitatibus, honestas in conversatione, &
circumspectio in sermone, eleemosyna quo-
que & ejusmodi opera pietatis, naturali
quadam placere gratiâ, & velut ingenito de-
core etiam apud fatuas virgines renitere vi-
dentur. At quoniã vitreâ magis, quàm igneâ
claritate fulgebant, eo ipso lampades suas ar-
bitrabantur extingui, quo nimirum inanem
hunc splendore, ab æterna luce conspexerint
reprobari. *Vide eundem in capite jejunii serm. 1.*
& super Cantica serm. 74. & alibi. Arnold. Bo-
nevall. p. 49. In his, quę ex parte summata
tetigimus, visus, auditus, olfactus, gustus, &
cccc 5 tactus

tactus in virginitatis suæ integritate perseve-
rantia, habebant lampades accensas sine a-
liqua curiositatis amurca, & puro obsequio,
venienti sponso, cum luminibus, omnium
sensuum occurrebant, agmina insopita.

Pag. 378. Languescit lumen ac deficit) Olei
defectus extinguit lampadem, ait alicubi Bern-
hard. Vnde Perron. Tricliniarches experre-
ctus lucernis occidentibus oleum infuderat.
Et Ovidius lib. 4. Trist. 5. Cujus ab alloquiis
anima hæc moribunda revixit, ut vigil infu-
sa Pallade flamma solet, Vid. Ind. Drac. Flam-
ma moritur.

Ibid. Deficit) Perron. Lucernæ quoque hu-
more defectæ, tenue & extremum lumen
spargebant.

Pag. 378. Nisi oleum largè fuerit infusum)
D. Bernhard. ep. 40. Castitas sine charitate, lam-
pas est sine oleo. Subtrahere oleum, lampas
non lucet.

Titulus in- *Ibid.* Honoris titulus sine homine) Videli-
anis. cet hujusmodi homines Colossis sunt similes, qui di-
varicatis cruribus distenti, & hiantes foris he-
roica, & divina sunt ornatu formâ, sed intra
terram, lapidibus, plumbo repleti. Plur. ad Princi-
pem indoctum. Bud. l. 5. de asse.

Agere iter. *Pagina 281.* Acturo iter.) Ovid. 1. Pont. 5.
Et brevius, quam nos ille peregit iter. Et 4.
Pont. 20. Et tacite peragens lene Melanthus
iter.

iter. *Supra libr. 1. de gubernat. Dei pag. 20.* Agit
iter sine itinere. *VValafrid. Strabus de viua B.*
Galli lib. 1. cap. 11. Cumque per totum diem i-
ter agerent.

Ibidem: Gelu rigentibus) *Phœdrus lib. 4. Rigere ge-*
fab. 77. Gelu rigentem quidam colubram su-
stulit.

Pag. 383. Omnes ad effectum atque appe- *Utilitatis*
tutum utilitatis) *D. Hieron. in reg. Monachor. spes.*
Tom. 2. pag. 176. Magis enim quilibet labor sus-
cipiatur, si ante oculos proponatur ipsius la-
boris utilitas, &c.

Ibid. Et qui negotiantur.) *Appositè sensu*
planè genuino Divus Hieronymus Tom. sec. ad *Premiis spes*
Demetriadem pag. 12. a. Dicas forsitan: Gran- *laboris solati-*
dis labor est. Sed respice quod promissum est.
Omne opus leve fieri solet, cum ejus pretium
cogitatur, & spes præmiis solatium est labo-
ris. Sic durus Agricola in aratum diu cam-
pum, & pinguioribus otio glebas, violento vo-
mere scidisse se gaudet, & merum in modum
ipsâ operis difficultate lætus, spem segetis, de
labore metitur. Sic negotiator avidus maria
contemnit; spectare aufus fluctuum spumas,
rabiemque ventorum. Dumque in omni
labore ac periculo lucrum cogitat, & lassitu-
dinem simul obliviscitur & timorem. Nec
seorsim sentit B. Macarius homil. 14. Sic in ex-
positione Symboli Apostolici Ruffinus pagin. 59. b.
Vt

Ut ergo intelligenti tibi aditus patefeat, rectè primo omnium te credere profiteris: quia nec mare quis ingreditur, & liquido ac profundo sese committit elemento, nisi se prius credat posse salvari: nec agricola semina sulcis obruit, & fruges spargit in terram, nisi crediderit venturos imbres, affluurum quoq; solis teporem, quibus terra confosa segetes multiplicata fruge producat, ac ventis spirantibus nutriat. Nihil denique est, quod in vita geripossit, si non credulitas ante præcesserit, &c.

Ibid. Et qui agricolantur) *Basil. M. homil.* αὐτῶν pag. 192. γεωργὸς ἢ φεῶται αὐτῶν ἀπομένῃν μὴ ἀμφύπτων ἀκνηστέρῃ ἐστὶ πρὸς τὸ δεύτερον ταῦς αὐταῖς ἐξέσται πάλιν ἐργασθῆναι.

Pag. 384. Novos scilicet cœlos & novam terram) *D. Cyprian. serm. de Ascensione Christi:* & *Bernhard. serm. de quinq; negotiationibus & quinq; regionibus.*

Commodare fidē vel sperā *Pag. 389.* Fidem commodat) *Mox:* Humanis promissionibus spes commodatur. *Infra l. 4 pag. 465.* Et non credis ei, nec fidem commodas.

Ibid. Omnia in rebus humanis spes) *V. N. 1. Pont. 7. Scalig. in Catalect. p. 232. & seqq.*

Spes.

Ibid. Terris frumenta credimus) *Scal. ibid.* Sperat, qui curvo sulcos perrumpit aratro: Sperat, qui ventis, vela ferenda dedit. *Tibull. lib. 2. Eleg. 6. v. 21.* Spes alit agricolas; spes sulcis credit aratis semina, quæ magno fenore reddat ager.

Ibid.

Ibid. Ideò in vineis.) *Macar. homil. 26.*
pagina 336.

Pag. 390. Latrones quoque ipsi Cic. 2. offic. Spes lucris
Cujus (iustitia) tanta vis est, ut nec illi quidem *incitat ad*
qui maleficio & scelere pascuntur, possint sine *mala factis*
ne ulla particula iustitiæ vivere. Nam qui *notā.*
eorum cuipiari, qui unà latrocinantur, fu-
ratur aliquid, aut clam eripit; is sibi ne in la-
trocinio quidem relinquit locum. Ille au-
tem, qui archipirata dicitur, nisi æquabiliter
prædam dispertiat, aut occidetur à sociis, aut
relinquetur, quin etiam leges latronum esse
dicuntur, quibus pareant, quas observent.
Et pro Sex. Roscio Amer. Sic vita hominum est,
ut ad maleficio nemo conetur sine spe atq;
emolumento accedere. *Nazianz. in fam-
bis Gnomis:*

κρείστων προφη σύμμετες ἐυπορευμένη,
ἢ δεῖπνῶ ἀσέβης.

Aut ut Seneca ep. 25. ait: Panem & aquam natu-
ra desiderat: nemo ad hæc pauper est. Intra
quæ, quisquis desiderium suum claudit, cum
ipso Jove de felicitate contendat. *Deu Käß*
und Brodt stirbt man nicht hungerß. Nazianz.
inter cætera ita de se:

αὐτῶν ἔμοιγε.
μύζα φίλη, γλυκὺ δ' ὄψον, ὅλως. χρεδήτε πρᾶπιζα
νηφάλιον δ' ἐπὶ ταῖσιν ἕωρε ποτὴν ἐστ' ἀέριος
πλῆτ' ἡμῶν, ἢ χρεῖσός ἡμῶν νόον αἰεὶν ἀείρων.

αὐτῶν ἔμοιγε German dicitur: Parvam ali-
quam

quam ædiculam, & pallium longiusculum,
multum obtegere paupertatis. Ein stein hauß
vnd langer Mantel deckt viel Armut. Zebner.
cent. 2. adag. 86.

Inhiare de
avaritia.

Pag. 391. Cumulandis facultatibus inhies.)
Sulpicius Severus l. 1. sac. hist. Inhiant possessio-
nibus, prædia excolunt, auro incubant.

Distendere.

Ibid. Distenderit.) Supra l. 1. pag. 338. Quid
ad conquirenda terrena, & peritura disten-
deris.

Incubare
auro.

Ibid. Argentis & auri ponderibus incuba-
rint) Infr. lib. 3. pag. 422. Quod opibus, ac ta-
lentis eius germani divites incubant. Et libr. 4.
pag. 462. Incubant defossis à me talentis, pre-
munt argenti, & auri congestas strues. Cypri.
lib. 3. epist. 2. pergit magis fortunis argentibus
incubare, pergit pœnalibus cumulibus pertina-
citer adherere.

P. 392. Nisi aures strepitus verberarit) Piant.
allicubi: Vox aures verberat.

Matrix.

P. 395. In matrice quasi) Supra l. 1. p. 333. Atq;
hæc pietatis matrice gignitur.

Pullulare.

Ibid. Pullularint) Arnold. Boner. all. de operi-
bus sex dierum: De cujus radice omnium co-
gitationum germina pullularunt. Et, Uni-
versitas gratiarum ex radice pullulat charita-
tis. Saresber. lib. 7. c. 17. Quasi de uno fonte, o-
mnium capita pullulant vitiatorum. Videntur
Bas. M. homil. eis wd. slev. 64.

Ibid.

Ibid. In ipsa extremitate jam pendens) *Superius*, in extremis situm esse.

Comedere
res vel bona
alicuius.

P. 407. Res suas comedat) *Mox*: Ne desint, qui, te mortuo, quod dereliqueris, vorent. Sic *inferius pag. 406.* Qui res tuas prodigè comedit. *Et pag. 423.* Opes suas aliis devorantibus. *vid supra ad l. 3. de guber. Dei. p. 66.*

Æstuarè.

Ibid. Quid æstuas) *Supra l. 1. pag. 338.* Quid ergo æstas paterna pietas. *Et infra pag. 423.* Inter tormenta æstuas.

Philauia.

Ibid. Omnes sibi melius velle) *Com. Terent.* pag. 64. 442. & 826.

Benè vivere.

Pag. 405. Quam benè alii post te vivant.) *Comm. Terent. p. 280 & seq. itemq, p. 440.* *Infer. p. 424.* Benè epulari.

Pag. 409. Quasi aqua & igni interdicatur) *Cic. 6. Philipp.* Sic contemnit, tanquam si illi aqua & igni interdictum sit, *Et pro domo sua*: Velitis in beatis, ut *M. Tullio*, aqua & igni interdicatur? *Famil. l. 21. ep. 1.* Aut aqua & igni nobis interdicatur.

Pag. 413. Proprium nil habere) *Com. Terent.* p. 99. & *Cujac. observ. 11. c. 37.*

Pag. 423. In pure) *Plin. l. 35. c. 6.* Ad deprehendenda pura dixit.

Ibid. Scatentes vermium globi) *Arn. Bonavall. p. 68.* Job scatentem vermibus.

Lazari &
Divitis an-
tithebis.

Ibid. Pauper beatitudinem emit mendicitate) *Goffrid. Vindocin. l. 5. ep. 14.* Eligamus potius pauperem vitam, cum Lazaro humili & despe-

despecto, quam divitias cū glorioso divite, & superbo. Pauperem Lazarum sinus Abrahæ suscepit, glorificandū cum sanctis: Superbum divitem Tartarus horrens absorbit cruciandum, cū impiis. Hic paupertate beatā sortem meruit: ille divitiis perpetuam mortem. Hunc sua paupertas fecit excelsum: illum suę divitiarū fecere dejectū; Dives factus omnino indigens, sepultus est in inferno, & sine fine damnatur; Lazarus in sinu Abrahę collocatus, & Paradisi divitias cōtinens, cum Deo letatur, &c.

P. 426. (Ei spes penitus absconditur) *Arn. bo. nec. p. 92. b.* Ille autem à spe præclusus, & omnino avulsus à gratia, *Senec. i. de benefic. c. 1.* Ut si spes mihi præcidatur.

P. 427. Nova amentia incessit) *Ter. And. 4. 3.* Nunc nova religio in te isthęc incessit.

P. 431. Illum heredem facio parentē meum) *Radulph. Fov. n. 3. quoud. l. 5. c. 27.*

P. 438. Umbra prætereuntis) *Lego eruditiss. Joh. à Wouvv. pagnion de umbra sciuissimū, & multi iugā doctrina exquisita copia, refertissimum.*

Ib. Somnii evanescentis) *Rit. ad Op. in Hal. v. 30.*

P. 441. Egressurus de domo corporis tui) *Mors. Cic. in Cat. majore. Et ex vita ista discedo, tanquam ex hospitio, non tanquam ex domo.*

Ibid. Nesciens quo iturus) *Ita Adrian. Caesar, moriens quidem, hos versus fecisse dicitur:*

Animula vagula, blanculā!

Hopes, comesq; corporis,

d d d d

Quæ

*Spes abscondita
vel præclusa.*

Quæ nunc abibis in loca,
Pallidula, rigida, nudula,
Nec, ut solus, dabis jocos.

Spartian. vid. ibid. Casaubon.

Specula.

*Ibid. Una specula datur) Plaut. Rudente sc.
nunc id est: Nec ulla specula est, quæ salutem
afferat.*

*Frangi mi-
sericordiã.*

*Pag. 447. Misericordiã frangeris) Paul. an-
te Miseratione frangi.*

*Ibid. Defixos in te vultus) Arn. Bonav. Jam
pronus ad infima figebat intuitum.*

*Adulatio fu-
gienda.*

*P. 447. Non respicias adulationes eorum)
D. Hier. Tom. 2. ad Demetr. p. 10. Adulatores ut i-
nitimicos, cave: quorũ sermones super oleum
molles, & ipsi sunt jacula. Vid. eund. ibid. in reg.
Monach. p. 177. Saresb. l. 3. c. 4. 5. 6. 7.*

*consertã ma-
nus.*

*Ibid. Consertis quodammodo manibus.)
Seneca i. de benefic. c. 3. Quid ille consertis ma-
nibus in se redeuntium chorus?*

AD LIB. IV.

*Finis bonus.
esto.*

*P. 451. Nisi bono fine claudatur) Goffr. Vin.
l. 4. ep. 8. Scimus quidẽ, quoniam non omnib.
benẽ inchoantibus æternæ beatitudinis præ-
mium reproamittitur, sed illis solũ modò, qui
perseveraverint habere conceditur. Parũ. n. vel
nihil penitus esse monstratur, benẽ aliquid in-
choasse, quod imperfectũ dimittitur; vi. reliqua.*

Bonũ opus.

*Ibid. De bono opere nihil nimis est) Man-
tan deß guten nicht zu viel thun.*

*Actus vite,
q. fabula.*

*P. 452. Vitæ actibus.) Alludit fabula vel Co-
media*

media partes five actus. Cicero in Cat. majore. Mihi videntur fabulam ætatis peregisse, nec tanquam in exercitatu histriones in extremo actu corruisse. Lege *Erasm. adag.* Supremum fabulæ actum addere.

Perseverantia.

Ibid. Sapientia in exitu canitur) *Arn. Bonæ. titia.*
Tota humanæ militiæ gloria, ex ultimis commendatur agonibus. Et cum multi currant in stadio; qui nõ lassatur, in cursu, nec deficit, solus ille braviũ accipit. Certantes legitime promerentur coronã. & perseverantes in finem, à linguæ aculeo, & laqueo caudę incolumes, & illæsi evadunt.

Ibid. Evasa rerum varietate) Evaso discrimine, *Vict. Mas. l. 3. in Gen. v. 4.*

Evasum, passivè.

P. 455. Artat quippe nos ad retributionem) *Naturæ duce animadvertitur quoque Ethnici, in amicitia requiri mutuũ quod de Ciceronis sententia est, eũ par voluntas accipitur & redditur. Inde Grecor. admonitiões: δὸς τι, καὶ λάβῃς τίνα, καὶ δίδῃς & λαμβάνῃς. Zehn. cent. 2. ad. fac. 65. Et. Sen. l. 1. de ben. c. 3. & seqq.*

Beneficentię vicissitudo.

P. 456. Non eget juxta potentiam suam, sed juxta præceptionem) *V. N. ad Victor. Massil. l. 3. super Genes. v. 26.*

Apotheca

P. 458. A te apothecę ebriosorũ vino replentur) *l. 3. p. 405. cuius apothecas copias tuis repleas.*

p. 463. Toreumata mero jugiter madēt) *Priv. Toreumata. Psych. v. 370. veteriq; toreumata rore rigātur.*

Ib. Toreumata) Von v. v. in Nor. ad Sid. p. 249. P. 465. Propola) Scal. in Catalect. p. 42.

dddd 2

Ibid.

Ibid. Salgamentarius) *rec. 1720 dno.*

Pag. 467. Divitias onerum loco) *Apulejus in Flor. de Crat.* Rem familiarē abjicit velut onus tergoris (*ita malim legere cum doctiss. Wovv. v. quam stercoris*) magis labori, quam usui.

*Securitas ca-
senda.*

P. 468. Perniciosa securitas) *Bernhard. tract. de interiori domo c. 45.* Nunquam oportet peccitentē habere securitatem de peccatis. Nam securitas negligentiam parit, & sæpe incautum ad vitia transacta reducit.

Ibid. Usurpata absolutio damnationem parit) *Supra epist. 3.* Augmentum reatus est, innocentiam jactare post culpam.

*Ad regnum
per dura i-
tur.*

P. 469. Nisi duris, non itur ad regnū) *Prud. 10. Cath. v. 90.* Per cruciamina lethi

Via panditur ardua justis,
Et ad astra doloribus itur.

D. Bernh. de passione Dom. c. 46. In cellaria regia non nisi per torcular crucis iter est.

*In vitis im-
perata.*

P. 470. Totum durum est, quidquid imperatur in vitis) *Comm. Terent. p. 397.* Totum; posterior etas dicere amavit, potius, quam omnia.

*Totum, pro
omne.*

Zeno Veronensis in Psal. 130. Propheta modestus totum potest: à toto dissimulat. *Serm. de avaritia.* Totum possidet, & de inopia queritur semper: *Et sapius apud hunc auctorem obvium est: pluraq; exempla collegit industriosissimus Casaubon. in Not. ad Spar-tian. p. 270. & seq.*

Finis Notarum Joh. Weitzii.